

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt till vissa lagar som har samband med den (RP 28/2016 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av
- grundlagsutskottet GrUU 15/2016 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningchef, överdirektör Pentti Pikkarainen, finansministeriet
- lagstiftningsråd Armi Taipale, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Annina Tanhuanpää, finansministeriet
- lagstiftningsråd Pekka Pulkkinen, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Markus Tervonen, justitieministeriet
- ledamot av Europaparlamentet Sirpa Pietikäinen, Europaparlamentet
- statsåklagare Ritva Sahavirta, Riksåklagarämbetet
- jurist Jukka Laitinen, Finansinspektionen
- seniorekonom Jenni Koskinen, Finlands Bank
- ledande förvaltningsfogde Jorma Niinivirta, Riksfogdeämbetet
- kriminalinspektör Erkki Rossi, centralkriminalpolisen
- polisinspektör Tarmo Lamminaho, Polisstyrelsen
- krishanteringsexpert Riina Salpakari, Verket för finansiell stabilitet
- överinspektör Kalle Hirvonen, Skatteförvaltningen
- direktör Kirsi Leivo, Konkurrens- och konsumentverket
- verkställande direktör Hanna Vainio, Euroclear Finland Ab
- chefen för juridiska ärenden Kati Honkajuuri-Kokkonen, Euroclear Finland Ab
- Finance counsel Mikko Heinonen, Roschier Advokatbyrå Ab
- expert Santeri Suominen, Finlands näringsliv rf
- chefsjurist Tuomas Majuri, Finansbranschens Centralförbund rf

Betänkande EkUB 7/2017 rd

- ekonomisk expert Erkki Laukkanen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- styrelseledamot Tuomo Pietiläinen, Taloustoimittajat - Ekonomijournalisterna ry
- expert Erkki Laukkanen, Transparency International Suomi ry
- beskattningsråd Markku Hirvonen
- professor Timo Korkeamäki
- doktorand Heikki Marjosola
- professor Seppo Villa.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Nasdaq Helsinki Oy
- OP Gruppen
- Aktiespararnas Centralförbund rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet och att den gällande lagen med samma namn upphävs. I propositionen föreslås dessutom att aktiebolagslagen, lagen om andelslag och lagen om Finansinspektionen ändras. Vidare föreslås det tekniska ändringar i lagen om värdeandelsskonton, lagen om värdepapperskonton, lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem, lagen om investeringstjänster, lagen om placeringsfonder, lagen om finansiella säkerheter, lagen om handel med finansiella instrument, lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift, lagen om förvaltningsavgift till Verket för finansiell stabilitet, lagen om myndigheten för finansiell stabilitet och lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag.

Syftet med propositionen är att i den nationella lagstiftningen införa de ändringar som i huvudsak följer av ikraftträdandet av Europeiska unionens förordning som gäller värdepapperscentraler. Förordningen trädde i kraft hösten 2014. Genom förordningen förenhetligades bestämmelserna om avvecklingsverksamhet vid värdepapperstransaktioner och värdepapperscentralers verksamhet. Med stöd av förordningen kan värdepapperscentralerna också tillhandahålla tjänster över gränsen med hjälp av ett så kallat EU-omfattande pass. En av de viktigaste ändringarna som förordningen för med sig är att emittenten av ett värdepapper har rätt att välja värdepapperscentral bland de värdepapperscentraler som är godkända inom Europeiska unionen. Ett finländskt bolags aktier kan därmed också anslutas till ett utländskt värdeandelssystem. Med hjälp av länkar mellan värdepapperscentralerna kan värdepapper dessutom överföras från en värdepapperscentral till en annan.

Enligt förordningen ska parterna till värdepapperscentralerna erbjuda investerare både segregering av samlade kundkonton och individuellt segregerade kundkonton. Segregering av samlade kundkonton innebär att en part till värdepapperscentralen kan förvara värdepapper som tillhör olika kunder på ett och samma värdeandelskonto. Individuellt segregerade kundkonton innebär att en part till värdepapperscentralen ska separera varje kunds värdepapper. Ett individuellt segregerat kundkonto kan antingen vara ett direkt värdeandelskonto som står i kundens namn eller ett värdeandelskonto som står i en parts namn men som förvaltas för endast en kunds räkning. I förordningen föreskrivs inte uttryckligen om tillhandahållande av s.k. direkta värdeandelskonton

Betänkande EkUB 7/2017 rd

som förs av en värdepapperscentral i kundens namn, och förordningen innehåller inte heller annars bestämmelser om modeller för värdeandelskonton och innehavskedjor i samband med dem.

I förordningen finns en undantagsregel om att det under vissa förutsättningar kan krävas att det i en medlemsstat ska vara obligatoriskt med individuellt segregerade kundkonton. I propositionen föreslås det att den undantagsregel som förordningen tillåter ska tillämpas i Finland för att den allmänna offentligheten för aktier som är föremål för offentlig handel på en reglerad marknad ska kunna hållas på åtminstone samma nivå som för närvarande i Finland. I propositionen föreslås sålunda att ett finländskt bolags aktier som emitterats hos en värdepapperscentral i Finland också i fortsättningen ska registreras på ett direkt värdeandels-konto, om aktierna ägs av en finsk medborgare, ett finländskt företag eller en finländsk stiftelse.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Ekonomiutskottet tillstyrker propositionen med vissa ändringar och föreslår att riksdagen godkänner tre uttalanden.

Utgångspunkter och mål för regleringen. Europaparlamentet och rådet antog den 23 juli 2014 en förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (nedan förordningen). Förordningen trädde i kraft den 17 september 2014.

Syftet med förordningen är att förenhetliga värdepappersavvecklingen genom att upprätta gemensamma standarder och regler för verksamheten, öka konkurrensen mellan värdepapperscentralerna på den inre marknaden och skapa en förenad marknad för värdepappersavveckling. Vidare syftar förordningen till att förbättra säkerheten och effektiviteten i samband med gränsöverskridande transaktioner och säkerställa jämbördiga verksamhetsförutsättningar för värdepapperscentralerna på den inre marknaden. Sammantaget syftar de nya bestämmelserna till att förenkla gränsöverskridande verksamhet, minska splittringen bland avvecklingstjänsterna och öka konkurrensen mellan värdepapperscentralerna genom att reducera marknadens beroende av en enskild värdepapperscentral.

Det huvudsakliga syftet med propositionen är att i den nationella lagstiftningen genomföra de ändringar som följer av förordningen. Samtidigt föreslås också andra ändringar i anknytning till samma regleringsområde. Eftersom EU-lagstiftningen på förordningsnivå har företräde framför nationella bestämmelser består lagförslagen i stor utsträckning av reglering där Finlands nationella prövningsrätt är mycket begränsad: förordningen är till alla delar direkt förpliktande rätt och åsidosätter de nationella bestämmelser som står i konflikt med den. För klarhetens skull är det ändå befogat att ändra eller upphäva de nationella bestämmelserna till dessa delar. För dem som ska tillämpa lagen är det problematiskt om det gällande rättsläget inte framgår av den nationella lagstiftningen.

Valfrihet och olika förvaringsmodeller. Ett av de centrala förslagen i propositionen följer direkt av förordningen och innebär att den som emitterar ett värdepapper har rätt att välja värdepapperscentral bland de värdepapperscentraler som är godkända inom EES-området. Värdepapper emit-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

terade av finländska bolag kan därmed också anslutas till ett utländskt värdeandelssystem. Dessutom kan värdepapper som emitterats i ett visst värdeandelssystem senare överföras till ett annat värdeandelssystem.

Enligt artikel 38 i förordningen ska parterna till värdepapperscentralerna erbjuda investerare både segregering av samlade kundkonton och individuellt segregerade kundkonton. Ekonomiutskottet konstaterar att det i EU:s medlemsstater finns förvaringssystem av många typer, och de är inte alltigenom formellt eller innehållsmässigt jämförbara.

Individuell kundsegregering kan innebära att en part till värdepapperscentralen separerar varje kunds värdeandelar så att den verkliga ägaren till varje värdeandel anges som ägare i värdepapperscentralens uppgifter. Kännetecknande för denna direkta modell för värdepappersförvaltning är att investeraren måste öppna ett värdepapperskonto i samtliga värdepapperscentraler för de emitterade värdepapper som han eller hon vill placera i. Dessutom kan investeraren bara anlita en förvarare som är part till en sådan värdepapperscentral som avses ovan. Det finns dock medlemsstater där man med individuellt segregerade kundkonton avser en modell där en part till värdepapperscentralen öppnar ett individuellt segregerat värdeandelskonto för placeringskundens räkning, men förvaltar kontot i sitt eget namn.

Segregering av samlade kundkonton innebär å sin sida att värdepapper som tillhör olika kunder registreras i clearingmedlemmens namn på ett och samma konto hos värdepapperscentralen. Kundernas samlade innehav är då registrerade på ett och samma värdeandelskonto. Denna flerstegsmodell kallas förvaltarregistrering. Förvaltarregistrering är ekonomiskt effektiv och har den fördelen att investeraren kan äga och förvalta värdepapper över hela världen genom en enda förvarare.

Offentligheten för innehav. Väsentligt i fråga om offentligheten för innehav är att den individuella kundsegregeringen möjliggör direkt innehav och därmed säkerställer den allmänna offentligheten och myndigheternas tillgång till uppgifter om innehaven avsevärt enklare och snabbare än flerstegsmodellen för värdepappersförvaltning. Vid förvaltarregistrering kan depåförvaringskedjorna bli långa och överskrida gränserna mellan nationalstater på ett sätt som försvårar eller hindrar identifieringen av den slutliga förmånstagaren.

Enligt vad som sägs i det första lagförslagets 6 kap. 2 § ("Avtal med en utländsk värdepapperscentral om utlämnande av uppgifter om aktieägare och andelsägare till myndigheter") ska aktiebolag och andelslag ingå avtal med en utländsk värdepapperscentral med stöd av vilket värdepapperscentralen, en organisation som hör till samma koncern eller en part till värdepapperscentralen utan dröjsmål ska lämna bolaget eller andelslaget de uppgifter om aktieägare och andelsägare som avses i 3 kap. 15 § ("Aktieägarförteckning") 2 mom. i aktiebolagslagen eller 4 kap. 14 § ("Medlems- och ägarförteckning") 2 mom. i lagen om andelslag. Propositionen utgår från att denna skyldighet att ingå avtal säkerställer myndigheternas tillgång till uppgifter också i de fall där emittenten väljer en värdepapperscentral som inte erbjuder en förvaringsmodell som bygger på individuell kundsegregering och därför inte direkt möjliggör offentlighet för uppgifter om ägaren. Eftersom en utländsk värdepapperscentralens verksamhet eller ett utländskt värdeandelssystem inte kan regleras genom finländsk nationell lagstiftning, riktar sig avtalskyldigheten till finländska bolag och andelslag.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Vid utskottets sakkunnigutfrågning aktualiserades frågan om huruvida vår nationella lagstiftning kunde kräva att den frihet förordningen ger emittenten att välja värdepapperscentral begränsas så att en finländsk emittent endast kan välja en värdepapperscentral som erbjuder direkta ägarspecifika konton eller som i sitt system registrerar uppgifterna om ägaren så att uppgifterna om den slutliga förmånstagaren är urskiljbara på samma sätt som vid direkt innehav.

Utskottet konstaterar att förordningen inte harmoniserar medlemsstaternas bolagsrätt. På värdepapper tillämpas fortfarande bolagsrätten i den medlemsstat vars reglering värdepapperen grundar sig på, det vill säga den lagstiftning enligt vilken värdepapperen har utfärdats. I artikel 49.1 andra stycket i förordningen sägs att den nationella bolagsrätten inte får begränsa bolagets valfrihet. Förordningen gäller endast värdepapperscentraler och parter till dem. I finländsk lagstiftning kan man inte bestämma hur förvaring av värdepapper och individuellt segregerade kundkonton ska ordnas i system som förvaltas av en utländsk värdepapperscentral eller en part till den.

Undantagsregeln i artikel 38.5. I artikel 38.5 i förordningen sägs följande: ”En värdepapperscentral och dess deltagare ska dock erbjuda individuellt segregerade kundkonton för personer som är medborgare i eller bosatta i samt juridiska personer som är etablerade i en medlemsstat där detta krävs enligt den nationella rätten i den medlemsstat där värdepappren har utfärdats, enligt dess lydelse den 17 september 2014. Den skyldigheten ska gälla så länge den nationella rätten inte ändras eller upphävs och dess mål förblir giltiga.”

Under sakkunnigutfrågningen framfördes det inbördes motstridiga uppfattningar om hur undantagsregeln ska tolkas. Det konstateras också i propositionen att regeln lämnar rum för tolkning. Oklarheterna anknyter såväl till rätten att utnyttja undantagsregeln som till innehållet i regeln.

Enligt formuleringen i artikeln ska medborgarna i de länder som använder undantagsregeln erbjudas individuellt segregerade kundkonton hos alla värdepapperscentraler. I sådana fall ska parterna till en värdepapperscentral separera de värdepapper som emitterats enligt lagstiftningen i de ovannämnda länderna, om detta krävs enligt lagstiftningen i landet i fråga. I förordningen föreskrivs dock inte vad individuellt segregerade kundkonton innebär. Det mera exakta innehållet måste därför definieras i den nationella lagstiftningen. I skäl 42 i ingressen konstateras det att förordningen i sig inte förutsätter att någon viss form av värdepappersförvaring används, utan att medlemsstaterna kan fortsätta att använda sina nuvarande förvaringsmodeller. Förordningen medför inte heller någon skyldighet att tillhandahålla konton för direkt förvaltning i länder där ett sådant system inte är i bruk.

Under sakkunnigutfrågningen framfördes att regeln måste tolkas bokstavligen så att rätten att utnyttja undantaget gäller endast så länge lagstiftningen inte ändras. Enligt den tolkningen skulle de ändringar som föreslås i propositionen leda till att rätten att utnyttja förordningens undantagsregel går förlorad.

Å andra sidan har det framförts att undantagsregeln ger medlemsstaterna möjlighet att hålla i kraft det *rättsläge för förvaringssystem* som gällde den 17 september 2014, varvid andra ändringar av lagstiftningen inte betyder att rätten att utnyttja undantagsregeln upphör. Ekonomiutskottet förordrar den senare tolkningen och anser att annat vore inkonsekvent, eftersom förordningen i sig kräver ändringar i lagstiftningen.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Propositionen utgår från att undantagsregeln syftar till göra det möjligt för medlemsstaterna att hålla i kraft det rättsläge som var gällande när förordningen trädde i kraft. Eftersom offentlighet för innehav anses betjäna flera olika skyddsintressen, kräver den föreslagna regleringen också i fortsättningen att finländska ägare som anlitar en i Finland etablerad värdepapperscentral använder direktförvaldade förvaringsmodeller med individuell kundsegregering. I propositionen föreslås att nationell prövning ska tillämpas på så sätt att ett finländskt bolags aktier som emitterats hos en värdepapperscentral i Finland också i fortsättningen ska registreras på ett direkt värdeandelskonto, om aktierna ägs av en finsk medborgare, ett finländskt företag eller en finländsk stiftelse. (6 kap. 1 § i lagförslag 1)

Utskottets slutsats om tillämpning av undantagsregeln. Utskottet menar att den lösning som regeringen föreslår i propositionen är lagstiftningstekniskt hållbar och konsekvent. Vid en bedömning av fördelarna och nackdelarna med de olika systemen för värdeandelsförvaring måste man ta hänsyn till att den nu aktuella propositionen inte ändrar exempelvis de gällande flaggningsgränserna. Offentligheten för betydande innehav förblir oförändrad oberoende av vilken förvaringsmodell som väljs.

Utskottet konstaterar att undantagsregeln inte begränsar de centrala rättigheter som avses i förordningen, däribland emittentens rätt att välja värdepapperscentral. Finland kan inte begränsa den friheten genom att hänvisa till att det i vissa medlemsstater finns system för värdeandelsförvaltning som avviker från det finländska systemet. Därför måste finländska samfunds aktier eller andelar kunna emitteras också hos en värdepapperscentral som inte erbjuder ägarspecifika konton. Det bör noteras att när ett bolag ansluter aktierna till ett utländskt värdeandelssystem, ska aktierna inte registreras på sådana värdeandelskonton som avses i lagen om värdeandelskonton utan på konton som motsvarar värdepapperscentralens värdeandelskonton enligt förordningen och som kan vara konton i slutkundens namn eller konton som förvaltas för en kunds räkning.

Utskottet konstaterar likväl att bestämmelserna i lagförslagen delvis förändrar myndigheternas tillgång till uppgifter om de slutliga förmånstagarna. Att myndigheterna har omfattande tillgång till uppgifter är av avgörande betydelse för kampen mot svart ekonomi och andra negativa konsekvenser av anonymt innehav. I samband med behandlingen av statsrådets skrivelse med anledning av förordningen om värdepapperscentraler (EkUU 31/2012 rd — U 34/2012 rd) framhöll ekonomiutskottet att Finland i de fortsatta förhandlingarna måste sträva efter att principerna för offentlighet i fråga om innehav genomförs i EU-bestämmelserna. I den slutliga författningstexten beaktades inte detta på det sätt som Finland eftersträvade. Det nationella handlingsutrymmet måste därför utnyttjas på bästa sätt och med beaktande också av hur lagstiftningen för närliggande områden påverkar frågan. Det nationella handlingsutrymme som den nu aktuella EU-lagstiftningen tillåter är dock tämligen snävt, så utskottet ser det som nödvändigt att vår nationella lagstiftning styr aktörerna mot ett öppet innehav. Styrmekanismen måste vara rättvis, transparent och i linje med övrig lagstiftning. Utskottet framhåller att det enligt lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978 och senare ändringar, källskattelagen) för närvarande är möjligt att tillämpa ett förenklat beskattningsförfarande på utdelning på förvaltarregistrerade aktier. Utbetalaren kan då enbart på grundval av uppgiften om den slutliga förmånstagarens hemland innehålla skatt på utdelning enligt en skattesats som följer ett skatteavtal och är lägre än enligt källskattelagen, i det fall att skatteavtalet föreskriver att källskatten på aktieutdelning är 15 procent eller högre och om vissa villkor som berör det kontoförande institutet och egendomsförval-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

taren uppfylls. I den årliga deklARATIONEN till Skatteförvaltningen kan man då som mottagare av utdelningen ange en utländsk egendomsförvaltare och mottagarens skatterättsliga hemviststat i stället för den slutliga mottagaren.

Efter att ha övervägt frågan anser utskottet att källskattelagens förenklade beskattningsförfarande bör slopas och att uppgifter om den slutliga mottagaren måste meddelas Skatteförvaltningen i samband med all utdelning på förvaltarregistrerade aktier. Vidare bör det bedömas om en skattesats enligt källskattelagen är ett tillräckligt effektivt, tydligt och rättvist incitament för att säkra att myndigheterna har tillgång till uppgifter om innehaven. (*Utskottets förslag till uttalande*)

Aktieägarförteckning. Ett annat centralt ändringsförslag i propositionen är att styrelsen i varje aktiebolag ska vara skyldig att föra en aktuell aktieägarförteckning, oberoende av om aktierna är anslutna till en finländsk eller till en utländsk värdepapperscentralers värdeandelssystem.

Aktier anslutna till ett värdeandelssystem är i regel föremål för offentlig handel. Ägarna kan alltså växla mycket också under en kort tid. Bolaget kan ha svårigheter att följa hur innehavet växlar. I praktiken torde det i fråga om den finländska värdepapperscentralen vara möjligt genom att köpa aktieägarförteckningstjänster av värdepapperscentralen. De föreslagna nya bestämmelserna ändrar således inte väsentligen rättsläget för de finländska bolag vars värdeandelar anslutits till den finländska värdepapperscentralen. För utländska värdepapperscentraler skulle frågan lösas genom den ovan beskrivna skyldigheten att ingå avtal. Det är dock svårt att bedöma hur en avtalsbaserad skyldighet de facto kan fullgöras vid värdepapperscentraler som tillämpar en modell med segregering av samlade kundkonton. På den här punkten är det svårt att förutse den framtida utvecklingen.

De nationella särdragens konsekvenser för företagen. Harmoniseringen av finansmarknaden och sloandet av olikheter i medlemsstaternas lagstiftning är viktiga mål ur ett sameuropeiskt perspektiv. Det kan enligt bedömningar leda till avsevärda fördelar och bland annat stärka EU:s konkurrenskraft. Finlands nuvarande system, som kräver att finländska aktörer tillämpar modellen med direkt förvaltning, har i en internationell jämförelse klara kostnadseffekter. Enligt en inkommen sakkunnigutredning medför det finländska systemets särdrag och exceptionella karaktär att de indirekta kostnaderna är större än de direkta kostnaderna för clearingverksamheten. Den mest framträdande av de indirekta effekterna är sannolikt följderna för de små och medelstora företagens tillgång till finansiering. De extra kostnaderna för handeln begränsar intresset för aktiemarknaden, och då de nationella särkraven avviker från praxisen i övriga medlemsstater försvagas börrens internationella dimension, vilket i sin tur är värst för de företag som saknar förutsättningar för börslistning utanför Finland. Åtgärder som uppmuntrar aktörerna att delta på aktiemarknaden — exempelvis sänkta kostnader — skulle förbättra marknadslikviditeten och öka intresset för aktiemarknaden, sänka företagets finansieringskostnader och därigenom förbättra deras omvärldsvillkor.

Ökad konkurrens. Den europeiska värdepappersmarknaden är i dag tämligen splittrad. Det finns inom EU-området ett flertal värdepapperscentraler som är enda marknadsaktör i sitt land, trots att antalet aktörer inte är begränsat genom myndighetsbestämmelser (*naturligt monopol*). Så är fallet bland annat i Finland. I princip skulle det kunna finnas flera aktörer inom sektorn, men för närvarande har den enda aktören en stark ställning.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

I ett EU-övergripande perspektiv finns det avsevärt fler värdepapperscentraler än i andra marknader med motsvarande befolkningsunderlag, exempelvis Förenta staterna. Det verkar som om ett stort antal aktörer inte i sig är en garanti för fungerande konkurrens i ett läge där varje enskild aktör av olika orsaker de facto har monopol inom sitt område. Under sakkunnigutfrågningen i utskottet framfördes att konkurrensen rentav kunde öka om det fanns färre värdepapperscentraler, under förutsättning att det råder verkligt konkurrens, det vill säga om det vore enkelt att utnyttja värdepapperscentralernas tjänster över gränserna och det skulle ge kunden mervärde exempelvis i form av lägre kostnader eller större urval av tjänster.

Vid genomförandet av förordningen är det för Finlands del utmanande att lyckas uppnå målet att öka konkurrensen utan att tvingas pruta på den omfattande offentligheten för uppgifter om innehav i aktiebolag och andelslag. De förslag som ges i propositionen bygger i huvudsak på den direkt tillämpliga förordningen. Regeringens förslag innebär att nationell prövning tillämpas så långt det är möjligt inom ramen för förordningen och andra internationella civilrättsliga bestämmelser. Utskottet framhåller att till den del vår gällande nationella lagstiftning fungerar bättre och har större effekt än den sameuropeiska regleringen, ska dessa synpunkter lyftas fram tydligare än hittills i kommande lagstiftningsprojekt. Vi måste målmedvetet arbeta för en bättre reglering.

Ekonomiutskottet föreslår att riksdagen förutsätter att statsrådet utreder och bereder ändringar i vår nationella lagstiftning i syfte att säkerställa offentligheten för uppgifter om innehav som motsvarar direkt innehav (*Utskottets förslag till uttalande*).

Grundlagsutskottets utlåtande GrUU 15/2016 rd — RP 28/2016 rd. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande till ekonomiutskottet granskat propositionens förslag med avseende på proportionalitetskravet vid inskränkningar i näringsfriheten.

Enligt 2 kap. 1 § i lagförslag 1 kräver verksamhet som värdepapperscentral eller drift av avvecklingssystem verksamhetstillstånd från finansministeriet. Värdepapperscentraler måste också i dag ha tillstånd, och på den här punkten föreslås inga större ändringar. Det föreslagna tillståndsförandet är enligt grundlagsutskottet inte problematiskt med avseende på näringsfriheten.

Beviljande av tillstånd kan kräva att en värdepapperscentral uppfyller vissa villkor, vilket alltså inte anses problematiskt med avseende på näringsfriheten. Däremot kan utnyttjandet av undantagsregeln i artikel 38.5 i förordningen anses innebära en faktisk inskränkning av en näring.

Inskränkningar i näringsfriheten kan motiveras med att de garanterar den allmänna offentligheten, som stöder öppenheten i samhället och förbättrar förutsättningarna för att vara samhällsaktiv och delta i den offentliga debatten. I propositionsmotiven menar regeringen att det är osannolikt att det på grund av undantagsregeln inrättas nya värdepapperscentraler på den finländska marknaden, eftersom direkt registrering av aktieinnehavet hos en finländsk emittent kräver systeminvesteringar som avviker från värdepappersmarknaden i övrigt.

I sin praxis har grundlagsutskottet ansett att inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna måste uppfylla proportionalitetskravet. Inskränkningen måste vara nödvändig för att ett godtagbart mål ska uppnås och får inte gå längre än vad som kan motiveras med beaktande av vikten av det samhällsintresse som ligger bakom inskränkningen i relation till det skyddsintresse som

Betänkande EkUB 7/2017 rd

ska inskränkas. Lagförslagen i propositionen leder enligt grundlagsutskottet inte till något särskilt djupgående intrång i näringsfriheten. I likhet med grundlagsutskottet ser ekonomiutskottet det dock som en olägenhet att den allmänna offentlighet som regleringen syftar till kunde genomföras på ett sätt som samtidigt förbättrar näringsfriheten mer än regeringen föreslår, men att den lösningen av tidsmässiga skäl inte tagits som utgångspunkt för propositionen.

Grundlagsutskottet ansåg att propositionen faller inom den prövningsmarginal som lagstiftaren har beträffande proportionalitetskravet.

De administrativa sanktionerna i propositionen motsvarar till merparten det rådande läget, och de har till största delen kommit till under medverkan av grundlagsutskottet. Ekonomiutskottet har bedömt propositionens sanktionsbestämmelser i ljuset av grundlagsutskottets utlåtande och föreslår vissa ändringar i lagförslagen. Ändringsförslagen beskrivs närmare i detaljmotiven nedan. Därutöver noterar utskottet vissa detaljer i det föreslagna sanktionssystemet och påpekar följande.

Lagförslag 1, 6 kap.: Aktier och andelar som hör till värdeandelssystemet. I 2 § föreskrivs om avtal med en utländsk värdepapperscentral om utlämnande av uppgifter om aktieägare och andelsägare till myndigheter. Enligt lagförslaget kan påföljdsavgift påföras om ett avtal inte har ingåtts eller avtalsinnehållet inte motsvarar 6 kap. 2 § 1 mom. Påföljden kan betraktas som tämligen sträng. Emittenten ska på förhand ge in avtalet till Finansinspektionen för kännedom, men avtalets giltighet kräver inte att myndigheten godkänner det. Utskottet menar att i sådana fall där tillsynen över att en bestämmelse efterlevs är särskilt besvärlig, bör påföljden också vara sträng för att bestämmelsen ska ha särskilt prohibitiv verkan. Vid bedömningen av huruvida påföljden är skäligen bör det beaktas att Finansinspektionen inte är skyldig att påföra den påföljdsavgift som avses i bestämmelsen, utan lagförslaget ger myndigheten prövningsrätt i fråga om påföljden. Ekonomiutskottet anser att de föreslagna bestämmelserna fyller sitt syfte.

Lagförslag 5: Lag om Finansinspektionen. Lagens 20 a § gäller Finansinspektionens rätt att få uppgifter av förundersöknings- och åklagarmyndigheter. I lagen föreslås en ny 20 a §, enligt vilken Finansinspektionen trots sekretessbestämmelserna har rätt att av förundersöknings- och åklagarmyndigheterna få sådana uppgifter om förundersökning och rättegångsförfarande i fråga om de straffbestämmelser som föreskrivs i 8 kap. 11 och 12 § i lagförslag 1 som är nödvändiga för uppfyllande av de samarbetsförpliktelser som avses i paragrafen. Bestämmelser om rätten att få uppgifter ska finnas för uppfyllande av de samarbetsförpliktelser som fastställs i artikel 61.4 i EU:s förordning om värdepapperscentraler. Bestämmelsen baserar sig på förordningen om värdepapperscentraler, som inte reglerar centrala motparters verksamhet. Många bestämmelser om värdepapperscentralen har dock efter nationell prövning utsträckts till att gälla också en central motpart. Det är då naturligt att Finansinspektionen har rätt att få uppgifter av förundersöknings- och åklagarmyndigheterna i situationer där en central motpart har bedrivit verksamhet utan verksamhetstillstånd. Ekonomiutskottet anser att de föreslagna bestämmelserna fyller sitt syfte.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet

2 kap. En värdepapperscentralers verksamhetstillstånd, ägare, förvaltning och verksamhet samt centrala motparter

1 §. Verksamhetstillstånd och inledande av en värdepapperscentralers verksamhet. I paragrafen föreskrivs om verksamhetstillstånd och inledande av en värdepapperscentralers verksamhet. Enligt 4 mom. ska det till ansökan om verksamhetstillstånd fogas tillräckliga utredningar för fördelningen av eventuella förluster från clearingverksamheten och för hur förlustrisker ska täckas. Ekonomiutskottet föreslår att den första meningen i momentet stryks.

9 §. Tryggande av clearingverksamheten. I paragrafen föreskrivs det om tryggande av clearingverksamheten. Enligt 1 mom. ska en värdepapperscentral fortlöpande täcka sina åtaganden i clearingverksamheten genom att kräva säkerheter av clearingmedlemmarna.

Utskottet anser att bestämmelsen i 2 kap. 1 och 9 § om avtal om delning av förluster är ett onödigt nationellt krav. Ett avtal om delning av förluster behövdes när clearingorganisationen garanterade clearing av transaktioner för clearingmedlemmarnas räkning. Eftersom värdepapperscentralen inte längre garanterar clearing av transaktioner, behövs inte heller bestämmelsen. Den föreslagna bestämmelsen anknyter till nettosystem, men värdepapperscentralen erbjuder inte längre sådana. Eftersom värdepapperscentralen inte tar ansvar för clearingtransaktionen, utan ansvaret i stället ligger på clearingmedlemmarna, äventyrar sloandet av bestämmelsen inte den allmänna säkerheten och stabiliteten i clearingsystemet. Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att det får följande lydelse: ”De åtaganden som i clearingverksamheten uppstår för en värdepapperscentral ska fortlöpande täckas genom säkerheter som krävs av clearingmedlemmarna.”

3 kap. Clearingmedlemmar och kontoförvaltare

1 §. Beviljande av rätt att vara verksam som clearingmedlem. Paragrafen innehåller bestämmelser om beviljande av rätt att vara verksam som clearingmedlem. I 1 § 5 mom. hänvisas till 3 mom. i samma paragraf. Utskottet anser att bestämmelsen bör hänvisa till 4 mom. och föreslår att lagförslaget ändras i enlighet med det.

6 §. Beviljande av rätt att vara verksam som kontoförvaltare. Paragrafen innehåller bestämmelser om beviljande av rätt att vara verksam som kontoförvaltare. Det föreslås att det till 5 mom. fogas en skyldighet för finansministeriet att innan det fattar beslut om att bestämma villkoren begära yttrande av Finlands Bank och Finansinspektionen. Utskottet anser att bestämmelsen i 5 mom. bör hänvisa till 4 mom. i stället för 3 mom. och föreslår att lagförslaget ändras i enlighet med det.

11 §. Tillämpning av procedurbestämmelserna om investeringstjänster på clearingmedlemmar och kontoförvaltare. I paragrafen föreskrivs om tillämpningen av procedurbestämmelserna om investeringstjänster på clearingmedlemmar och kontoförvaltare. Efter det att regeringen lämnade den nu aktuella propositionen har riksdagen godkänt en i proposition RP 65/2016 rd —

Betänkande EkUB 7/2017 rd

EkUB 14/2016 rd) ingående ändring av värdepappersmarknadslagen. Därav följer att det krävs en teknisk ändring i paragrafens 2 mom. Efter ändringen lyder momentet som följer: ”Vad som i artikel 16.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG föreskrivs om den skyldighet att göra anmälan om marknadsmissbruk som gäller för tillhandahållare av investeringstjänster och vad som i 71 b § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) föreskrivs om ansvarsbegränsning vid lämnande av information till Finansinspektionen tillämpas också på clearingmedlemmar och kontoförvaltare.”

8 kap. Särskilda bestämmelser

5 §. Ordningsavgift. I paragrafen föreskrivs om ordningsavgift. Sådana bestämmelser som avses i 38 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Finansinspektionen och för vilka det vid försummelse eller överträdelse påförs ordningsavgift, är enligt paragrafen bestämmelserna om insideranmälan och insiderregister i 2 kap. 17—19 § i denna lag samt bestämmelserna om centrala motparters verksamhet artiklarna 15 och 31—38 i EMIR-förordningen. Paragrafen bör på samma sätt som 6 § 1 mom. 4 punkten i samma kapitel ha en hänvisning till lagens 2 kap. 26 §, som gäller finländska centrala motparter. Utskottet föreslår att det till 5 § fogas en hänvisning till 2 kap. 26 § i lagförslag 1.

6 §. Påföljdsavgift. I paragrafen föreskrivs om påföljdsavgift. I 1 mom. förtecknas de bestämmelser för vilka det vid överträdelse påförs påföljdsavgift med stöd av 40 § i lagen om Finansinspektionen. Regeringen föreslår att det till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., i vilket det föreslås bestämmelser om tillämpning av påföljdsavgift också i fråga om bestämmelser som baserar sig på EU:s förordning om värdepapperscentraler. Bestämmelsen baserar sig på artikel 63.1 i förordningen, med undantag av 12 punkten, som baserar sig på nationell prövning. Vid överträdelse av bestämmelsen om rapportering av överträdelser i 2 kap. 22 § i denna lag föreslås påföljdsavgiften enligt 40 § i lagen om Finansinspektionen vara tillämplig.

Grundlagsutskottet (GrUU 15/2016 rd — RP 28/2016 rd) menar att man bör förhålla sig restriktivt till påföljder på flera miljoner euro för fysiska personer. Enligt grundlagsutskottet har ekonomiutskottet all orsak att allvarligt överväga om målen med påföljdsbestämmelserna för fysiska personers del kan uppnås med likadana bestämmelser som i 41 § 4 mom. i lagen om Finansinspektionen, som har ett betydligt lägre högsta belopp för fysiska personer. För att påföra påföljdsavgift krävs det enligt formuleringen i 12 punkten att någon gör sig skyldig till överträdelse av bestämmelserna i 2 kap. 22 § 1 mom. om rapportering om överträdelser. I motiven till den föreslagna bestämmelsen hänvisar regeringen till att påföljdsavgiften ska kunna tillämpas såväl på försummelse att utarbeta de rutiner som avses i momentet som på brott mot tystnadsplikten enligt momentet. Bestämmelsen innehåller ett flertal skyldigheter av olika karaktär och varierande väsentlighetsgrad. Grundlagsutskottet ansåg att bestämmelsen måste preciseras.

Ekonomiutskottet menar att den föreslagna stränga påföljden kan anses motiverad därför att bestämmelsen i fråga är ytterst viktig med tanke på förebyggande av missbruk, avslöjande av missbruk och för att finansmarknaden ska fungera på ett tillförlitligt sätt. Motsvarande lösning gick man in för i regeringens proposition med förslag till kreditinstitutslag och vissa lagar i samband

Betänkande EkUB 7/2017 rd

med den (RP 39/2014 rd), där bestämmelser om en påföljdsavgift av motsvarande storlek tillämpas på överträdelse av en motsvarande bestämmelse.

Ekonomiutskottet anser därför att det inte är motiverat att ändra storleken på påföljdsavgiften för fysiska personer om det inte inom finanssektorn samtidigt görs en granskning av andra påföljdsbestämmelser som bygger på nationell prövning. Ekonomiutskottet anser dock att regeringen ska lämna utskottet en utredning som gör det möjligt att övergripande bedöma frågan. *(Utskottets förslag till uttalande)*

Enligt ekonomiutskottet kan den precisering grundlagsutskottet förutsätter göras så att 8 kap. 6 § 2 mom. 12 punkten i lagförslag 1 ges följande ordalydelse: ”bestämmelserna i 2 kap. 22 § 1 mom. om skyldigheten att ha rutiner för rapportering om överträdelser och om sekretess i fråga om personuppgifter.” Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelsen ändras på detta sätt.

2. Lagen om ändring av aktiebolagslagen

Övergångsbestämmelsen. Utskottet föreslår att det till övergångsbestämmelsen fogas att begynnelsestidpunkten för tillämpningen av bestämmelserna om offentlighet för någon annan del av den i aktieägarförteckningen antecknade personbeteckningen än slutledet skjuts fram med sex månader från det att lagen träder i kraft.

5. Lagen om ändring av lagen om Finansinspektionen

28 §. Begränsning av ledningens verksamhet. Enligt det föreslagna nya 3 mom. kan Finansinspektionen permanent förbjuda en person att vara medlem eller ersättare i styrelsen eller verkställande direktör eller dennes ställföreträdare i en värdepapperscentral, eller att i övrigt höra till den högsta ledningen där, om personen i fråga upprepade gånger och allvarligt har brutit mot eller försummat de bestämmelser som avses i artikel 63.1 i EU:s förordning om värdepapperscentraler. En förutsättning för det permanenta förbudet är att det i skyldigheterna för personen i ledande ställning ingick att iaktta den bestämmelse som överträtts eller försummas.

En förutsättning för det permanenta verksamhetsförbudet är att överträdelsen eller försummelsen har upprepats eller är allvarlig, vilket i praktiken oftast också innebär att personen redan tidigare har ålagts en administrativ påföljd på grund av överträdelsen eller försummelsen. Det är därmed fråga om en sista utväg för att förhindra upprepat lagstridigt förfarande. Finansinspektionen ska således, med beaktande av proportionalitetsprincipen, vid varje enskilt fall överväga om ett permanent verksamhetsförbud är den mest ändamålsenliga tillsynsåtgärden.

Regeringen föreslår att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. Samtidigt föreslås det att paragrafrubriken ändras. Ekonomiutskottet konstaterar att det till paragrafen redan har fogats ett 3 mom. genom en lag som trädde i kraft den 21 mars 2016 (176/2016). Samtidigt ändrades det inledande stycket i 1 mom. och paragrafens rubrik. De här ändringarna görs som tekniska ändringar i denna proposition.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Trots ändringarna genom lag 176/2016 är propositionens förslag till ändring av 28 § fortfarande relevant i fråga om 2 och 3 mom. Utskottet föreslår att 2 mom. bibehålls i den form som föreslås i propositionen men att det föreslagna 3 mom. blir nytt 5 mom.

Efter det att regeringen lämnade den nu aktuella propositionen har riksdagen godkänt en i proposition RP 65/2016 rd — EkUB 14/2016 rd ingående ändring av lagen om Finansinspektionen. Därför måste det till paragrafen fogas en hänvisning till bestämmelserna i artiklarna 14 och 15 i marknadsmissbruksförordningen. Efter ändringen lyder det nya 4 mom. som följer: "Finansinspektionen kan permanent förbjuda en person att sköta uppgifter enligt 1 mom. i ett auktoriserat tillsynsobjekt som tillhandahåller investeringstjänster, om personen upprepade gånger har gjort sig skyldig till överträdelser av bestämmelserna i artikel 14 eller 15 i marknadsmissbruksförordningen."

32 a §. Förbud mot förvärv av ägarandelar. Efter det att regeringen lämnade den föreliggande propositionen har riksdagen godkänt en i proposition RP 201/2016 rd ingående ändring av lagen om Finansinspektionen. Därför måste det i 1 mom. göras en teknisk ändring på så sätt att hänvisningen till 42 § i kreditinstitutslagen ändras till 3 kap. 1 § i samma lag.

32 c §. Begränsning av de rättigheter som grundar sig på aktier och andelar. Efter det att regeringen lämnade den föreliggande propositionen har riksdagen godkänt en i proposition RP 201/2016 rd ingående ändring av lagen om Finansinspektionen. Därför måste det i 1 mom. 1 punkten göras en teknisk ändring på så sätt att hänvisningen till 42 § i kreditinstitutslagen ändras till 3 kap. 1 § i samma lag.

38 §. Ordningsavgift. Efter det att regeringen lämnade den föreliggande propositionen har riksdagen godkänt proposition RP 46/2016 rd. Därför måste det till paragrafen fogas en hänvisning till lagen om gräsrotsfinansiering.

40 §. Påföljdsavgift. Efter det att regeringen lämnade den föreliggande propositionen har riksdagen godkänt proposition RP 46/2016 rd. Därför måste det till paragrafen fogas en hänvisning till lagen om gräsrotsfinansiering.

50 h §. Verksamhet som behörig myndighet enligt EU:s förordning om värdepapperscentraler. I paragrafen föreskrivs om Finansinspektionens verksamhet som behörig myndighet enligt EU:s förordning om värdepapperscentraler. Efter det att regeringen lämnade den nu aktuella propositionen har riksdagen godkänt i propositionerna RP 65/2016 rd, RP 70/2016 rd, RP 79/2016 rd och RP 123/2016 rd ingående ändringar av lagen om Finansinspektionen. Därav följer att paragrafens nummer måste ändras till 50 m.

12. Lagen om ändring av lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift

4 §. Proportionell tillsynsavgift. Efter det att regeringen lämnade den föreliggande propositionen har riksdagen godkänt en i proposition RP 201/2016 rd ingående ändring av paragrafen, vilket föranleder ändringar i tabellen i paragrafen.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

6 §. Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga. Efter det att regeringen lämnade den föreliggande propositionen har riksdagen godkänt en i proposition RP 201/2016 rd ingående ändring av paragrafen, vilket föranleder ändringar i tabellen i paragrafen.

13. Lagen om ändring av lagen om förvaltningsavgift till Verket för finansiell stabilitet

1 §. Avgiftsskyldighet. Efter det att regeringen lämnade den föreliggande propositionen har riksdagen godkänt en i proposition RP 189/2016 rd ingående ändring av paragrafen, vilket föranleder ändringar i paragrafen.

4 §. Proportionell förvaltningsavgift. Efter det att regeringen lämnade den föreliggande propositionen har riksdagen godkänt en i proposition RP 189/2016 rd ingående ändring av paragrafen, vilket föranleder ändringar i tabellen i paragrafen.

5 §. Grundavgift. Efter det att regeringen lämnade den föreliggande propositionen har riksdagen godkänt en i proposition RP 189/2016 rd ingående ändring av paragrafen, vilket föranleder ändringar i tabellen i paragrafen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 3, 4, 6—11, 14 och 15 i proposition RP 28/2016 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1, 2, 5, 12 och 13 i proposition RP 28/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner tre uttalanden. (Utskottets förslag till uttalanden)

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH DEFINITIONER

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på värdeandelssystemet och på bedrivande av clearingverksamhet i Finland.

Utöver bestämmelserna om värdeandelssystemet och clearingverksamhet i denna lag finns bestämmelser om värdepapperscentraler och clearingverksamhet i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012, nedan *EU:s förordning om värdepapperscentraler*.

Utöver bestämmelserna om centrala motparter i denna lag finns bestämmelser om centrala motparter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, nedan *EMIR-förordningen*.

På en värdepapperscentral och central motpart som har sitt säte i Finland tillämpas aktiebolagslagen (624/2006), om inte något annat följer av denna lag, EU:s förordning om värdepapperscentraler, EMIR-förordningen eller av annan lagstiftning som gäller värdepapperscentraler och clearingverksamhet.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

2§

Tillsyn

Efterlevnaden av denna lag och av bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den övervakas av Finansinspektionen. Bestämmelser om Finansinspektionen finns i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

3§

Definitioner

I denna lag avses med

1) *värdeandelar* sådana aktier, andelar och andra rättigheter enligt 2 kap. 1 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012), andra finansiella instrument enligt 1 kap. 10 § i lagen om investeringstjänster (747/2012) och med dem jämförbara rättigheter samt andra värdepapper som har anslutits till värdeandelssystemet,

2) *värdeandelssystemet* ett integrerat informationssystem som omfattar i lagen om värdeandelsskonton (827/1991) avsedda värdeandelsskonton och förteckningar som hänför sig till dem,

3) *utländskt värdeandelssystem* ett system i EES-området som motsvarar värdeandelssystemet, eller ett system i ett tredjeland som motsvarar värdeandelssystemet,

4) *värdeandelsregister* ett register som förs av en värdepapperscentral i Finland över värdeandelsskonton, över värdeandelar som registrerats på värdeandelsskonton och över rättigheter och skyldigheter som hänför sig till värdeandelsskonton och värdeandelar,

5) *värdepapperscentral* ett finländskt aktiebolag som har ett i denna lag avsett tillstånd att sköta de uppgifter som en värdepapperscentral har,

6) *utländsk värdepapperscentral* ett bolag som har fått tillstånd enligt EU:s förordning om värdepapperscentraler att sköta de uppgifter som en värdepapperscentral har i en EES-stat och ett bolag som är en värdepapperscentral som fått tillstånd i ett tredjeland och som erkänts i enlighet med artikel 25 i EU:s förordning om värdepapperscentraler,

7) *central motpart* en organisation enligt artikel 2.1 i EMIR-förordningen,

8) *clearingmedlem* en organisation som med stöd av artikel 2.1.19 och 2.1.43 i EU:s förordning om värdepapperscentraler har beviljats rätt att överföra transaktioner med och andra överlåtelser av finansiella instrument till clearing i avvecklingssystem,

9) *clearingverksamhet* avräkning av förpliktelser vid handel med finansiella instrument eller avveckling av förpliktelser enligt artikel 2.1.7 i EU:s förordning om värdepapperscentraler,

10) *kontoförvaltare* en sådan part till en värdepapperscentral som värdepapperscentralen har beviljat rätt att göra registreringar i värdeandelsregister,

11) *utläggning på entreprenad* åtgärder vilka vidtas i samband med en värdepapperscentralers verksamhet och som innebär att någon annan producerar en sådan funktion eller tjänst för centralen som denna annars själv skulle ha utfört,

12) *EES-stat* en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

13) *den som sköter förvaltarregistrering* en organisation som i stället för värdeandelsägaren antecknas i den ägarförteckning som avses i 4 kap. 3 §,

14) *aktieägarförteckning* en förteckning enligt 3 kap. 15 § 1 mom. i aktiebolagslagen,

15) *part* en deltagare enligt artikel 2.1.19 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

4 §

Samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter

Finansministeriet, Finlands Bank och Finansinspektionen ska utbyta information i syfte att sköta sina myndighetsuppgifter enligt denna lag och EU:s förordning om värdepapperscentraler.

AVDELNING II

EN VÄRDEPAPPERSCENTRAL, EN CENTRAL MOTPARTS, EN CLEARINGMEDLEMS OCH EN KONTOFÖRVALTARES VERKSAMHET

2 kap.

En värdepapperscentralers verksamhetstillstånd, ägare, förvaltning och verksamhet samt centrala motparter

1 §

Verksamhetstillstånd och inledande av en värdepapperscentralers verksamhet

Verksamhet som värdepapperscentral eller drift av avvecklingssystem kräver verksamhetstillstånd.

Finansministeriet är den tillståndsmyndighet som avses i artikel 11.1 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av verksamhetstillstånd för en värdepapperscentral och om förfarandet för beviljande av verksamhetstillstånd finns i artiklarna 16–21 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

~~Utöver det som föreskrivs i EU:s förordning om värdepapperscentraler ska det till ansökan om verksamhetstillstånd fogas tillräckliga redogörelser för fördelningen av eventuella förluster från clearingverksamheten och för hur förlustrisker ska täckas.~~ En värdepapperscentral får bedriva clearingverksamhet och dessutom under de förutsättningar som anges i verksamhetstillståndet vara verksam som clearingmedlem.

Värdepapperscentralen ska ha sitt säte i Finland.

Bestämmelser om anförande av besvär på den grunden att finansministeriet inte inom föreskriven tid har meddelat beslut om verksamhetstillstånd finns i 8 kap. 8 § 2 mom.

Innan ett ärende som gäller verksamhetstillstånd avgörs ska finansministeriet begära yttranden om ansökan av Finlands Bank och Finansinspektionen.

Finansministeriet har efter att ha hört sökanden rätt att förena verksamhetstillståndet med sådana begränsningar och villkor för värdepapperscentralens affärsverksamhet som gäller anknutna tjänster enligt avsnitt B i bilagan till EU:s förordning om värdepapperscentraler eller som är nödvändiga för tillsynen eller för stabiliteten på finansmarknaden.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

En värdepapperscentral får, om inte något annat följer av tillståndsvillkoren, inleda sin verksamhet omedelbart när verksamhetstillstånd har beviljats och värdepapperscentralens regler har fastställts. Om verksamhetstillstånd har beviljats ett bolag under bildning, får verksamheten inledas efter det att bolaget har registrerats.

2 §

Verksamhetstillstånd för europabolag

Verksamhetstillstånd för bedrivande av verksamhet som värdepapperscentral ska beviljas också ett sådant europabolag som avses i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag, nedan *europabolagsförordningen*, om bolaget har beviljats motsvarande tillstånd i en annan EES-stat och har för avsikt att flytta sitt säte till Finland i enlighet med artikel 8 i den förordningen. Finansministeriet ska begära yttrande om tillståndsansökan av den myndighet som övervakar värdepappersmarknaden i staten i fråga. En flyttning av sätet får inte registreras förrän verksamhetstillstånd har beviljats. Detsamma gäller när ett europabolag bildas genom fusion så att det övertagande bolaget med säte i en annan stat registreras som europabolag i Finland.

3 §

En värdepapperscentrals uppgifter

En värdepapperscentral förvaltar det värdeandelssystem som avses i denna lag.

Om en värdepapperscentral bedriver sådan verksamhet som avses i avsnitt C i bilagan till EU:s förordning om värdepapperscentraler, ska den ha koncession för kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014).

4 §

Tillstånd som Finansinspektionen beviljar

Finansinspektionen beviljar värdepapperscentraler tillstånd enligt artikel 48 i EU:s förordning om värdepapperscentraler att upprätta länkar till utländska värdepapperscentraler.

Dessutom beviljar Finansinspektionen värdepapperscentraler tillstånd att på entreprenad lägga ut de huvudtjänster som avses i avsnitt A i bilagan till EU:s förordning om värdepapperscentraler.

5 §

Ekonomiska verksamhetsförutsättningar och aktieförvärv

Bestämmelser om värdepapperscentralers ekonomiska verksamhetsförutsättningar finns i artikel 47 i EU:s förordning om värdepapperscentraler och bestämmelser om aktieförvärv i artikel 27.7 i den förordningen.

Vad som i de bestämmelser som det hänvisas till i 1 mom. föreskrivs om aktieförvärv i en värdepapperscentral tillämpas också på företag som i enlighet med 2 kap. 4 § i värdepappersmark-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

nadslagen har bestämmande inflytande i värdepapperscentralen (*en värdepapperscentralers holdingföretag*).

6§

Flyttning av en värdepapperscentralers säte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Om en värdepapperscentral har för avsikt att flytta sitt säte till en annan EES-stat i enlighet med artikel 8 i europabolagsförordningen, ska den efter att ha anmält förslaget för registrering utan dröjsmål sända Finansinspektionen en kopia av det förslag om flyttning som avses i artikel 8.2 och den redogörelse som avses i artikel 8.3 i den förordningen.

Registermyndigheten får inte utfärda intyg enligt 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan tillstånd enligt 2 mom. i den paragrafen beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av säte eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas tidigare än en månad från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig flyttning av sätet.

7§

En värdepapperscentralers deltagande i fusion eller delning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Om en värdepapperscentral deltar i en gränsöverskridande fusion eller delning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, får registermyndigheten inte utfärda intyg över fusionen enligt 4 § 3 mom. i lagen om europabolag eller 16 kap. 26 § 4 mom. i aktiebolagslagen eller över delningen enligt 17 kap. 25 § 4 mom. i aktiebolagslagen, om Finansinspektionen innan tillstånd beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller delning eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas tidigare än en månad från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. eller 17 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig fusionen, delningen eller flyttning av sätet i samband med att ett europabolag bildas.

8§

Organisering av en värdepapperscentralers verksamhet

Bestämmelser om organisering av en värdepapperscentralers verksamhet finns i artikel 26 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Utöver det som bestäms om identifiering av intressekonflikter i artikel 26 i den förordningen ska en värdepapperscentral framför allt beakta sådana konfliktsituationer som kan påverka en tillförlitlig skötsel av värdepapperscentralens tillsynsuppgift enligt 13 § i detta kapitel.

När en värdepapperscentral fullgör uppgifter enligt denna lag ska förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003) inte tillämpas på dess verksamhet. På den som hör till cen-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

tralens förvaltningsorgan eller är anställd av centralen tillämpas då inte heller bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

9§

Tryggande av clearingverksamheten

~~En värdepapperscentral ska fortlöpande täcka sina åtaganden i clearingverksamheten~~ De åtaganden som i clearingverksamheten uppstår för en värdepapperscentral ska fortlöpande täckas genom säkerheter som krävs av clearingmedlemmarna.

En värdepapperscentral ska ha en clearingfond, om clearingverksamheten på det sätt som avses i lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999) sköter nettning av betalnings- och leveransförpliktelser i fråga om värdepapper. Clearingfonden får användas för att täcka förluster i clearingverksamheten och för att uppfylla de förpliktelser som värdepapperscentralen eller en clearingmedlem har till följd av clearingverksamheten, om dessa inte uppfylls av värdepapperscentralen eller clearingmedlemmen själv. De clearingmedlemmar som deltar i nettningen ska göra inbetalningar till clearingfonden. På fondens förvaltning, stadgar och medelsförvaltning och på återbetalning av dess avkastning och medel tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om en värdepapperscentralers registreringsfond, om den fondens stadgar och medelsförvaltning och om återbetalning av dess avkastning och medel. Fonden får i värdepapperscentralens balansräkning särredovisas i det egna kapitalet. Till clearingfonden ska medel överföras på det sätt som anges i fondens stadgar och värdepapperscentralens regler eller, om fonden särredovisas i värdepapperscentralens balansräkning, i bolagsordningen. Värdepapperscentralens bolagsstämma kan besluta att ett visst belopp av det fria egna kapital som balansräkningen utvisar ska överföras till clearingfonden. I värdepapperscentralens regler kan det dessutom bestämmas att clearingmedlemmarna ska avsätta medel till fonden. Clearingfondens medel får återbetalas till clearingmedlemmarna eller användas för vinstutdelning endast med Finansinspektionens tillstånd eller när värdepapperscentralen upplöses.

En värdepapperscentral kan för att trygga sin verksamhet träffa avtal med clearingmedlemmarna om delning av eventuella förluster i clearingverksamheten. En clearingmedlems ansvar kan i ett sådant avtal inskränkas till endast en del av clearingverksamheten. En övre gräns kan sättas för en clearingmedlems ansvar.

För ett avtal om delning av förluster krävs finansministeriets fastställelse. Innan avtalet fastställs ska finansministeriet begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen. En clearingmedlem kan helt eller delvis ersätta ett avtal om delning av förluster genom en försäkring eller garanti som tryggar clearingverksamheten.

Värdepapperscentralens kapitalbas, ett eventuellt förlustdelningsavtal, centralens clearingfond och de för värdepapperscentralen ställda säkerheterna, tecknade försäkringarna, givna garantierna och andra förhandsåtgärder för att trygga clearingverksamheten ska sammantagna vara tillräckliga för att trygga en tillförlitlig clearingverksamhet.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

10 §

Internationellt samarbete

Utöver de anslutningar mellan en värdepapperscentral och andra marknadsinfrastrukturer som anges i artiklarna 48, 50, 51 och 53 i EU:s förordning om värdepapperscentraler ska värdepapperscentralen bedriva samarbete med deponeringsinstitut för värdepapper och förvaringsinstitut.

Värdepapperscentralen ska föra de konton och förteckningar som behövs för det internationella samarbetet i värdeandelsregistret. Bestämmelser om samarbetet ska finnas i värdepapperscentralens regler.

11 §

En värdepapperscentralens bindningar

En betydande bindning mellan en värdepapperscentral och någon annan juridisk person eller en fysisk person får inte hindra en effektiv tillsyn över värdepapperscentralen. En effektiv tillsyn får inte heller hindras av sådana bestämmelser och administrativa föreskrifter som i ett tredjeland ska tillämpas på fysiska eller juridiska personer med sådana bindningar.

Förändringar som efter det att ett verksamhetstillstånd beviljats sker i de uppgifter om bindningar som uppgetts i tillståndsansökan ska omedelbart anmälas till Finansinspektionen.

Med betydande bindningar avses i denna paragraf det som föreskrivs i 5 kap. 12 § i kreditinstitutslagen.

12 §

Värdepapperscentralens beredskap

Värdepapperscentralen ska säkerställa att uppgifterna i värdeandelssystemet kan förvaras så störningsfritt som möjligt också under undantagsförhållanden. Detta ska ske genom tillräckligt omfattande informationssystem i Finland eller genom andra arrangemang som är tillräckliga för att verksamheten inte ska avbrytas, genom deltagande i beredskapsplanering på finansmarknaden och förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden och genom andra motsvarande åtgärder.

Om kraven i 1 mom. förutsätter åtgärder som klart avviker från verksamhet som kan anses vara sedvanlig för en värdepapperscentral och om åtgärderna medför väsentliga merkostnader, kan kostnaderna ersättas ur den försörjningsberedskapsfond som avses i lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992).

13 §

Värdepapperscentralens tillsynsuppgift

En värdepapperscentral ska ordna tillräcklig och tillförlitlig tillsyn för att säkerställa att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den samt värdepapperscentralens regler iakttas inom värdeandelssystemet och clearingverksamheten.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

En värdepapperscentral ska informera Finansinspektionen om förfaranden som uppenbart strider mot bestämmelser eller föreskrifter som avses i 1 mom. eller mot värdepapperscentralens regler, om inte förfarandet omedelbart rättas till eller situationen reder upp sig på något annat sätt. Finansinspektionen ska dock alltid informeras om förfaranden som har inneburit väsentliga eller upprepade överträdelser av bestämmelserna, föreskrifterna eller reglerna.

Kontoförvaltare och andra som anlitar värdepapperscentralens tjänster ska på begäran ge värdepapperscentralen de specificerade uppgifter som värdepapperscentralen behöver för att uppfylla tillsynsplikten enligt denna paragraf.

14§

En värdepapperscentralers regler

Bestämmelser om en värdepapperscentralers regler finns i artiklarna 26.4 och 43 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Förutom det som anges i de bestämmelser som nämns i 1 mom. ska i reglerna finnas bestämmelser åtminstone om

- 1) regler och principer för informationsutbyte mellan värdepapperscentralen, kontoförvaltarna och clearingmedlemmarna samt om identifikationssignum för värdeandelar och rättsinnehavare och om övriga gemensamma rutiner inom värdeandelssystemet,
- 2) kontoförvaltarens och clearingmedlemmarnas minimiöppettider,
- 3) förfarandet vid utredning av fel och oklarheter inom registreringsverksamheten,
- 4) data- och registersäkerhetsrutiner som kontoförvaltarna ska iaktta och om förvaring av kontoförvaltarens beslutsdokument eller kopior av dem,
- 5) beviljande av rätt att vara verksam som kontoförvaltare och som clearingmedlem och vilka uppgifter som ska lämnas i ansökan om detta,
- 6) hur och på vilka grunder en sökande godkänns som kontoförvaltare och clearingmedlem och rättigheterna återkallas,
- 7) fullgörande av värdepapperscentralens lagstadgade tillsynsuppgifter,
- 8) hur behörigheten att meddela beslut som kompletterar reglerna fördelar sig mellan styrelsen och verkställande direktören,
- 9) hur reglerna ändras och ändringarna anmäls,
- 10) vilka typer av värdepapperstransaktioner eller andra transaktioner som clearingverksamheten ska omfatta,
- 11) hur och när clearingverksamheten ordnas,
- 12) hur förpliktelser till följd av värdepapperstransaktioner eller andra transaktioner ska avräknas i clearingverksamheten,
- 13) tidpunkten då en förpliktelse enligt 12 punkten ska anses vara anmäld till clearing,
- 14) på vilket sätt värdepapperscentralen svarar för att förpliktelser enligt 12 punkten uppfylls,
- 15) hur en förpliktelse enligt 12 punkten ska uppfyllas,
- 16) hur värdepapperscentralens likviditet tryggas,
- 17) hur de säkerheter för clearingverksamheten som avses i 9 § ska ställas,
- 18) hur förlustrisken i clearingverksamheten ska täckas,
- 19) hur clearingverksamheten ska ordnas vid störningar eller när en clearingmedlem åsidosätter sina förpliktelser inom clearingverksamheten,
- 20) hur clearingmedlemmarna svarar för clearingverksamheten,

Betänkande EkUB 7/2017 rd

- 21) vilka särskilda krav som ställs på en organisation som är ombud för en clearingmedlem,
- 22) vilka närmare krav som ställs på en organisation som i samband med värdepapperstransaktioner avräknar förpliktelser som avvecklas i avvecklingssystemet,
- 23) hur värdepapperscentralen kan bedriva clearingverksamhet med avtal om värdepapperslån och avtal om återköp av värdepapper eller i sin verksamhet netta förpliktelser i enlighet med lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem,
- 24) vilken stats lag som ska tillämpas på clearingverksamheten.

15 §

Fastställelse av en värdepapperscentralers regler

Finansministeriet fastställer på ansökan en värdepapperscentralers regler. Reglerna ska fastställas, om de är förenliga med denna lag och om det utifrån inkommen utredning kan anses vara sannolikt att de tryggar en tillförlitlig organisering av värdepapperscentralens verksamhet och av clearingverksamheten samt förvaltningen av värdeandelssystemet.

En ansökan om fastställelse av regler ska avgöras inom tre månader från det att den mottagits eller, om den är bristfällig, från det att sökanden har lämnat in de handlingar och utredningar som behövs för att avgöra saken. Beslut ska dock alltid fattas inom sex månader från det att ansökan mottagits. Innan reglerna fastställs ska finansministeriet begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen. Om Finlands Bank ger ett negativt yttrande om frågor som hör till dess lagstadgade uppgifter, får reglerna inte fastställas till denna del.

För att stärka förtroendet för värdeandelssystemet och clearingverksamheten eller av andra synnerligen vägande skäl kan finansministeriet besluta att de regler som det fastställt ska ändras eller kompletteras. Innan finansministeriet meddelar ett sådant beslut ska det begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen.

Om ett viktigt allmänt intresse kräver att det ordnas clearingverksamhet och om clearingverksamhetens regler eller en ändring av dem inte har fastställts på grund av att ansökan har avslagits eller av någon annan orsak, kan finansministeriet bestämma hur clearingverksamheten ska ordnas.

Kontoförvaltare och clearingmedlemmar ska förbinda sig att följa värdepapperscentralens regler. Den som emitterar en värdeandel ska förbinda sig att följa värdepapperscentralens regler innan värdeandelen på ansökan av emittenten kan anslutas till värdeandelssystemet.

16 §

Privata transaktioner

En värdepapperscentral ska vidta tillräckliga åtgärder i syfte att förhindra att personer med inflytande vid centralen genomför privata transaktioner, om detta kan orsaka intressekonflikter eller om personerna i fråga har insiderinformation som avses i värdepappersmarknadslagen eller konfidentiell information om emittenter eller clearingmedlemmar eller om deras transaktioner. Åtgärder ska vidtas i syfte att säkerställa informationens konfidentialitet.

En värdepapperscentral ska bevara information om privata transaktioner. Centralen ska varje år rapportera till Finansinspektionen hur den har övervakat efterlevnaden av bestämmelserna, fö-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

reskrifterna och värdepapperscentralens interna anvisningar om privata transaktioner och vilka åtgärder den har vidtagit när bestämmelserna, föreskrifterna eller anvisningarna inte iakttagits.

På personer med inflytande i värdepapperscentraler och på deras privata transaktioner tillämpas vad som i 7 kap. 11 § i lagen om investeringstjänster föreskrivs om personer med inflytande i ett värdepappersföretag och om deras privata transaktioner.

17 §

Skyldighet att göra insideranmälan

En insider enligt 2 mom. vid en värdepapperscentral ska med iakttagande av 18 § till det insiderregister som avses i 19 § lämna en *insideranmälan* om uppgifter som gäller

1) aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad eller en multilateral handelsplattform i Finland, eller

2) sådana finansiella instrument vars värde bestäms utifrån aktier som avses i 1 punkten

Med *insider* vid en värdepapperscentral avses

1) medlemmarna och suppleanterna i en värdepapperscentralens styrelse och förvaltningsråd, värdepapperscentralens verkställande direktör och dennes ställföreträdare samt värdepapperscentralens revisorer, revisorssuppleanter och den huvudansvariga revisorn för revisionssammanslutningen,

2) andra anställda hos värdepapperscentralen än de som avses i 1 punkten och som på grund av sin ställning eller sina uppgifter regelbundet har tillgång till insiderinformation om aktier eller finansiella instrument som avses i 1 mom.

18 §

Insideranmälan

En insider vid en värdepapperscentral ska göra insideranmälan inom fjorton dagar från det att han eller hon utnämns till ett uppdrag enligt 17 § 2 mom.

I insideranmälan ska nämnas

1) omyndig vars intressebevakare insidern är,

2) organisationer och stiftelser där insidern eller en omyndig som avses i 1 punkten direkt eller indirekt har bestämmande inflytande,

3) insiderns samt en i 1 punkten avsedd omyndigs och en i 2 punkten avsedd organisations eller stiftelses innehav av aktier och sådana finansiella instrument vars värde bestäms utifrån aktierna i fråga, när de i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad eller en multilateral handelsplattform.

En insider ska medan uppdraget pågår inom sju dagar underrätta värdepapperscentralen om

1) förvärv och avyttringar av sådana aktier och finansiella instrument som avses i 2 mom. 3 punkten, då förändringen i innehavet uppgår till minst 5 000 euro,

2) andra förändringar i uppgifter som avses i denna paragraf.

De uppgifter som avses i 2 mom. 2 och 3 punkten behöver inte uppges till den del de gäller bostadsaktiebolag, ömsesidiga fastighetsaktiebolag som avses i 28 kap. 2 § i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), ideella föreningar, ekonomiska föreningar eller sådana organisationer som

Betänkande EkUB 7/2017 rd

drivs utan vinstsyfte. Om en organisation bedriver regelbunden handel med finansiella instrument, ska emellertid uppgifter om denna organisation lämnas.

I anmälan ska ingå de uppgifter som behövs för att identifiera personen, organisationen eller stiftelsen i fråga samt uppgifter om aktierna och övriga finansiella instrument.

Om aktier eller finansiella instrument som avses i 2 mom. 3 punkten har anslutits till värdeandelssystemet kan värdepapperscentralen organisera ett förfarande som gör det möjligt att hämta uppgifterna ur värdeandelssystemet. I så fall behövs inga separata anmälningar.

19 §

Värdepapperscentralens insiderregister

Värdepapperscentralen ska föra ett register över insideranmälningar som avses i 18 § (*värdepapperscentralens insiderregister*), av vilket det för varje insider framgår de aktier och finansiella instrument som ägs av insidern, en omyndig som avses i 18 § 2 mom. 1 punkten och av en organisation eller stiftelse som avses i 18 § 2 mom. 2 punkten och som är av det slag som nämns i momentet samt specificerade förvärv och avyttringar.

Om anmälningar görs i enlighet med 18 § 6 mom. kan värdepapperscentralens insiderregister till denna del bildas av uppgifter från värdeandelssystemet.

Förvaltningen av värdepapperscentralens insiderregister ska organiseras på ett tillförlitligt sätt. De uppgifter som registrerats i registret ska bevaras i fem år efter registreringen. Var och en har rätt att mot ersättning av kostnaderna få utdrag och kopior ur registret. Fysiska personers personbeteckning och adress och andra fysiska personers än insiderns namn är dock inte offentliga.

Värdepapperscentralen ska varje år rapportera till Finansinspektionen om förvaltningen av insiderregistret, om övervakningen av anmälningsskyldigheten för insider vid värdepapperscentralen och om vilka åtgärder värdepapperscentralen har vidtagit om bestämmelserna, föreskrifterna eller värdepapperscentralens interna anvisningar inte iakttagits.

20 §

Revision

Bestämmelser om revision av värdepapperscentraler finns i artikel 26.6 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Utöver det som föreskrivs i artikel 26 ska minst en av värdepapperscentralens revisorer vara en CGR-revisor enligt 1 kap. 2 § 3 punkten i revisionslagen (1141/2015) eller en revisionsammanslutning enligt 5 punkten i den paragrafen.

21 §

Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om identifiering och förebyggande av intressekonflikter för att värdepapperscentralen ska kunna sköta sin tillsynsuppgift enligt 13 §.

Finansinspektionen får dessutom utfärda närmare föreskrifter om transaktioner enligt 16 § 1 mom., om rapporter och rapporteringen till Finansinspektionen enligt 16 § 2 mom., om inne-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

hållet i insideranmälningar enligt 18 § och hur de ska göras, om innehållet i värdepapperscentralens insiderregister enligt 19 § och hur uppgifterna ska registreras, om rapporter och rapporteringen till Finansinspektionen enligt 19 § 4 mom. samt om hur sådana rapporter som avses i 22§ 1 mom. ska göras och om hur de ska behandlas hos värdepapperscentralen. Föreskrifterna ska i tillämpliga delar motsvara sådana föreskrifter som med stöd av 7 kap. 23 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. i den paragrafen i lagen om investeringstjänster meddelas värdepappersföretag.

22 §

Rapportering om överträdelser

En värdepapperscentral ska ha rutiner som ska iakttas för att dess anställda internt genom en oberoende kanal ska kunna rapportera misstankar om överträdelse av bestämmelserna om värdepapperscentraler. Personuppgifterna för rapportören och för den som är föremål för rapporten är sekretessbelagda, om inte något annat föreskrivs i lag.

Värdepapperscentralen ska bevara de behövliga uppgifterna enligt 1 mom. Uppgifterna ska avföras fem år efter rapporteringen, om de inte fortfarande behövs för en brottsutredning, en anhängig rättegång eller en myndighetsundersökning eller för att trygga de rättigheter som rapportören eller den som är föremål för rapporten har. Behovet av fortsatt bevarande ska undersökas senast tre år efter den föregående undersökningen av behovet. En anteckning ska göras om undersökningen.

En registrerad person som är föremål för en rapport har inte rätt till insyn i de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. Dataombudsmannen får på begäran av den registrerade kontrollera att sådana uppgifter om den registrerade som avses i 1 och 2 mom. är lagenliga.

Värdepapperscentralen ska vidta lämpliga och tillräckliga åtgärder för att skydda rapportörer.

23 §

Verksamhetstillstånd för och tillsyn över centrala motparter

Finansministeriet är den myndighet enligt artikel 22.1 i EMIR-förordningen som beviljar verksamhetstillstånd för finländska centrala motparter. Bestämmelser om Finansinspektionens ställning som behörig myndighet som övervakar centrala motparters verksamhet finns i 50 d § i lagen om Finansinspektionen. Bestämmelser om villkor och förfaranden för beviljande av verksamhetstillstånd för centrala motparter finns i artiklarna 14—21 i EMIR-förordningen.

24 §

Centrala motparters verksamhet

Bestämmelser om centrala motparters verksamhet finns i EMIR-förordningen.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

25 §

Avtal för en eventuell insolvens hos den centrala motpartens clearingmedlem

Avtal enligt artikel 48 i EMIR-förordningen om överföring av tillgångar och kontrakt som tillhör kunder hos en central motparts clearingmedlem till en annan clearingmedlem kan verkställas trots konkurs, företagssanering, temporärt avbrytande av en depositionsbanks verksamhet och andra med dessa jämförbara förfaranden som gäller den förstnämnda clearingmedlemmen.

26 §

Tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel på en central motpart

Vad som i 15 § föreskrivs om fastställelse av en värdepapperscentralers regler, i 16 § om privata transaktioner, i 17–19 § om insideranmälan och insiderregister, i 20 § 2 mom. om revision och i 21 § om Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter tillämpas på en finländsk central motpart.

3 kap.

Clearingmedlemmar och kontoförvaltare

1 §

Beviljande av rätt att vara verksam som clearingmedlem

Bestämmelser om beviljande och återkallelse av rätten att vara verksam som clearingmedlem finns i artikel 33 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Värdepapperscentralen ska bevilja finska staten, Finlands Bank och börser rätt att vara verksam som clearingmedlem. Denna rätt ska även beviljas sådana tillhandahållare av investerings-tjänster

- 1) som har fast driftställe i Finland,
- 2) som uppfyller de krav som ställs på clearingmedlemmar i denna lag, i bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den och i värdepapperscentralens regler om clearingverksamhet,
- 3) vars deltagande i clearingverksamheten inte är ägnat att äventyra tillförlitligheten i denna verksamhet eller i värdepapperscentralens övriga verksamhet, och
- 4) vars aktiekapital, andelskapital eller något annat motsvarande kapital uppgår till minst 730 000 euro.

Rätt att vara verksam som clearingmedlem ska dessutom beviljas

- 1) sådana utländska tillhandahållare av investeringstjänster som av en myndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har beviljats auktorisation motsvarande sådant verksamhetstillstånd som krävs av en tillhandahållare av investeringstjänster i Finland, när den utländska tillhandahållaren saknar fast driftställe i Finland och uppfyller förutsättningarna i 1 mom. 2—5 punkten,

Betänkande EkUB 7/2017 rd

2) sådana centrala motparter som uppfyller förutsättningarna enligt 1 mom. 2—5 punkten, samt

3) utländska värdepapperscentraler.

På de villkor som finansministeriet bestämmer får värdepapperscentralen bevilja rätt att vara verksam som clearingmedlem till också andra finländska och utländska företag som uppfyller villkoren i 1 mom. 2—5 punkten och som har tillräckliga förutsättningar när det gäller kapitaltäckning och riskhantering. De villkor som finansministeriet bestämmer ska förutsätta att det sökande företaget lämnar värdepapperscentralen utredningar som i tillämpliga delar motsvarar de utredningar som enligt 3 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster och den förordning som finansministeriet utfärdat med stöd av den ska fogas till ett värdepappersföretags ansökan om verksamhetstillstånd.

Innan finansministeriet fattar beslut om att bestämma villkoren enligt 4 mom. ska det begära yttrande av Finlands Bank och Finansinspektionen.

2 §

Skyldighet att ansöka om rätt att vara verksam som clearingmedlem

En sådan central motpart som i samband med värdepapperstransaktioner avräknar förpliktelser som regelbundet avvecklas i det avvecklingssystem som värdepapperscentralen driver och vars verksamhet väsentligt kan komma att påverka finansmarknadens stabilitet, ska hos värdepapperscentralen ansöka om rätt att vara verksam som clearingmedlem.

3 §

Tryggande av clearingmedlemmars ställning

En värdepapperscentral ska se till att clearingmedlemmarna inte löper risk att i värdepapperscentralens verksamhet förlora en prestation utan att få någon motprestation. En värdepapperscentral får inte uppfylla förpliktelser till följd av värdepapperstransaktioner eller överlåtelser gentemot en clearingmedlem utan att förvissa sig om att denna har uppfyllt sina egna förpliktelser i samband med värdepapperstransaktioner eller överlåtelser.

En värdepapperscentral får för clearingverksamheten i eget namn öppna clearingkonto i Finlands Bank, en utländsk centralbank, en inlåningsbank, ett utländskt kreditinstitut eller dess filial för in- och utbetalningar av prestationer till och från clearingmedlemmar och deras kunder. De medel som finns på ett sådant konto tillhör inte värdepapperscentralen, och denna ska i sin bokföring hålla medlen åtskilda från sina egna medel. Värdepapperscentralen ska i realtid registrera vem de medel som finns på kontot tillhör.

4 §

Clearingmedlemmars kontrollskyldighet

Clearingmedlemmar ska genom överföring av besittningsrätten till värdepapper, genom förvaring av kundmedel i enlighet med 9 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster, genom registrering som avses i 9 eller 16 § i lagen om värdeandelskonton eller annars tillräckligt omsorgsfullt för-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

vissa sig om att betalnings- eller leveransförpliktelser efter värdepapperstransaktioner eller andra överlåtelser kan uppfyllas i enlighet med värdepapperscentralens regler.

Bestämmelser om skadeståndsskyldighet finns i 8 kap. 4 §.

5§

Värdepapperscentralens och clearingmedlemmens panträtt

Som säkerhet för sådana förpliktelser i anslutning till värdepapperstransaktioner som fastställts i enlighet med värdepapperscentralens regler och som en clearingmedlem har lämnat till clearing har värdepapperscentralen panträtt i värdeandelar som efter transaktionen har registrerats på ett i 16 § i lagen om värdeandelskonton avsett kommissionskonto som förs för en värdepapperscentral, clearingmedlem eller tillhandahållare av investeringstjänster. Värdepapperscentralen får panträtt, om den har betalat för värdeandelarna eller övertagit ansvaret för betalningen.

En clearingmedlem har som säkerhet för förpliktelser i anslutning till uppdrag som avser värdeandelarna panträtt i egna värdeandelar eller i kunders värdeandelar som har registrerats på ett kommissionskonto som förs för en tillhandahållare av investeringstjänster som clearingmedlemmen företräder, förutsatt att clearingmedlemmen har betalat för värdeandelarna.

Om det i samma värdeandelar samtidigt finns panträtt enligt både 1 och 2 mom., får den som innehar en rättighet som avses i 1 mom. sin fordran betald före den som innehar en rättighet som avses i 2 mom.

Om en i 1 eller 2 mom. nämnd förpliktelse som gäller pantsatt egendom åsidosätts, får pantavaren omvandla egendomen till pengar för att clearingen ska kunna genomföras. Om den pantsatta egendomen består av värdepapper eller finansiella instrument som är föremål för handel på en reglerad marknad, kan värdepapperen eller de finansiella instrumenten omvandlas till pengar på en reglerad marknad eller multilateral handelsplattform. Vid omvandlingen är det också annars möjligt att avvika från vad som i lag föreskrivs om begränsningar i pantavarens rätt, om inte avvikelserna oskäligt äventyrar pantägarens, gäldenärens eller de övriga borgenärernas intressen. En clearingmedlem har rätt att omvandla pantsatt egendom till pengar också om en tillhandahållare av investeringstjänster som inte är clearingmedlem åsidosätter sina förpliktelser till följd av transaktioner som ska avräknas och avvecklas.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om värdeandelar som registrerats på kommissionskonton tillämpas också på sålda och köpta värdepapper och finansiella instrument som har överlämnats till en värdepapperscentral eller en clearingmedlem för clearing och avveckling.

6§

Beviljande av rätt att vara verksam som kontoförvaltare

En värdepapperscentral ska bevilja finska staten, Finlands Bank och centralbankerna i andra EES-stater, samt sådana börser, centrala motparter och utländska värdepapperscentraler som avses i lagen om handel med finansiella instrument (748/2012) rätt att vara verksam som kontoförvaltare. Rätt att vara verksam som kontoförvaltare ska beviljas även sådana tillhandahållare av investeringstjänster och clearingmedlemmar

1) vars planerade verksamhet uppfyller de tekniska krav som verksamheten ställer,

Betänkande EkUB 7/2017 rd

2) som med beaktande av tidigare verksamhet eller av någon annan orsak med fog kan anses uppfylla kraven på juridisk sakkunskap och etisk standard,

3) vars planerade verksamhet inte äventyrar värdeandelssystemets och värdeandelsregistrets tillförlitlighet och ändamålsenlighet,

4) vars aktiekapital, andelskapital eller något annat motsvarande kapital uppgår till minst 730 000 euro, och

5) som uppfyller övriga krav i värdepapperscentralens regler.

Värdepapperscentralen ska dessutom bevilja sådana utländska tillhandahållare av investeringstjänster som uppfyller kraven enligt 1 mom. och som av en myndighet i någon annan EES-stat har beviljats auktorisation som motsvarar det verksamhetstillstånd som krävs av tillhandahållare av investeringstjänster i Finland rätt att vara verksam som kontoförvaltare.

Värdepapperscentralen får bevilja en organisation som handlar för andras räkning rätt att vara verksam som kontoförvaltare, om organisationen uppfyller de krav som ställs i 1 mom. Kontoförvaltaren får lägga ut sin verksamhet på entreprenad också till en organisation som inte är en sådan kontoförvaltare som avses i denna paragraf.

På de villkor som finansministeriet bestämmer får värdepapperscentralen bevilja andra stater, centralbanker i andra stater än EES-stater, organisationer som avses i 2 kap. 10 § och andra utländska organisationer som uppfyller kraven enligt 1 mom. rätt att vara verksam som kontoförvaltare.

På de villkor som finansministeriet bestämmer får värdepapperscentralen bevilja också andra organisationer som uppfyller kraven enligt 1 mom. 1, 3 och 5 punkten rätt att vara verksam som kontoförvaltare. I sådana fall får organisationen rätt att göra registreringar i värdeandelsregistret endast för egen räkning. Innan finansministeriet fattar beslut om att bestämma villkoren enligt 4 mom. ska det begära yttrande av Finlands Bank och Finansinspektionen.

I de villkor som finansministeriet bestämmer enligt 4 och 5 mom. ska det förutsättas att ägarna till ett företag som ansöker om rätt att vara verksam som kontoförvaltare är tillförlitliga. På bedömningen av tillförlitligheten tillämpas 3 kap. 4 § i lagen om investeringstjänster.

7§

Avgörande av ärenden som gäller beviljande av rätt att vara verksam som kontoförvaltare

Värdepapperscentralen ska avgöra ansökningar om rätt att vara verksam som kontoförvaltare inom en månad från mottagandet av ansökan. Om värdepapperscentralen under denna tid ber sökanden om tilläggsutredning, ska tidsfristen räknas från den dag då centralen tar emot utredningen.

Värdepapperscentralen ska iaktta opartiskhet när den beviljar rätt att vara verksam som kontoförvaltare.

Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål delge Finansinspektionen sina beslut om rätt att vara verksam som kontoförvaltare. En organisation som ansöker om rätt att vara verksam som kontoförvaltare har rätt att inom 30 dagar efter att ha fått del av värdepapperscentralens beslut hänskjuta beslutet till Finansinspektionen för behandling. Finansinspektionen ska meddela värdepapperscentralen att ärendet har hänskjutits till Finansinspektionen.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

8§

Återkallelse av rätt att vara verksam som kontoförvaltare

Värdepapperscentralen ska återkalla rätten att vara verksam som kontoförvaltare, om kontoförvaltaren inte längre uppfyller alla de förutsättningar för godkännande som anges i 6 § 1 mom. 1—4 punkten eller om Finansinspektionen så beslutar för att stärka förtroendet för värdeandelssystemet eller av något annat särskilt vägande skäl.

Värdepapperscentralen kan återkalla rätten att vara verksam som kontoförvaltare eller inskränka den, om

1) kontoförvaltaren i sin verksamhet väsentligen har brutit mot lag, mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av lag, mot villkor eller begränsningar i beslutet om rätt att vara verksam som kontoförvaltare eller mot värdepapperscentralens regler,

2) kontoförvaltaren inte har haft någon verksamhet på sex månader,

3) kontoförvaltarens verksamhet eller en del av den inte har inletts inom tolv månader från det att rätten beviljats, eller

4) det i ansökningskedet har lämnats väsentligen felaktiga eller bristfälliga uppgifter om omständigheter som är av avgörande betydelse för kontoförvaltarens verksamhet.

När rätten har återkallats ska kontoförvaltarens registreringsverksamhet utan dröjsmål börja bedrivas av värdepapperscentralen. Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål se till att kontoförvaltarens registreringsverksamhet avslutas.

Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål delge Finansinspektionen sitt beslut om återkallelse av rätten att vara verksam som kontoförvaltare. En kontoförvaltare vars rätt har återkallats har rätt att inom 30 dagar från att ha fått del av värdepapperscentralens beslut hänskjuta beslutet till Finansinspektionen. Även om värdepapperscentralens beslut har hänskjutits till Finansinspektionen för behandling är det i kraft tills vidare, om inte Finansinspektionen beslutar något annat eller om inte något annat föreskrivs om saken någon annanstans. Finansinspektionen ska meddela värdepapperscentralen att ärendet har hänskjutits till Finansinspektionen.

9§

Begränsning av kontoförvaltares verksamhet

Värdepapperscentralen kan i stället för att återkalla rätten att vara verksam som kontoförvaltare begränsa kontoförvaltarens verksamhet, om detta kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Värdepapperscentralen kan för viss tid begränsa en kontoförvaltares verksamhet, om oskicklighet eller oaktsamhet har konstaterats i verksamheten eller om det är uppenbart att kontoförvaltarens verksamhet äventyrar värdeandelssystemets eller värdeandelsregistrets stabilitet eller investerarnas intressen.

Vad som i 8 § 4 mom. föreskrivs om beslut om återkallelse av rätten att vara verksam som kontoförvaltare tillämpas även på beslut om begränsning av en kontoförvaltares verksamhet.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

10 §

Värdepapperscentralen som kontoförvaltare

En värdepapperscentral kan vara verksam som kontoförvaltare för ett värdeandelskonto.

11 §

Tillämpning av procedurbestämmelserna om investeringstjänster på clearingmedlemmar och kontoförvaltare

Vad som föreskrivs om hantering av intressekonflikter i 7 kap. 10 § i lagen om investeringstjänster och om privata transaktioner i 11 § i det kapitlet, om värdepappersföretags skyldighet att särredovisa kundmedel i 9 kap 1 § och om orderhantering i 10 kap. 7 § i den lagen tillämpas också på clearingmedlemmar och kontoförvaltare.

Vad som i artikel 16.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG föreskrivs om den skyldighet att göra anmälan om marknadsmissbruk som gäller för tillhandahållare av investeringstjänster och vad som i 71 b § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) föreskrivs om ansvarsbegränsning vid lämnande av information till Finansinspektionen tillämpas också på clearingmedlemmar och kontoförvaltare.

12 §

Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om i 11 § 1 mom. avsedda

- 1) förfaranden vid hantering av intressekonflikter,
- 2) privata transaktioner,
- 3) förfarandet vid hantering av order.

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om särredovisning av kundmedel på i 3 § 2 mom. avsedda konton som värdepapperscentralen har öppnat och om tryggnad av kundernas ställning inom clearingverksamheten samt om innehållet i sådana anmälningar om marknadsmissbruk som avses i 11 § 2 mom. och om hur anmälningarna ska göras.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

AVDELNING III

VÄRDEANDELSSYSTEMET

4 kap.

Värdeandelssystemet, förvaltarregistrering samt registreringsfond och clearingfond

1 §

Värdeandelar

För värdeandelar utfärdas inte aktiebrev, skuldebrev eller andra sådana värdepapper över rättigheters existens och innehåll. Värdeandelar numreras inte.

Vad som i denna lag eller någon annanstans i lag föreskrivs om värdepapper tillämpas också på värdeandelar.

2 §

Värdeandelskonton

Värdeandelar samt rättigheter och begränsningar som gäller värdeandelar ska registreras på värdeandelskonton som förs i värdeandelsregistret. Bestämmelser om värdeandelskonton finns i lagen om värdeandelskonton.

Vad som i denna lag eller någon annanstans i lag föreskrivs om utfärdande och överlåtelse av värdepapper tillämpas också på registrering av värdeandelar på värdeandelskonton.

3 §

Förteckningar

I en värdepapperscentral ska för varje emittents räkning föras aktieägarförteckningar och andra motsvarande emittentbaserade ägarförteckningar över ägarna till följande värdeandelar som hör till värdeandelssystemet:

- 1) en aktie eller någon annan andel i ett företags eget kapital eller över därtill ansluten rätt till utdelning, ränta eller annan avkastning eller rätt till teckning,
- 2) en kombination av rättigheter som nämns i 1 punkten och 2 mom. 1 punkten,
- 3) en fondandel eller en därmed jämförbar andel i ett fondföretag.

I en värdepapperscentral ska det föras förteckningar över ägarna till följande värdeandelar som hör till värdeandelssystemet:

- 1) en andel i ett obligationslån eller någon därmed jämförlig gäldenärsförbindelse eller en till den andelen eller förbindelsen ansluten rätt till ränta eller annan avkastning,
- 2) en rätt till köp eller försäljning av rättigheter som avses i 1 punkten och 1 mom. 1 och 2 punkten,

Betänkande EkUB 7/2017 rd

3) någon annan rätt än de i 1 eller 2 mom. nämnda som baserar sig på ett avtal eller en förbindelse.

Värdepapperscentralen ska också föra en förteckning över antalet sådana värdeandelar som avses i 2 mom.

4 §

Förvaltarregistrering

Om en värdeandel har registrerats på ett förvaltningskonto enligt 5 a § i lagen om värdeandelsskonton eller på ett kommissionskonto enligt 16 § i den lagen, ska i en förteckning enligt 3 § i detta kapitel i stället för ägaren antecknas den som sköter förvaltarregistreringen. Den som sköter förvaltarregistreringen kan antecknas i förteckningen i stället för ägaren också när värdeandelen ägs av en utlänning eller av en utländsk organisation eller stiftelse. Förvaltarregistreringen kan skötas av kommissionskontots innehavare eller av värdepapperscentralen, en kontoförvaltare eller någon annan i 5 a § 3 mom. i lagen om värdeandelsskonton avsedd organisation som kan få rätt att inneha ett förvaltningskonto.

Med stöd av förvaltarregistrerade aktier eller andra värdeandelar enligt 3 § 1 mom. kan inga andra rättigheter som värdeandelsägare göras gällande mot emittenten än rätten att lyfta medel, omvandla eller byta ut värdeandelar och delta i emissioner av aktier och andra värdeandelar.

Den som sköter förvaltarregistreringen ska på begäran meddela Finansinspektionen namnet på värdeandelarnas verkliga ägare, om detta är känt, och hur många värdeandelar ägaren innehar. Om den verkliga ägarens namn inte är känt ska den som sköter förvaltarregistreringen lämna motsvarande uppgifter om ett ombud som handlar på ägarens vägnar och överlämna ombudets skriftliga försäkran om att värdeandelarnas verkliga ägare inte är en finsk fysisk person, organisation eller stiftelse. Uppgifter om värdeandelar som avses i 3 § 1 mom. ska på begäran lämnas också till emittenten. Ett institut som avses i 2 kap. 10 § och som handlar på ägarens vägnar är emellertid inte skyldigt att ge en skriftlig försäkran, om det är fråga om värdeandelar som avses i 3 § 2 mom.

5 §

Registreringsfond

För att se till att kontoförvaltares skadeståndsansvar enligt lagen om värdeandelsskonton fullgörs ska värdepapperscentralens styrelse inrätta en fond (*registreringsfonden*).

6 §

Sekundärt ansvar för skador som ska ersättas av kontoförvaltare

Om en kontoförvaltare inte kan fullgöra sin skadeståndsskyldighet enligt lagen om värdeandelsskonton, har den skadelidande rätt till ersättning ur registreringsfonden. Registreringsfonden har då rätt att kräva att den kontoförvaltare som är skadeståndsskyldig ersätter fonden för betalningen till den skadelidande.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

7§

Garantiavgifter

Kontoförvaltarna ska betala in garantiavgifter till registreringsfonden. I registreringsfondens stadgar kan det föreskrivas att finska staten, andra stater, Finlands Bank och utländska centralbanker inte behöver betala garantiavgifter. Garantiavgifter ska betalas tills fondens kapital uppgår till minst 0,0048 procent av den genomsnittliga summan av det verkliga värdet på de värdeandelar som under de senaste fem åren har förvarats inom värdeandelssystemet, dock till minst 20 miljoner euro.

Kontoförvaltarna ska betala in garantiavgifter tills varje avgiftsskyldig kontoförvaltares andel av avgifterna, enligt vad som bestäms i registreringsfondens stadgar, motsvarar kontoförvaltarens andel av de ansvarsförbindelser som fonden ska täcka. Garantiavgifterna ska baseras på antalet registreringar i värdeandelssystemet, på registreringsbeloppen i euro och på de förvarade värdeandelarnas verkliga värde. Samma beräkningsgrund ska tillämpas på varje kategori av avgiftsskyldiga kontoförvaltare som nämns i registreringsfondens stadgar.

Med avvikelse från 1 mom. ska en kontoförvaltare som blir medlem i registreringsfonden efter det att fondens kapital har uppnått det minimibelopp som anges i 1 mom. betala in 1,5 procent av fondens minimikapital som förskott på garantiavgiften när medlemskapet börjar. Förskottet på garantiavgiften ska räknas kontoförvaltaren till godo när dennas garantiavgift bestäms i enlighet med 8 §.

8§

Garantiavgifterna och registreringsfondens medelsförvaltning

Registreringsfonden bestämmer halvårsvis i enlighet med sina stadgar det minsta belopp som ska insamlas till registreringsfonden genom garantiavgifter och storleken på varje avgiftsskyldig kontoförvaltares garantiavgift.

Registreringsfondens penningmedel ska placeras på ett säkert sätt som garanterar fondens likviditet. Avkastningen på registreringsfondens penningmedel ska läggas till fondens kapital efter det att de nödvändiga kostnaderna för fondens förvaltning har dragits av från avkastningen. Registreringsfondens penningmedel får inte placeras i fastigheter eller i sådana aktier eller andra värdepapper som ensamma eller tillsammans med andra värdepapper medför rätt att besitta en viss lägenhet eller del av en fastighet.

En kontoförvaltare som har betalat in garantiavgift har rätt att byta ut en såsom garantiavgift inbetald tillgångspost mot en annan på det sätt som anges i registreringsfondens stadgar. I så fall får den avgiftsskyldiges andel av avgifterna dock inte minska.

Om registreringsfondens kapital, efter det att ersättning betalats till skadelidande eller efter det att återbetalning gjorts enligt 15 § 2 mom., underskrider det minimibelopp som anges i 7 § 1 mom., ska kapitalet inom tre månader från ersättningen eller återbetalningen åter ökas till minimibeloppet.

Registreringsfonden får uppta kredit på det sätt som anges i stadgarna, om dess egna medel inte räcker för att täcka fondens ansvarsförbindelser.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

9§

Registreringsfondens stadgar och förvaltning

Registreringsfondens stadgar fastställs av finansministeriet på ansökan. Finansministeriet ska begära yttrande om fastställande av stadgarna av Finlands Bank och Finansinspektionen.

Av stadgarna ska framgå

- 1) fondens namn och hemort,
- 2) grunderna för bestämmande av de garantiavgifter som tas ut och överförs till fonden,
- 3) förfarandet för att öka totalbeloppet av de garantiavgifter som tas ut och överförs till fonden och förfarandet för att bestämma de avgiftsskyldiga kontoförvaltarnas garantiavgifter,
- 4) tillgångsposter som utöver kontanter kan godtas som garantiavgifter samt principerna för värdering av dessa poster,
- 5) förfarandet vid betalning av ersättningar ur fonden,
- 6) huvudprinciperna för placering av fondens tillgångar och för fondens upplåning,
- 7) grunderna för utbetalning av fondens årliga avkastning och för återbetalning av fondens medel till kontoförvaltare som är skyldiga att betala in garantiavgifter,
- 8) fondens räkenskapsperiod,
- 9) antalet godkända revisorer eller revisionssammanslutningar som ska väljas för fonden, hur de väljs och deras mandatperiod,
- 10) hur stadgarna ändras och hur ändringar anmäls.

Fonden förvaltas av värdepapperscentralens styrelse med iakttagande av vad som bestäms om förvaltningen i fondens stadgar.

10§

Registreringsfondens betalningsskyldighet

Om en kontoförvaltare inte har betalat en skadelidandes klara och ostridiga ersättningsfordran i enlighet med lagen om värdeandelskonton, kan den skadelidande anmäla detta till Finansinspektionen.

Finansinspektionen ska inom 21 dagar från en anmälan enligt 1 mom. eller från att på något annat sätt ha blivit upplyst om saken besluta huruvida registreringsfonden ska betala den skadelidandes fordringar. En förutsättning för att registreringsfonden ska åläggas betalningsskyldighet är att orsaken till den uteblivna betalningen av en fordran som avses i 1 mom. är att kontoförvaltaren har blivit försatt i konkurs, undergår företagssanering eller annars enligt Finansinspektionens bedömning inte endast tillfälligt är insolvent samt att det finns tillräcklig utredning om saken.

Finansinspektionen ska underrätta registreringsfonden, kontoförvaltaren, finansministeriet och värdepapperscentralen om sitt beslut enligt 2 mom.

För att Finansinspektionens beslut enligt 2 mom. ska kunna verkställas och för att beslut om ersättningar till enskilda skadelidande ska kunna fattas, ska kontoförvaltaren vid behov lämna registreringsfonden och Finansinspektionen uppgifter om alla innehavare av registrerade rättigheter och deras fordringar enligt 1 mom.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

11 §

Fordringar som ersätts

En och samma skadelidande betalas ersättning ur registreringsfonden upp till ett belopp som motsvarar den skadelidandes ersättningsfordran på en och samma kontoförvaltare, dock högst 25 000 euro. Registreringsfonden är skyldig att betala högst 10 miljoner euro i ersättning för skador i samband med ett och samma skadefall.

Fysiska personer betalas ersättning ur registreringsfonden före andra skadelidande.

Den skadelidandes ersättning ska räknas enligt det verkliga värdet den dag då Finansinspektionen fattade sitt beslut enligt 10 § 2 mom. eller den dag då kontoförvaltarens insolvens konstaterades, beroende på vilken dag som infaller tidigare. Ersättning betalas till skadelidande som har full rätt till de fordringar som kontoförvaltarens innehar. Om flera gemensamt har rätt till ersättningen, ska vars och ens andel beaktas när den skadelidandes ersättning räknas ut.

Sådana tillgångar som har förvärvats genom brott för vilket den skadelidande eller dennas representant har dömts till straff för penningtvätt i enlighet med 32 kap. 6 § i strafflagen (39/1889), grov penningtvätt i enlighet med 7 §, stämpling till grov penningtvätt i enlighet med 8 §, penningtvätt av oaktsamhet i enlighet med 9 § eller penningtvättsförseelse i enlighet med 10 § i det kapitlet kan inte ersättas ur registreringsfonden.

12 §

Utbetalning av ersättningar

Registreringsfonden ska betala skadelidandes fordringar utan obefogat dröjsmål, dock inom tre månader från Finansinspektionens beslut enligt 10 § 2 mom. Om kontoförvaltarens före ett beslut enligt 10 § 2 mom. har försatts i likvidation eller konkurs eller undergår företagssanering, räknas tidsfristen från likvidations-, konkurs- eller saneringsbeslutet. Dröjsmålsränta enligt 4 § i räntelagen (633/1982) ska betalas på ersättningsskulden räknat från den dag då Finansinspektionen fattade sitt beslut enligt 10 § 2 mom. i denna lag.

Finansinspektionen kan av särskilda skäl med högst tre månader förlänga den tid inom vilken registreringsfonden ska betala skadelidandes fordringar. Trots en eventuell förlängning ska registreringsfonden emellertid betala ersättning utan dröjsmål, om en senare betalning vore oskälig från ersättningstagarens synpunkt.

Om registreringsfonden inte ersätter en skadelidandes fordran inom den tid som anges i 1 eller 2 mom., får den skadelidande en fordran som denne har rätt att kräva ut av registreringsfonden.

Om en skadelidande eller dennes representant är åtalad för ett brott som nämns i 11 § 4 mom., får registreringsfonden trots 1 och 2 mom. skjuta upp betalningen till dess att en domstol har avgjort ärendet.

13 §

Registreringsfondens informationsskyldighet

Registreringsfonden ska skriftligen informera den berörda kontoförvaltarens alla kunder om Finansinspektionens beslut enligt 10 § 2 mom. Dessutom ska fonden genom en offentlig kungö-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

relse meddela vilka åtgärder skadelidande ska vidta för att trygga sina fordringar. Kungörelsen ska också publiceras i de största dagstidningarna på de officiella språken inom kontoförvaltarens verksamhetsområde.

Registreringsfonden kan bestämma en tidsfrist på minst sex månader inom vilken skadelidande ska vidta åtgärder för att trygga sina fordringar. Fonden får emellertid inte till följd av att den tidsfrist som satts ut har överskridits vägra betala ersättning till en skadelidande som av något tvingande skäl inte har kunnat bevaka sin fordringsrätt inom utsatt tid.

14§

Clearingfond

Bestämmelser om en värdepapperscentralers skyldighet att bilda en clearingfond finns i 2 kap. 9 § 2 mom.

Registreringsfonden och clearingfonden kan med finansministeriets tillstånd, i syfte att främja en rationell och effektiv förvaltning av tillgångarna, sammanslås till en enda fond. Sammanslagningen får inte minska värdepapperscentralens risktäckningskapacitet, och fonderingsskyldigheten för de institut som ska betala in garantiavgifter till fonderna får inte öka jämfört med läget före sammanslagningen.

15§

Registreringsfondens avkastning och återbetalning av medel

Den garantiavgiftsandel som en kontoförvaltare betalat in kan anses höra till kontoförvaltarens tillgångar. Kontoförvaltaren har emellertid inte rätt att kräva avskiljande av sin andel av registreringsfonden och inte heller rätt att överlåta den till någon annan i andra fall än de som avses i 2 mom.

Om den verksamhet som ligger till grund för fonderingsskyldigheten avslutas, ska registreringsfonden på kontoförvaltarens begäran i enlighet med stadgarna återbetala den relativa andel av fondtillgångarna som kontoförvaltaren har betalat till fonden. Återbetalningen kan göras tidigast tre år efter det att den verksamhet som fonderingsskyldigheten grundat sig på avslutats.

Skadelidande rättsinnehavares ersättningsfordringar som har uppkommit på grund av en kontoförvaltarens verksamhet skyddas av registreringsfonden till dess att garantiavgifterna har återbetalats. Den andel som ska återbetalas räknas inte som fondens kapital och kan således inte användas till betalning av ersättningsfordringar som uppkommit efter det att kontoförvaltarens verksamhet avslutats.

16§

Hänskjutande av ärenden till Finansinspektionen

Kontoförvaltare har rätt att hänskjuta beslut som registreringsfonden har fattat med stöd av denna lag till Finansinspektionen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

5 kap.

Anslutning av värdepapper och finansiella instrument till värdeandelssystemet.

1 §

Värdeandelar som avses i artikel 3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler

Bestämmelser om anslutning till värdeandelssystemet av överlåtbara värdepapper som har upptagits till handel eller handlas på handelsplatser finns i artikel 3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

På anslutning av placeringsfondandelar till värdeandelssystemet ska i övrigt tillämpas 10 kap. i lagen om placeringsfonder (48/1999).

I en värdepapperscentralens regler kan det bestämmas att också andra finländska aktiebolags aktier än de som avses i 1 mom. kan anslutas till värdeandelssystemet. På anslutningsförfarandet tillämpas då detta kapitel och 6 kap. Värdepapperscentralens regler ska innehålla närmare bestämmelser om förfarandet vid anslutningen. En aktie eller andel som ensam eller tillsammans med andra aktier eller andelar medför rätt att besitta en viss lägenhet eller del av en fastighet får dock inte anslutas till värdeandelssystemet.

2 §

Andra värdeandelar än de som avses i artikel 3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler

Värdepapperscentralen kan på ansökan av en emittent godkänna att andra värdepapper eller finansiella instrument än värdepapper, som avses i 1 § ansluts till värdeandelssystemet. Före beslutet ska centralen underrätta Finlands Bank om saken, om ansökan är av betydelse med tanke på bankens lagstadgade uppgifter.

Värdepapperscentralen ska i sitt beslut ange den tidpunkt från vilken värdepapper eller finansiella instrument kan anslutas till värdeandelssystemet. I sitt beslut kan centralen bestämma närmare om vilka uppgifter som ska registreras i systemet och om hur registreringen av uppgifter ska ske i fråga om den tidpunkt då värdepapperen eller de finansiella instrumenten ansluts till systemet. Före beslutet ska värdepapperscentralen kontrollera att emittenten i ett avtal som denna har ingått med en eller flera kontoförvaltare eller på något annat sätt har säkerställt att alla ägare till värdepapperen eller de finansiella instrumenten har möjlighet att få sin rätt registrerad i värdeandelssystemet.

De som äger värdepapperen eller de finansiella instrumenten eller deras företrädare kan från den tidpunkt som avses i 2 mom. hos den kontoförvaltare som emittenten anvisat ansöka om registrering av äganderätten. Sökanden ska överlåta värdepapperen eller de finansiella instrumenten till kontoförvaltaren och visa sin rätt enligt lagen om skuldebrev (622/1947) eller sin därmed jämförbara rätt att förfoga över värdepapperen eller de finansiella instrumenten. Kontoförvaltaren ska med iakttagande av lagen om värdeandelskonton registrera värdepapperen eller de finansiella instrumenten på det värdeandelskonto som sökanden anvisat.

De värdepapper och finansiella instrument som överlåtits till en kontoförvaltare ska förses med en anteckning om att de har anslutits till värdeandelssystemet.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Vad som i denna paragraf föreskrivs om finansiella instrument gäller också i 1 kap. 3 § 1 punkten avsedda rättigheter som kan jämföras med finansiella instrument.

3 §

Andra utländska värdepapper än de som avses i artikel 3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler

Värdepapperscentralen kan till värdeandelssystemet ansluta andra utländska värdepapper än sådana som avses i 1 § eller rättigheter som hänför sig till eller baserar sig på dessa värdepapper och som hanteras i ett utländskt system. Värdepapper eller rättigheter som hänför sig till de värdeandelarna som ansluts ska inom det utländska systemet registreras på värdepapperscentralens konto enligt avtal mellan värdepapperscentralen och det utländska institutet eller hållas åtskilda för värdeandelsägarna på något annat sätt. De anslutna värdeandelarna ska sammanlagt motsvara de värdepapper eller rättigheter som det utländska institutet håller åtskilda. Värdeandelarna kan anslutas till värdeandelssystemet trots vad som i denna lag och i lagen om värdeandelskonton föreskrivs om emittenter. Värdepapperscentralens regler ska innehålla bestämmelser om anslutningsförfarandet.

Värdepapperscentralen kan på ansökan av emittenten godkänna att utländska värdepapper eller rättigheter som hänför sig till eller baserar sig på dem ansluts till värdeandelssystemet. Om det för värdeandelarna som ska anslutas har utfärdats bevis som inte makuleras i samband med anslutningen, ska värdepapperscentralen förvissa sig om att bevisen inte sätts i omlopp samtidigt som värdeandelarna. Detsamma gäller rättigheter som hänför sig till eller baserar sig på utländska värdepapper och som ansluts till värdeandelssystemet. Innan utländska värdepapper ansluts till värdeandelssystemet ska värdepapperscentralen kunna förvissa sig om att anslutningen och hanteringen av värdeandelarna kan ske utan att det äventyrar tillförlitligheten och ändamålsenligheten i värdeandelssystemets funktion eller investerarskyddet. Värdepapperscentralens regler ska innehålla bestämmelser om anslutningsförfarandet.

4 §

Emissionskonto

När värdeandelarna ansluts till värdeandelsregistret ska ett emissionskonto öppnas.

På emissionskontot ska samma uppgifter antecknas som enligt lag ska anges på värdepapper som utfärdas för värdeandelarna samt antalet värdeandelarna som emitterats. För värdeandelarna som avses i 4 kap. 3 § 2 mom. 1 punkten ska på emissionskontot dessutom antecknas förfallodagar, eventuell lånesäkerhet, låneränta eller eventuell annan kompensation som ska betalas för lånet, återbetalningsvillkor och andra väsentliga lånevillkor.

För värdeandelarna som avses i 3 § 1 mom. ska på emissionskontot antecknas det antal som ansluts till värdeandelssystemet, värdeandelarnas utländska identifikationsnummer och vilka typer av rättigheter värdeandelarna avser, uppgifter om det i 2 kap. 10 § avsedda utländska institut där värdeandelens underliggande värdepapper eller rättigheter som hänför sig till eller baserar sig på dem förvaras och uppgifter om emittenten.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

5 §

Avförande av värdepapper och finansiella instrument från värdeandelssystemet

En värdepapperscentral kan på ansökan av emittenten avföra värdepapper och finansiella instrument från värdeandelssystemet, om värdepapperens och de finansiella instrumentens rättsinnehavares rättigheter inte därigenom äventyras.

En värdepapperscentral kan på eget initiativ avföra värdepapper och finansiella instrument från värdeandelssystemet, om emittenten är insolvent eller väsentligen har åsidosatt sina åtaganden i fråga om värdeandelssystemet eller av något annat jämförbart och synnerligen vägande skäl. En förutsättning är dessutom att värdepapperens och de finansiella instrumentens rättsinnehavares rättigheter inte äventyras till följd av att värdepapperen och de finansiella instrumenten avförs.

Värdepapperscentralen ska innan värdepapperen eller de finansiella instrumenten avförs från värdeandelssystemet för Finansinspektionen lägga fram en utredning om att de förutsättningar som avses ovan i denna paragraf är uppfyllda. Värdepapperen och de finansiella instrumenten får avföras från värdeandelssystemet, om inte Finansinspektionen inom tre månader efter att utredningen lades fram meddelar att den motsätter sig att de avförs.

Värdepapperscentralens regler ska innehålla närmare bestämmelser om hur värdepapper och finansiella instrument avförs från värdeandelssystemet.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om finansiella instrument gäller på motsvarande sätt rättigheter som enligt 1 kap. 3 § 1 punkten kan jämföras med finansiella instrument.

6 kap.

Aktier och andelar som hör till värdeandelssystemet

1 §

Tillämpningsområde

Detta kapitel tillämpas på aktiebolag och andelslag som är registrerade enligt finsk lag och vars aktier och andelar hör till värdeandelssystemet.

Vad som i detta kapitel föreskrivs om huruvida ett aktiebolags och andelslags aktier och andelar hör till värdeandelssystemet tillämpas också på aktier och andelar som har anslutits till ett utländskt värdeandelssystem. Om aktierna eller andelarna har anslutits till ett utländskt värdeandelssystem, avses i denna lag med det nämnda värdeandelskontot ett sådant konto som tillhandahålls genom en tjänst enligt avsnitt A punkt 2 i bilagan till EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

2 §

Avtal med en utländsk värdepapperscentral om utlämnande av uppgifter om aktieägare och andelsägare till myndigheter

Aktiebolag och andelslag ska för att trygga fullgörandet av myndigheternas lagstadgade uppgifter ingå avtal med en utländsk värdepapperscentral med stöd av vilket värdepapperscentralen, en organisation som hör till samma koncern eller en part till värdepapperscentralen utan dröjsmål ska lämna bolaget eller andelslaget de uppgifter om aktieägare och andelsägare som avses i 3 kap. 15 § 2 mom. i aktiebolagslagen eller 4 kap. 14 § 2 mom. i lagen om andelslag (421/2013).

Aktiebolaget eller andelslaget ska på förhand ge in det i 1 mom. avsedda avtalet till Finansinspektionen för kännedom.

3 §

Registrering av rättigheter

Ett bolag och andelslag ska se till att aktieägaren eller andelsägaren hos en part till värdepapperscentralen kan kräva registrering av sin rätt, när ett beslut enligt 3 kap. 14 a § i aktiebolagslagen eller 4 kap. 13 a § i lagen om andelslag, om att bolagets eller andelslagets aktier eller andelar hör till värdeandelssystemet har registrerats och anmälningstiden har börjat löpa. Rätten ska registreras på ett sådant av värdepapperscentralen godkänt sätt som innebär att sambandet mellan varje aktie eller andel och registreringen på värdeandelsskontot kan utredas.

Om ett aktie- eller andelsbrev har utfärdats över en aktie eller en andel, ska aktie- eller andelsägaren överlämna aktie- eller andelsbrevet till värdepapperscentralens part. Bolaget eller andelslaget ska se till att parten till värdepapperscentralen på aktie- eller andelsbrevet antecknar att aktierna eller andelarna har anslutits till värdeandelssystemet.

Panthavare och andra rättsinnehavare kan anmäla sina rättigheter för registrering på aktieägarens eller andelsägarens värdeandelsskonto. Bolaget eller andelslaget ska se till att aktien eller andelen och innehavarens rätt utifrån en behövlig utredning av sökanden kan registreras på ett värdeandelsskonto som öppnas i aktieägarens eller andelsägarens namn, om aktieägaren eller andelsägaren inte har något värdeandelsskonto. Pantsättningen kan i detta fall registreras utan kontoinnehavarens skriftliga samtycke.

4 §

Verkan av anmälningstidens utgång

När anmälningstiden har gått ut kan de rättigheter som en aktieägare eller andelsägare har i bolaget eller andelslaget inte utövas, om rätten inte har registrerats i värdeandelssystemet enligt 3 §.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

5 §

Aktier som registreras på gemensamt konto

Bolaget eller andelslaget ska senast vid anmälningstidens utgång öppna ett gemensamt värdeandelskonto för de aktieägares eller andelsägares räkning i fråga om vilka det inte inom anmälningstiden har krävts att rättigheterna ska bli registrerade i värdeandelssystemet.

6 §

Vänteförteckning

Då ett bolag eller ett andelslag bildas eller nya aktier eller andelar emitteras ska den som har rätt till en aktie eller en andel inte antecknas i aktieägarförteckningen eller i medlems- och ägarförteckningen, utan i en särskild förteckning (*vänteförteckning*) som förs av bolagets eller andelslagets styrelse, till dess att bolaget eller andelslaget och aktien eller andelen har registrerats samt aktien eller andelen i andelslaget har betalats till fullo. I anslutning till förvärvaren ska i förteckningen göras anteckning om betalning för aktien eller andelen.

Om en aktie är föremål för en sådan lösningsrätt som avses i 3 kap. 7 § i aktiebolagslagen eller om det krävs samtycke enligt 3 kap. 8 § i den lagen för förvärv av aktien, ska ett förvärv som har anmälts för införande i aktieägarförteckningen i stället antecknas i vänteförteckningen tills det har utretts att lösningsrätten inte utnyttjas eller tills samtycke har getts. På sådana aktier tillämpas 3 kap. 7 § 4 mom. och 8 § 4 mom. i aktiebolagslagen.

Om överlåtelse av en aktie eller en andel har begränsats med stöd av lagen om andelslag eller andelslagets stadgar, ska förvärv som anmälts för införande i medlems- och ägarförteckningen i stället antecknas i vänteförteckningen, tills det har utretts att lösningsrätten inte utnyttjas, att samtycke ges eller att den som förvärvar en andel antas som medlem. På sådana aktier tillämpas 4 kap. 6 § 4 mom. och 7 § 4 mom. i lagen om andelslag.

7 §

Avförande av aktier och andelar ur värdeandelssystemet

Om en aktie eller en andel är föremål för panträtt, utmätning eller säkerhetsåtgärder som har noterats på värdeandelskontot, får aktien eller andelen inte avföras från värdeandelssystemet utan att denna rätt har antecknats i aktieägarförteckningen eller i medlems- eller ägarförteckningen eller utan att det samtidigt utfärdas ett aktie- eller andelsbrev, vars besittningsrätt överförs på panthavaren eller utsökningmyndigheten.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

AVDELNING IV

ÅTERHÄMTNING OCH RESOLUTION AV VÄRDEPAPPERSCENTRALER

7 kap.

Återhämtning och resolution av värdepapperscentraler

1 §

Resolutionsmyndighet

Myndighetsuppgifterna vid planering av resolution av en värdepapperscentral enligt detta kapitel hör till Verket för finansiell stabilitet enligt lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014), nedan *verket*, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (1194/2014), nedan *resolutionslagen*.

2 §

Skyldighet att upprätta en återhämtningsplan

Bestämmelser om en värdepapperscentralers skyldighet att upprätta en återhämtningsplan finns i artikel 22.2 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

3 §

Skyldighet att upprätta en resolutionsplan

Verket ska efter att det har hört finansministeriet, Finlands Bank och Finansinspektionen upprätta en resolutionsplan för värdepapperscentralen i enlighet med artikel 22.3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler. Finlands Bank och Finansinspektionen ska bistå verket vid upprättandet av resolutionsplanen.

I resolutionsplanen ska anges alternativa sätt när det gäller att komma till rätta med enskilda värdepapperscentralers allvarliga ekonomiska problem och när det gäller avhjälpande av omfattande instabilitet inom den finansiella sektorn eller det finansiella systemet.

Verket kan ålägga en värdepapperscentral att bistå vid upprättandet av en resolutionsplan och vid uppdatering av planen samt att till verket ge in resolutionsplanen för värdepapperscentralens moderbolag.

De myndigheter som avses i denna paragraf ska dessutom i nära samarbete samverka för att upprätta resolutionsplanen.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

4 §

Granskning av resolutionsplanen

Verket ska årligen granska värdepapperscentralernas resolutionsplaner.

En resolutionsplan ska dessutom granskas efter varje sådan förändring i värdepapperscentralens rättsliga eller funktionella struktur, affärsverksamhet eller finansiella ställning som kan ha betydande relevans för planens genomförbarhet eller annars förutsätter att planen granskas. Värdepapperscentralen, Finlands Bank och Finansinspektionen ska utan dröjsmål till verket rapportera de uppgifter som ändrats.

5 §

Resolutionsplanens innehåll

Av resolutionsplanen ska framgå hur kontinuiteten för de huvudtjänster som värdepapperscentralen erbjuder tryggas, rättskyddet för innehavarna av värdeandelar och betydelsen av värdepapperscentralens verksamhet med tanke på stabiliteten på finansmarknaden.

I resolutionsplanen ska beaktas det som i 2 kap. 9 § föreskrivs om skyldigheten att trygga clearingverksamheten och i 2 kap. 12 § om värdepapperscentralens beredskapsskyldighet för undantagsförhållanden.

6 §

Uppgifter som behövs för upprättande av en resolutionsplan

Värdepapperscentralen ska tillstålla verket de uppgifter och utredningar som behövs för att upprätta, underhålla och genomföra resolutionsplanen.

Om Finlands Bank eller Finansinspektionen innehar de uppgifter och utredningar som avses i 1 mom. ska Finlands Bank eller Finansinspektionen på verkets begäran ge in uppgifterna och utredningarna till verket.

7 §

Informationsskyldighet om resolutionsplaner

Verket ska till finansministeriet, Finlands Bank och Finansinspektionen ge in de resolutionsplaner och resolutionsplaner för värdepapperscentralens moderbolag som avses i detta kapitel samt ändringar i planerna.

Verket ska samarbeta med de myndigheter som svarar för resolutionsplanen i fråga om värdepapperscentralens moderbolag.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

AVDELNING V

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

8 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Tystnadsplikt

Den som i egenskap av medlem eller ersättare i ett organ, som anställd hos eller som vid utförandet av ett uppdrag för en kontoförvaltare, central motpart eller värdepapperscentral, en kontoförvaltares, central motparts eller värdepapperscentralers holdingföretag, ett finansiellt institut som hör till en kontoförvaltares eller värdepapperscentralers finansiella företagsgrupp eller en sammanslutning av kontoförvaltare eller värdepapperscentraler har fått kännedom om en värdeandelsägares, en emittents eller någon annans ekonomiska ställning eller personliga omständigheter eller om en affärs- eller yrkeshemlighet, är skyldig att hemlighålla saken, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att informationen röjs. Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till kontoförvaltarens eller värdepapperscentralens bolagsstämma eller andelsstämma eller till aktie- eller andelsägare som deltar i stämman. I fråga om information som avses i 4 kap. 4 § 3 mom. och annan information som en värdeandelsemittent har fått i denna egenskap gäller tystnadsplikten även den som är medlem eller ersättare i ett organ eller anställd hos emittenten eller som utför uppdrag för denna.

Den som i egenskap av medlem eller ersättare i ett organ eller som tjänsteman hos en clearingmedlem eller en organisation som verksamheten har lagts ut på entreprenad hos har fått kännedom om icke-offentliggjorda omständigheter som gäller en emittents eller någon annans ekonomiska ställning eller personliga omständigheter eller fått kännedom om en affärs- eller yrkeshemlighet, får inte röja eller annars avslöja eller utnyttja informationen, om det inte har föreskrivits eller i behörig ordning beslutats att informationen ska röjas eller om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att informationen röjs.

Värdepapperscentraler har trots bestämmelserna om tystnadsplikt rätt att ur värdeandelssystemet lämna ut uppgifter till insiderregister över ägande och till register över privata transaktioner som görs av sådana personer med inflytande som avses i 7 kap. 11 § 3 mom. i lagen om investeringstjänster.

2 §

Informationsskyldighet

Kontoförvaltare, clearingmedlemmar, de som sköter förvaltarregistrering, centrala motparter och värdepapperscentraler och organisationer som verksamheten lagts ut på entreprenad hos samt dessa aktörers holdingföretag, finansiella institut som hör till dessa aktörers finansiella företagsgrupp och sammanslutningar av dessa aktörer är trots bestämmelserna om tystnadsplikt skyldiga

Betänkande EkUB 7/2017 rd

att lämna ut uppgifter som avses i 1 § och annan information om värdeandelskonton och värdeandelars ägare till de myndigheter som enligt lag har rätt att få sådan information. Bestämmelser om skyldigheten att lämna ut uppgifter till domstolar finns i 17 kap. i rättegångsbalken och annanstans i lag. Separata bestämmelser gäller för skyldigheten att lämna ut uppgifter om värdeandelskonton och värdeandelars ägare för beskattningen.

Kontoförvaltare, clearingmedlemmar, de som sköter förvaltarregistrering, centrala motparter, värdepapperscentraler och organisationer som verksamheten har lagts ut på entreprenad hos samt dessa aktörers holdingföretag och finansiella institut som hör till deras finansiella företagsgrupp har trots bestämmelserna om tystnadsplikt rätt att lämna ut uppgifter som avses i 1 mom. till företag som hör till samma koncern, finansiella företagsgrupp eller i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004) avsett finans- och försäkringskonglomerat för kundbetjäning och andra kundrelationer, för marknadsföring och för koncernens, företagsgruppens eller konglomeratets riskhantering, om den tystnadsplikt som avses i 1 § eller motsvarande tystnadsplikt gäller för dess förvaltningsorgans medlemmar och för dess tjänstemän. Vad som i detta moment föreskrivs om utlämnande av information gäller inte utlämnande av känsliga uppgifter enligt 11 § i personuppgiftslagen (523/1999).

3 §

Kundkontroll

Värdepapperscentralen, clearingmedlemmar och kontoförvaltare samt finansiella institut som hör till dessa aktörers finansiella företagsgrupp ska ha kännedom om sina kunder. Kontoförvaltare och värdepapperscentraler samt finansiella institut som hör till dessa aktörers finansiella företagsgrupp ska dessutom vid behov ha kännedom om kundernas verkliga förmånstagare och de personer som handlar för kundernas räkning. De system som avses i 2 mom. kan användas för att fullgöra skyldigheterna enligt detta moment.

Kontoförvaltare och finansiella institut som hör till dess finansiella företagsgrupp samt värdepapperscentraler ska ha tillräckliga riskhanteringssystem för bedömning av de risker som kunderna medför för verksamheten.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om värdepapperscentraler ska tillämpas också på finländska centrala motparter.

Bestämmelser om kundkontroll finns dessutom i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008).

4 §

Skadestånd

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållar en annan person skada genom ett förfarande som strider mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den är skyldig att ersätta skadan.

Bestämmelser om jämkning av skadestånd finns i 2 kap. i skadeståndslagen (412/1974) och bestämmelser om fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga i 6 kap. i den lagen.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

5 §

Ordningsavgift

Sådana bestämmelser som avses i 38 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Finansinspektionen och för vilka det vid försummelse eller överträdelse påförs ordningsavgift, är bestämmelserna om insideranmälan och insiderregister i 2 kap. 17—19 § och bestämmelserna om tillämpning av bestämmelserna i det kapitlet på en central motpart i 2 kap. 26 § i denna lag samt bestämmelserna om centrala motparters verksamhet i artiklarna 15 och 31—38 i EMIR-förordningen.

6 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift påförs för försummelse att iaktta eller för överträdelse av följande bestämmelser som avses i 40 § i lagen om Finansinspektionen:

1) bestämmelserna om organisering av en värdepapperscentralers verksamhet i 2 kap. 8 § 2 mom. samt bestämmelserna om organisering av centrala motparters verksamhet i artiklarna 16, 26—30 och 39—50 i EMIR-förordningen,

2) bestämmelserna om tryggnad av clearingverksamheten i 2 kap. 9 § 1—2 och 5 mom.,

3) bestämmelserna om värdepapperscentralens tillsynsuppgift i 2 kap. 13 §,

4) bestämmelserna om privata transaktioner hos en värdepapperscentral och central motpart i 2 kap. 16 och 26 §,

5) bestämmelserna om ingående av avtal med en utländsk värdepapperscentral i 6 kap. 2 § 1 mom.,

6) bestämmelserna om kundkontroll i 3 § i detta kapitel,

Bestämmelser som avses i 40 § i lagen om Finansinspektionen är, utöver 1 mom., försummelse att iaktta eller överträdelse av följande bestämmelser i EU:s förordning om värdepapperscentraler:

1) bestämmelserna i artiklarna 16, 25 och 54 om tillhandahållande av de tjänster som avses i avsnitten A, B och C i bilagan till förordningen,

2) bestämmelserna i artiklarna 20.1 b och 57.1 b om lämnande av osanna uppgifter och om något annat lagstridigt förfarande i samband med ansökan om verksamhetstillstånd,

3) bestämmelserna i artikel 47.1 om kapitalkrav,

4) bestämmelserna i artiklarna 26—30 om de krav som ställs på organiseringen av värdepapperscentralers verksamhet,

5) procedurbestämmelserna i artiklarna 32—35 om värdepapperscentralers affärsverksamhet,

6) bestämmelserna i artiklarna 37—41 om krav på värdepapperscentralers tjänster,

7) bestämmelserna i artiklarna 43—47 om stabilitetskrav i fråga om värdepapperscentralers verksamhet,

8) bestämmelserna i artikel 48 om länkar mellan värdepapperscentraler,

9) bestämmelserna i artiklarna 49—53 om värdepapperscentralers missbruk av dominerande ställning samt beviljande av olika typer av tillträde,

10) bestämmelserna i artikel 59.3 om de särskilda stabilitetskrav för verksamheten som hänförs till utsedda kreditinstituts kreditrisker,

Betänkande EkUB 7/2017 rd

11) bestämmelserna i artikel 59.4 om de särskilda stabilitetskrav för verksamheten som hänför sig till de utsedda kreditinstitutens likviditetsrisker,

12) bestämmelserna i 2 kap. 22 § 1 mom. om skyldigheten att ha rutiner för rapportering om överträdelser och om sekretess i fråga om personuppgifter.

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. är också de närmare bestämmelser och föreskrifter som gäller bestämmelser som avses 1 och 2 mom. sådana bestämmelser som avses i 40 § i lagen om Finansinspektionen. Detsamma gäller bestämmelserna i sådana förordningar och beslut av Europeiska kommissionen som antagits med stöd av EU:s förordning om värdepapperscentraler.

7 §

Påförande och verkställighet av administrativa påföljder

Bestämmelser om påförande, offentliggörande och verkställighet av administrativa påföljder och om behandlingen i marknadsdomstolen av ärenden som gäller administrativa påföljder finns i 4 kap. i lagen om Finansinspektionen.

8 §

Överklagande av finansministeriets beslut

Bestämmelser om överklagande av beslut som finansministeriet meddelat med stöd av denna lag finns i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om ett i 2 kap. 1 § avsett beslut om beviljande av verksamhetstillstånd för en värdepapperscentral, ett i 2 kap. 15 § avsett beslut om fastställelse av värdepapperscentralens regler eller ett i 2 kap. 23 § avsett beslut om beviljande av verksamhetstillstånd för en central motpart inte har meddelats inom den föreskrivna tidsfristen, får sökanden anföra besvär. Besvären anses i så fall gälla avslag på ansökan. Sådana besvär får anföras till dess att beslut har meddelats. Finansministeriet ska underrätta besvärsmyndigheten om beslutet, om detta har meddelats efter att besvär anförts. Bestämmelser om anförande och behandling av besvär finns till övriga delar i förvaltningsprocesslagen.

9 §

Överklagande av Finansinspektionens beslut

Bestämmelser om överklagande av beslut som Finansinspektionen har meddelat med stöd av denna lag finns i förvaltningsprocesslagen och 73 § i lagen om Finansinspektionen.

10 §

Brott mot tystnadsplikten

För brott mot tystnadsplikten enligt 2 kap. 22 § samt 1 § i detta kapitel ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, dömas till straff enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

11 §

Olovligt bedrivande av verksamhet som värdepapperscentral

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med 2 kap. 1 § 1 mom. bedriver verksamhet som värdepapperscentral utan tillstånd ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för *olovligt bedrivande av verksamhet som värdepapperscentral* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

12 §

Olovligt bedrivande av verksamhet som central motpart

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bedriver verksamhet som central motpart i strid med artikel 14 i EMIR-förordningen ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för olovligt bedrivande av verksamhet som central motpart dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

13 §

Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om förfaranden vid kundkontroll enligt 3 § 1 mom. och om riskhantering enligt 3 § 2 mom.

14 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (749/2012), nedan *den upphävda lagen*.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den upphävda lagen eller en bestämmelse i den lagen, avser hänvisningen efter att denna lag trädde i kraft en hänvisning till denna lag eller en motsvarande bestämmelse i den.

Föreskrifter som Finansinspektionen meddelat med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft.

Genom förordning av finansministeriet utfärdas bestämmelser om den tidpunkt vid vilken värdepapperscentralen senast ska ansöka om verksamhetstillstånd enligt artikel 17 i EU:s förordning om värdepapperscentraler, på det sätt som genomförandet av Europeiska unionens rättsakter förutsätter. Finansministeriets förordning ska utfärdas senast inom sex månader efter ikraftträdandet av de tekniska standarder som antagits med stöd av artikel 17, 26, 45, 47 och 48 samt vid behov artikel 55 och 59 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

På sådana värdeandelskonton som förts i värdeandelsägarnas namn och för vars kostnader emittenterna för värdeandelarna i fråga har svarat vid ikraftträdande av denna lag, tillämpas under två år från ikraftträdandet av denna lag de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av aktiebolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i aktiebolagslagen (624/2006) 4 kap.,

ändras 3 kap. 2 § 1 mom., 9 § 1 mom., 13 § 1 mom., mellanrubriken före 15 §, 15—17 §, 5 kap. 6 §, 7 § 2 mom., 18 § 3 mom. 1 punkten, 19 § 1 och 4 mom., 16 kap. 10 § 1 och 4 mom., 13 § 1 mom., 17 kap. 10 § 1 och 4 mom., 13 § 1 mom., 20 kap. 3 § 2 mom. samt 25 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten, av dem 5 kap. 6 §, 7 § 2 mom., 18 § 3 mom. 1 punkten och 19 § 1 mom. sådana de lyder i lag 585/2009 samt 19 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1214/2009, samt

fogas till 3 kap. 9 § ett nytt 3 mom., till 3 kap. nya 14 a—14 c § och en ny mellanrubrik före dem samt till 5 kap. en ny 6 a § som följer:

3 kap.

Aktier

2 §

Utövande av aktierättigheter

En förvärvare av en aktie får inte utöva de rättigheter som en aktieägare har i bolaget förrän förvärvaren har införts i den aktieägarförteckning som avses i 15 § 1 mom. eller hos bolaget har anmält och tillförlitligt utrett sitt förvärv. Detta gäller dock inte sådana på aktier grundade rättigheter som utövas genom uppvisande eller överlåtelse av aktiebrev, kuponger eller andra särskilda bevis som har utfärdats av bolaget. Bestämmelser om utövande av aktierättigheter i ett bolag som ingår i värdeandelssystemet finns i 14 c §.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

9 §

Utfärdande av aktiebrev

Styrelsen kan utfärda aktiebrev över bolagets aktier, om aktierna inte har anslutits till värdeandelssystemet. Aktiebrev får dock inte utfärdas förrän bolaget och aktierna har registrerats. Aktiebrev får utfärdas endast till aktieägare som är införda i aktieägarförteckningen.

Om aktien är föremål för panträtt, utmätning eller säkerhetsåtgärder, ska aktiebrevet överlämnas till panthavaren eller utsökningsmyndigheten.

13 §

Tillämpning av lagen om skuldebrev på aktiebrev och andra bevis

Om ett aktiebrev, ett interimsbevis eller ett i 12 § 2 mom. avsett bevis som ställts till en viss person avyttras eller pantsätts, ska på motsvarande sätt tillämpas vad som i 13, 14 och 22 § i lagen om skuldebrev (622/1947) föreskrivs om skuldebrev ställt till viss man eller order. Då ska den som innehar ett aktiebrev eller ett interimsbevis och som enligt bolagets anteckning på aktiebrevet eller interimsbeviset är införd i aktieägarförteckningen såsom aktieägare jämföras med en person som enligt 13 § 2 mom. i lagen om skuldebrev förmodas ha den rätt som skuldebrevet utvisar. Vad som i 13, 14 och 22 § i lagen om skuldebrev föreskrivs om innehavarskuldebrev ska tillämpas på sådana i 12 § 2 mom. i detta kapitel avsedda bevis som inte har ställts till viss person.

Aktier som hör till värdeandelssystemet

14 a §

Anslutning av aktier till värdeandelssystemet

I bolagsordningen finns bestämmelser om huruvida bolagets aktier hör till det värdeandelssystemet eller till ett sådant utländskt värdeandelssystem som avses i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/). I bolagsstämmans beslut om att ändra bolagsordningen ska den tid bestämmas inom vilken aktierna ska anslutas till värdeandelssystemet (*anmälningstid*) eller avföras ur värdeandelssystemet, eller så ska styrelsen bemyndigas att besluta om saken. Beslutet om anslutningen eller avförandet av aktierna och om tidpunkten för detta ska utan dröjsmål anmälas för registrering.

På registrering av aktieägares rättigheter i värdeandelssystemet ska 6 kap. 3—5 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet tillämpas, och på avförande av aktier ur värdeandelssystemet ska 7 § i det kapitlet tillämpas.

Om registrering enligt 6 kap. 3 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet inte har krävts inom tio år från anmälningstidens utgång, kan bolagsstämman besluta att rätten till en aktie som hör till värdeandelssystemet och de rättigheter som grundar sig på aktien har förverkats. På en förverkad aktie tillämpas bestämmelserna om bolagets innehav av egna aktier.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Det som i denna lag föreskrivs om huruvida ett bolags aktier hör till värdeandelssystemet ska också tillämpas när ett bolags aktier har anslutits till ett utländskt värdeandelssystem. Om ett bolags aktier har anslutits till ett utländskt värdeandelssystem, avses med det värdeandelskonto som nämns i denna lag ett sådant konto som tillhandahålls genom en tjänst enligt avsnitt A punkt 2 i bilagan till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012.

14 b §

Underrättelse om beslut

Bolaget ska senast tre månader före utgången av anmälningstiden underrätta aktieägarna om ett beslut om att ansluta aktierna till värdeandelssystemet. Då ska också anvisningar ges om hur en aktieägare eller aktiebrevsinnehavare ska gå till väga för att få sin aktierätt registrerad på ett värdeandelskonto samt hur de övriga rättigheter som hänför sig till aktierna kan registreras.

För underrättelsen gäller detsamma som för kallelse till bolagsstämma. Underrättelsen ska, utöver vad som i bolagsordningen föreskrivs om kallelse till bolagsstämma, sändas skriftligen till varje aktieägare vars namn och adress är kända för bolaget samt publiceras i den officiella tidningen. Underrättelsen och anvisningarna ska också sändas till värdepapperscentralen och till värdepapperscentralens parter.

I värdepapperscentralens regler kan det bestämmas närmare om det förfarande som avses i 1 och 2 mom.

Bolaget ska senast tre månader innan aktierna avförs från värdeandelssystemet underrätta aktieägarna om beslutet. På underrättelsen tillämpas vad som föreskrivs i 2 och 3 mom.

Bolaget ska senast tre månader innan aktierna överförs från ett värdeandelssystem till ett annat underrätta aktieägarna om överföringen. Det ska då ges information om hur överföringen påverkar aktieägarens ställning och anvisningar om hur förvaringen av aktierna ordnas i det nya värdeandelssystemet. På underrättelsen tillämpas vad som föreskrivs i 2 och 3 mom.

14 c §

Aktierättigheter i värdeandelssystemet

Den som har förvärvat en aktie som hör till värdeandelssystemet får inte utöva de rättigheter som en aktieägare har i bolaget förrän förvärvaren har antecknats i den aktieägarförteckning som avses i 15 § 2 mom. Bestämmelser om utövande av de rättigheter som förvaltarregistrerade aktier medför finns i 4 kap. 4 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet.

Den som en aktie som hör till värdeandelssystemet tillhör på den avstämningsdag som avses i ett beslut om utbetalning av bolagets medel, i ett beslut om aktieemission eller i ett annat beslut har på en aktie grundad rätt till en prestation vid utbetalning av bolagets medel, rätt att få aktier och annan motsvarande rätt. En avstämningsdag kan bestämmas också i ett beslut om inlösen av aktier. Om inte annat föreskrivs i ett emissionsbeslut ska teckningsrätten vid en emission mot vederlag när teckningen inleds registreras på respektive värdeandelskonto, medan aktier som emitteras vid en vederlagsfri emission ska registreras direkt på respektive värdeandelskonto.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Bestämmelser om den rätt att delta i en bolagsstämma som grundar sig på en aktie som hör till värdeandelssystemet finns i 5 kap. 6 a §.

Aktieägarförteckning

15 §

Aktieägarförteckning

Om bolagets aktier inte har anslutits till värdeandelssystemet, ska styrelsen föra en förteckning över aktierna och aktieägarna (*aktieägarförteckning*), där varje ägares namn och adress samt antal aktier eller aktiebrev, specificerade enligt aktieslag, och dagen för utfärdandet antecknas. I aktieägarförteckningen ska också andra skillnader i de rättigheter och skyldigheter som aktierna medför antecknas. Om något aktiebrev inte har utfärdats över en aktie, ska det i aktieägarförteckningen dessutom antecknas till bolaget anmäld panträtt och annan motsvarande rätt som belastar aktien.

Med avvikelse från 1 mom. ska styrelsen över aktier som hör till värdeandelssystemet och över deras ägare föra en uppdaterad aktieägarförteckning, grundad på registreringarna på värdeandelsskontona, i vilken det ska antecknas aktieägarens eller aktieförvaltarens namn, personbeteckning eller annan identifikationskod, kontakt-, betalnings- och beskattningssuppgifter, antal aktier specificerade enligt aktieslag och den part till värdepapperscentralen som har hand om det värdeandelskonto som aktierna har registrerats på.

För de aktier som hör till värdeandelssystemet ska det för en sådan tillfällig anteckning som avses i 5 kap. 6 a § uppges aktieägarens namn och adress, det antal aktier specificerade enligt aktieslag som ska antecknas i aktieägarförteckningen samt personbeteckning eller annan identifikationskod i enlighet med värdepapperscentralens föreskrifter.

I bolagsordningen kan det bestämmas att det i aktieägarförteckningen i stället för aktieägarens adress antecknas personens hemkommun och födelsedatum.

Aktieägarförteckningen ska upprättas utan dröjsmål efter det att bolaget har bildats. Förteckningen ska föras på ett tillförlitligt sätt.

Bestämmelser om den vänteförteckning som ska föras över aktier som har anslutits till värdeandelssystemet finns i 6 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet.

16 §

Införande av förvärv i aktieägarförteckningen

Om bolagets aktier inte har anslutits till värdeandelssystemet, ska av förvärvaren anmält aktieförvärv och andra till bolaget anmälda förändringar i förhållanden som framgår av aktieägarförteckningen utan dröjsmål antecknas i aktieägarförteckningen. Innan anteckningen görs ska en tillförlitlig utredning läggas fram om förvärvet och om att överlåtelseskatten är betald. Anteckningen ska dateras. Om en aktie är föremål för lösningsrätt enligt 7 § eller om det krävs samtycke till aktieförvärv enligt 8 §, får anteckningen dock inte göras förrän det har blivit klart att lösningsrätten inte utnyttjas eller förrän samtycke getts.

Om den senaste överlåtelsen av en aktie har antecknats in blanco i aktiebrevet eller interimisbeviset, ska den nya ägarens namn skrivas in i aktiebrevet eller interimisbeviset innan förvärvet

Betänkande EkUB 7/2017 rd

antecknas i förteckningen. På aktiebrev eller interimsbevis som har visats upp för bolaget ska ett intyg antecknas om införande i aktieägarförteckningen samt datum då detta skett.

Om bolaget har endast en aktieägare ska aktieinnehavet utan dröjsmål anmälas för införande i aktieägarförteckningen, dock senast två månader efter förvärvet.

17 §

Aktieägarförteckningens offentlighet

Aktieägarförteckningen ska hållas tillgänglig för var och en på bolagets huvudkontor. Aktieägarförteckningen för bolag som hör till värdeandelssystemet får dock hållas tillgänglig för var och en på värdepapperscentralens verksamhetsställe i Finland. Var och en har rätt att mot ersättande av kostnaderna få kopior av aktieägarförteckningen eller delar av den. Det som föreskrivs i detta moment gäller också en aktieägarförteckning som är avstämd enligt den tidpunkt som avses i 5 kap. 6 a §, till dess att bolagsstämman avslutas.

På offentligheten av den vänteförteckning enligt 6 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet som ska föras över de aktier som anslutits till värdeandelssystemet tillämpas 1 mom. i denna paragraf.

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller dock inte personbeteckningens slutled, betalnings- och beskattningssuppgifter eller uppgifter om på vilket kommissionskonto aktier som en aktieägare lämnat till försäljning har registrerats. När det gäller rätten att få uppgifter om vilken part till värdepapperscentralen som har hand om det värdeandelskonto som aktierna är registrerade på tillämpas vad som i 8 kap. 2 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet föreskrivs om rätten att få uppgifter om värdeandelskonton.

Om magistraten med stöd av 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) har förordnat om begränsning av utlämnande av uppgifter om en aktieägare, och bolaget har informerats om begränsningen, får aktieägarens hemkommun, adress och övriga kontaktuppgifter som införts i aktieägarförteckningen lämnas ut endast till myndigheter. Den kontaktadress för aktieägaren som införts i aktieägarförteckningen får lämnas ut också till andra än myndigheter.

5 kap.

Bolagsstämma

6 §

Aktieägarnas deltagande

Varje aktieägare har rätt att delta i bolagsstämman.

En förutsättning för deltagande är enligt 3 kap. 2 § 1 mom. att aktieägaren är införd i aktieägarförteckningen eller har anmält sitt förvärv till bolaget och lagt fram en tillförlitlig utredning om förvärvet. En förutsättning för deltagande i bolagsstämman i ett bolag som hör till värdeandelssystemet är att aktieägaren är införd i aktieägarförteckningen i enlighet med 6 a §.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

I fråga om aktier som förvaras på ett sätt som motsvarar förvaltarregistrering förutsätter deltagande i bolagsstämman att aktieägaren har anmälts för att bli tillfälligt införd i aktieägarförteckningen på ett sätt som motsvarar det som föreskrivs i 6 a §.

6 a §

Aktieägarnas rätt att delta utifrån värdeandelssystemet

Om ett bolags aktier har anslutits till värdeandelssystemet har endast aktieägare som åtta vardagar före bolagsstämman (*bolagsstämmans avstämningsdag*) är införda i aktieägarförteckningen rätt att delta i bolagsstämman. Dessutom kan ägaren till en förvaltarregistrerad aktie anmälas för att tillfälligt bli införd i aktieägarförteckningen för deltagande i bolagsstämman, om aktieägaren på grund av sitt aktieinnehav har rätt att vara införd i aktieägarförteckningen på bolagsstämmans avstämningsdag. Anmälan om att bli tillfälligt införd ska göras senast vid en tidpunkt som framgår av stämmokallelsen och som ska infalla efter bolagsstämmans avstämningsdag. Sådana förändringar i aktieinnehavet som har skett efter bolagsstämmans avstämningsdag påverkar inte rätten att delta i bolagsstämman eller aktieägarens röstetal.

7 §

Anmälan

Om bolagets aktier har anslutits till värdeandelssystemet, anses ägaren till en förvaltarregistrerad aktie ha anmält sig för deltagande i bolagsstämman om denne i enlighet med 6 a § har anmälts för att bli tillfälligt införd i aktieägarförteckningen. Om en aktieägare företräds av flera ombud på bolagsstämman, ska det i samband med anmälan uppges med vilka aktier varje ombud företräder aktieägaren.

18 §

Stämmokallelsens innehåll

I börsbolags stämmokallelse ska dessutom nämnas

1) under vilka förutsättningar aktieägare har rätt att delta i bolagsstämman enligt 6, 6 a och 7 §,

19 §

Kallelsetid

Stämmokallelse ska utfärdas tidigast två månader och senast en vecka före bolagsstämman, den sista anmänningsdagen enligt 7 § eller bolagsstämmans i 6 a § angivna avstämningsdag för

Betänkande EkUB 7/2017 rd

bolag som har anslutits till värdeandelssystemet. I ett publikt aktiebolag får kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före den ovannämnda dagen.

Börsbolag ska utfärda stämmokallelse senast tre veckor före bolagsstämman. Stämmokallelsen ska dock utfärdas minst nio dagar före bolagsstämmans avstämningsdag enligt 6 a §.

16 kap.

Fusion

10 §

Stämmokallelse samt information till innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier

Kallelse till den bolagsstämma som ska besluta om fusionen får inte utfärdas förrän fusionsplanen har registrerats. Kallelsen ska utfärdas tidigast två månader och, om inte längre tid föreskrivs i bolagsordningen, senast en månad före bolagsstämman, den sista anmälningdagen enligt 5 kap. 7 § eller den i 5 kap. 6 a § angivna dagen för bolag som anslutits till värdeandelssystemet. I ett publikt aktiebolag får kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före den ovan avsedda dagen.

I det övertagande bolaget kan stämmokallelse utfärdas inom den tid som avses i 5 kap. 19 § 1 mom., om fusionsbeslutet fattas av bolagsstämman på yrkande av en aktieägare och om tiden mellan å ena sidan bolagets meddelande enligt denna paragrafs 3 mom. och å andra sidan dagen för bolagsstämman eller den sista anmälningdagen enligt 5 kap. 7 § eller den i 5 kap. 6 a § angivna dagen för bolag som har anslutits till värdeandelssystemet uppgår till minst en månad eller en i bolagsordningen angiven längre kallelsetid.

13 §

Inlösenförfarande

Aktieägarna i det överlåtande bolaget kan på den bolagsstämma som beslutar om fusionen kräva inlösen av sina aktier och ska ges möjlighet att kräva inlösen innan beslutet om fusionen fattas. Endast de aktier kan lösas in som har anmälts för registrering i aktieägarförteckningen före bolagsstämman eller senast på den sista anmälningdagen eller, om aktierna hör till värdeandelssystemet, är registrerade på den aktieägarvärdeandelskonto som kräver inlösen, senast den dag som avses i 5 kap. 6 a §. Den som kräver inlösen måste rösta mot fusionsbeslutet.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

17 kap.

Delning

10 §

Stämmokallelse samt information till innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier

Kallelse till den bolagsstämma som ska besluta om delningen får inte utfärdas förrän fusionsplanen har registrerats. Kallelsen ska utfärdas tidigast två månader och, om inte längre tid föreskrivs i bolagsordningen, senast en månad före bolagsstämman, den sista anmälningdagen enligt 5 kap. 7 § eller den i 5 kap. 6 a § angivna dagen för bolag som anslutits till värdeandelssystemet. I ett publikt aktiebolag får kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före den ovan avsedda dagen.

I det övertagande bolaget kan stämmokallelse utfärdas inom den tid som avses i 5 kap. 19 § 1 mom., om delningsbeslutet fattas av bolagsstämman på yrkande av en aktieägare och tiden mellan å ena sidan bolagets meddelande enligt denna paragrafs 3 mom. och å andra sidan dagen för bolagsstämman eller den sista anmälningdagen enligt 5 kap. 7 § eller den i 5 kap. 6 a § angivna dagen för bolag som har anslutits till värdeandelssystemet uppgår till minst en månad eller en i bolagsordningen angiven längre kallelsetid.

13 §

Inlösenförfarande

Vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt bolag kan aktieägarna i det ursprungliga bolaget på den bolagsstämma som beslutar om delningen kräva inlösen av sitt delningsvederlag och ska ges möjlighet att kräva inlösen innan delningsbeslutet fattas. Endast de aktier berättigar till inlösen som har anmälts för registrering i aktieägarförteckningen före bolagsstämman eller senast på den sista anmälningdagen eller, om aktierna hör till värdeandelssystemet, är registrerade på den aktieägares värdeandelskonto som kräver inlösen, senast den dag som avses i 5 kap. 6 a §. Den som kräver inlösen måste rösta mot delningsbeslutet.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

20 kap.

Upplösning av bolag

3 §

Bolagets beslut om likvidation

I 5 kap. 18—22 § föreskrivs om stämmokallelse och stämmohandlingar samt om framläggande och sändande av dem. Kallelse till den bolagsstämma som beslutar om likvidationen ska utfärdas tidigast två månader och, om en längre tid inte bestämts i bolagsordningen, senast en månad före bolagsstämman, den sista anmälningdagen enligt 5 kap. 7 § eller den i 5 kap. 6 a § angivna dagen för bolag som anslutits till värdeandessystemet. I ett publikt aktiebolag får kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före den ovan avsedda dagen. Utöver vad som föreskrivs i bolagsordningen ska en skriftlig kallelse sändas till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget.

25 kap.

Straffbestämmelser

2 §

Aktiebolagsförseelse

Den som uppsåtligen

1) underlåter att föra aktieägarförteckning på det sätt som förutsätts i 3 kap. 15 § eller att hålla den tillgänglig på det sätt som förutsätts i 3 kap. 17 § 1 mom.,

skall, om gärningen inte är ringa eller om strängare straff för den inte föreskrivs någon annanstans i lag, för *aktiebolagsförseelse* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelsen i 3 kap. 17 § 3 mom. om offentlighet för någon annan del av den i aktieägarförteckningen antecknade personbeteckningen än slutledet tillämpas dock först sex månader efter lagens ikraftträdande.

3.

Lag

om ändring av lagen om värdeandelskonton

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om värdeandelskonton (827/1991) 20 § 2 mom., sådant det lyder i lag 751/2012,
ändras 4 § 2 mom., 5 a § 3 och 4 mom., 16 § 1 och 4 mom., 16 c § 3 mom., 29 § 1 och 2 mom., 32 § 1 och 3 mom. och 34 §, sådana de lyder i lag 751/2012, samt
fogas till 19 §, sådan den lyder i lag 751/2012, ett nytt 3 mom. som följer:

4 §

I förteckningen över värdeandelar ska de uppgifter om värdeandelarna införas som enligt 5 kap. 4 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/) ska registreras på emissionskontot, med undantag av värdeandelarnas antal.

5 a §

Ett förvaltningskonto kan innehas av en värdepapperscentral, en centralbank eller en kontoförvaltare. Som kontoinnehavare kan värdepapperscentralen godkänna också ett sådant kreditinstitut eller värdepappersföretag som har rätt att tillhandahålla förvaring av finansiella instrument som en investeringstjänst, ett utländskt samarbetsorgan enligt 2 kap. 10 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet eller någon annan sådan utländsk organisation som står under tillräcklig offentlig tillsyn och vars finansiella verksamhetsbetingelser och förvaltning uppfyller kraven på en tillförlitlig skötsel av uppgifterna.

På ett förvaltningskonto som förvaltas av en utländsk värdepapperscentral som avses i 2 kap. 10 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet får trots bestämmelserna i 1 mom. registreras också sådana värdeandelar som avses i 4 kap. 3 § 2 mom. i den lagen och som förvaltas för en finsk medborgare, ett finländskt bolag eller en finländsk stiftelse.

16 §

En värdepapperscentral, en centralbanks, en kontoförvaltares och en clearingmedlems eller dessas kunders värdeandelar kan så som närmare anges i värdepapperscentralens regler registreras på ett särskilt värdeandelskonto (*kommissionskonto*) i syfte att organisera sådan clearingverksamhet som avses i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet. Som innehavare av ett kommissionskonto kan värdepapperscentralen godkänna också ett utländskt samarbetsorgan enligt 2 kap. 10 § i den lagen eller någon annan utländsk organisation som står under tillräck-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

lig offentlig tillsyn och vars finansiella verksamhetsbetingelser och förvaltning uppfyller kraven på en tillförlitlig skötsel av uppgifterna.

Bestämmelser om panträtt i värdeandelar som registrerats på kommissionskonton enligt denna paragraf finns i 3 kap. 5 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet.

16 c §

Värdepapperscentralen kan göra registreringar som har samband med sådan clearingverksamhet som avses i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, oavsett vilken kontoförvaltare som har hand om värdeandelskontot. En kontoförvaltare kan, på villkor som överensstämmer med värdepapperscentralens regler, i samband med en transaktion som har överlämnats till clearing och avveckling göra en tillfällig registrering på ett värdeandelskonto som en annan kontoförvaltare har hand om.

19 §

Bestämmelser om värdepapperscentralens skyldighet att bevara säkerhetskopior finns i artikel 29 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012.

29 §

Om emittenten har gjort en värdeandelsbaserad betalning till den som enligt uppgifterna på värdeandelskontot eller i den förteckning som avses i 4 kap. 3 § 1 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet på förfallodagen eller på en avstämningsdag som bestämts enligt 3 kap. 14 c § 2 mom. i aktiebolagslagen (624/2006) eller enligt ett andelslags eller en placeringsfonds stadgar hade rätt att ta emot betalningen, men om det senare framgår att betalningsmottagaren inte hade rätt att ta emot betalningen, är betalningen dock giltig, utom i det fall att emittenten visste eller borde ha vetat att betalningen skedde till fel person.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt då nya värdeandelar samt teckningsrätt och andra sådana rättigheter utges till den som enligt uppgifterna på värdeandelskontot eller, i enlighet med vad som föreskrivs särskilt, enligt uppgifterna i en förteckning som avses i 4 kap. 3 § 1 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet hade rätt att få andelen eller rättigheten.

32 §

Bestämmelser om det sekundära skadeståndsansvar som vilar på värdepapperscentralens registreringsfond finns i 4 kap. 5, 6 och 10—12 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet.

Domstolen ska på tjänstens vägnar underrätta värdepapperscentralen om anhängiga tvister som gäller kontoförvaltares skadeståndsskyldighet och som enligt 4 kap. 6 § i lagen om värdeandels-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

systemet och om clearingverksamhet kan leda till sekundärt skadeståndsansvar för registreringsfonden.

34 §

Värdepapperscentralen har rätt att av kontoförvaltare få kopior av de handlingar samt redogörelser för de övriga utredningar med stöd av vilka registreringar har gjorts på värdeandelskontona. När det gäller värdeandelar som avses i 4 kap. 3 § 1 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet har emittenten motsvarande rätt att få uppgifter om förvärv av värdeandelar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om värdepapperskonton

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om värdepapperskonton (750/2012) 2 § 1 mom. 2 punkten som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *förvarare* den som bedriver förvaring enligt 2 kap. 1 § eller 2 § 1 eller 4 mom. i lagen om investeringstjänster,

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 4 § 2 mom. 7 punkten och 32 b § 5 mom. 4 punkten sådana de lyder i lag 752/2012,
ändras 3 c §, 4 § 2 mom. 8 och 12 punkten och 4 mom. 2 punkten, 6 § 17 punkten, 13 § 1 mom. 6 punkten, 28 §, det inledande stycket i 32 a § 1 mom. och 32 a § 2 mom., 32 b § 5 mom. 3 punkten, det inledande stycket i 32 c § 1 mom. och 32 c § 1 mom. 1 punkten, 38 § 1 mom. 2 punkten, 40 § 1 mom., 41 a § 1 mom. och 71 § 4 mom.,
av dem 3 c §, 4 § 2 mom. 8 punkten och 4 mom. 2 punkten, 28 § samt 32 b § 5 mom. 3 punkten sådana de lyder i lag 752/2012, 4 § 2 mom. 12 punkten, 6 § 17 punkten, det inledande stycket i 32 a § 1 mom. och 32 a § 2 mom., det inledande stycket i 32 c § 1 mom. samt 38 § 1 mom. 2 punkten sådana de i lag 170/2014, 40 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1198/2014, 41 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 1279/2015 och 71 § 4 mom. i sådant det lyder i lag 254/2013, samt
fogas till lagen *en ny* 20 a §, *till* 28 §, sådan den lyder i lag 752/2012, *ett nytt* 5 mom. och *till* lagen *en ny* 50 m § som följer:

3 c §

Myndighetssamarbete för att förebygga och bekämpa brottslighet

Finansinspektionen samarbetar med centralen för utredning av penningtvätt, polisen, Enheten för utredning av grå ekonomi, Skatteförvaltningen och andra behöriga myndigheter för att förebygga och bekämpa brottslighet.

Om Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet eller när den sköter andra lagstadgade uppgifter upptäcker eller misstänker att finansiella tjänster eller det finansiella systemet utnyttjas eller planeras bli utnyttjade för brottsliga ändamål, ska den utan dröjsmål underrätta en behörig myndighet som avses 1 mom. om detta. I 71 § föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagd information.

Närmare bestämmelser om hur samarbetet enligt denna paragraf ska genomföras kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Tillsynsobjekt

Med auktoriserade tillsynsobjekt avses i denna lag

Betänkande EkUB 7/2017 rd

8) värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/), inklusive registreringsfonder och clearingfonder som de grundat,

12) sådana AIF-förvaltare som har auktoriserats enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) och sådana förvaringsinstitut som beviljats auktorisation enligt den lagen.

Med *övriga tillsynsobjekt* avses i denna lag

2) börsers och värdepapperscentralers holdingföretag,

6 §

Övriga definitioner

I denna lag avses med

17) *stadgar* tillsynsobjekts bolagsordningar och föreningsstadgar samt stadgar och regler för kreditinstitut i andelslagsform, betalningsinstitut, sparbanker, hypoteksföreningar, pensionsstiftelser, försäkringskassor, arbetslöshetskassor, insättningsgarantifonden, ersättningsfonden för investerarskydd, börser, värdepapperscentraler och placeringsfonder samt stadgar för AIF-fonder enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och likaså andra stadgar och regler som Finansinspektionen eller någon annan myndighet i enlighet med bestämmelserna om finansmarknaden fastställer för finansmarknadsaktörer eller som finansmarknadsaktörer annars i enlighet med bestämmelserna om finansmarknaden är skyldiga att iaktta i sin verksamhet,

13 §

Direktionens behandling av ärenden som hör till direktören

Direktionen ska informeras om beslut som direktören har för avsikt att fatta, om de gäller

6) begränsning av den verksamhet som ett tillsynsobjekts ledning utövar, eller

20 a §

Rätt att få uppgifter av förundersöknings- och åklagarmyndigheter

Finansinspektionen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av förundersöknings- och åklagarmyndigheterna få sådana uppgifter om förundersökning och rättegångsförfarande i fråga om brott enligt 8 kap. 11 och 12 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet som är nödvändiga för uppfyllande av de samarbetsförpliktelser som föreskrivs i artikel 61 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Euro-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

peiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012, nedan *EU:s förordning om värdepapperscentraler*.

28 §

Begränsning av ledningens verksamhet

Finansinspektionen kan för viss tid, högst fem år, förbjuda en person att vara medlem eller ersättare i styrelsen eller verkställande direktör eller dennes ställföreträdare i ett auktoriserat tillsynsobjekt eller att i övrigt höra till den högsta ledningen där, om

1) personen vid skötseln av sina uppgifter har visat uppenbar oskicklighet eller oförsiktighet och om det är uppenbart att detta allvarligt kan äventyra de mål för tillsynen över finansmarknaden som anges i 1 §, eller

2) personen i fråga inte uppfyller de krav på yrkesskicklighet och tillförlitlighet som anges särskilt i lag.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller på motsvarande sätt försäkringsföreningar, pensionsstiftelser och försäkringskassor samt kreditinstituts, värdepappersföretags, försäkringsbolags, försäkringsföreningars, finans- och försäkringskonglomerats, värdepapperscentralers och börsers holdingföretag. Vad som i 1 mom. föreskrivs om verkställande direktör och dennes ställföreträdare gäller på motsvarande sätt en pensionsstiftelses ombudsman och dennes ställföreträdare.

Finansinspektionen kan permanent förbjuda en person att sköta uppgifter enligt 1 mom. i fondbolag enligt lagen om placeringsfonder samt i förvaringsinstitut som fått verksamhetstillstånd enligt den lagen, om personen upprepade gånger och allvarligt har gjort sig skyldig till överträdelser eller försummelser av de bestämmelser som nämns i 144 b § i lagen om placeringsfonder.

Finansinspektionen kan permanent förbjuda en person att sköta uppgifter enligt 1 mom. i ett auktoriserat tillsynsobjekt som tillhandahåller investeringstjänster, om personen upprepade gånger har gjort sig skyldig till överträdelser av bestämmelserna i artikel 14 eller 15 i marknadsmissbruksförordningen.

Finansinspektionen kan permanent förbjuda en person att vara medlem eller ersättare i styrelsen för en värdepapperscentral eller verkställande direktör eller dennes ställföreträdare eller att i övrigt höra till den högsta ledningen för centralen, om personen i fråga upprepade gånger och allvarligt har brutit mot eller försummat de bestämmelser som avses i artikel 63.1 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

32 a §

Förbud mot förvärv av ägarandelar

Finansinspektionen kan, efter att ha mottagit en anmälan enligt 3 kap 1 § i kreditinstitutslagen, 7 kap. 14 § i lagen om investeringstjänster, 16 § i lagen om placeringsfonder, 7 kap. 9 § eller 14 kap. 9 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 11 § i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat, 21 a § i lagen om betalningsinstitut, 2 kap. 10 § i lagen om handel med finansiella instrument, EU:s förordning om värdepapperscentraler eller 4 kap. 5 § i försäkringsbolagslagen, förbjuda förvärv av i nämnda paragrafer avsedda ägarandelar i kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag, AIF-förvaltare, förvaringsinstitut, särskilda förvaringsinstitut, försäkringsbolag samt deras holdingföretag, finans- och försäkringskonglomerats holding-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

företag, institut för elektroniska pengar, börser, börsers holdingföretag, värdepapperscentraler, värdepapperscentralers holdingföretag, om innehavet av andelen skulle äventyra verksamhet enligt sunda och ansvarsfulla ledningsprinciper i det företag eller den organisation förvärvet gäller eller, om förvärvet gäller ett försäkringsbolag, de försäkrade förmånerna, om det finns grundad anledning att misstänka att

Finansinspektionen kan förbjuda ett förvärv enligt 1 mom. också om den inte inom behandlingstiden enligt 32 b § 2 mom. har fått tilläggsuppgifter som avses i det nämnda momentet eller uppgifter eller information som avses i 42 § 6 mom. i kreditinstitutslagen, 7 kap 14 § 6 mom. i lagen om investeringstjänster, 16 § 6 mom. i lagen om placeringsfonder, 7 kap. 9 § 5 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 11 § 6 mom. i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat, 21 a § 6 mom. i lagen om betalningsinstitut eller 4 kap. 5 § 6 mom. i försäkringsbolagslagen. Finansinspektionen kan likaså förbjuda ett förvärv som avses i 1 mom. om den inte inom två månader efter att ha fått anmälan om förvärv av en ägarandel har fått de utredningar som avses i 2 kap. 10 § 5 mom. i lagen om handel med finansiella instrument eller EU:s förordning om värdepapperscentraler. Dessutom kan Finansinspektionen förbjuda förvärv om den inte på begäran har fått de nödvändiga utredningar som avses i 32 b § 1 mom. inom 60 vardagar efter det att den sänt den anmälningsskyldige meddelande om de saknade utredningarna.

32 b §

Förfarande som tillämpas vid förbud mot förvärv av ägarandel

I stället för denna paragraf ska på

3) behandling av anmälningar om förvärv av ägarandelar i värdepapperscentraler och värdepapperscentralers holdingföretag tillämpas EU:s förordning om värdepapperscentraler.

32 c §

Begränsning av de rättigheter som grundar sig på aktier och andelar

Finansinspektionen kan för högst ett år i sänder förbjuda aktie- eller andelsägare att utöva rösträtt i kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag, AIF-förvaltare, förvaringsinstitut, särskilda förvaringsinstitut, finans- och försäkringskonglomerats holdingföretag, institut för elektroniska pengar, försäkringsbolag och deras holdingföretag, börser, börsers holdingföretag, värdepapperscentraler och värdepapperscentralers holdingföretag om

1) anmälan om förvärv av aktier eller andelar inte har gjorts enligt 3 kap. 1 § i kreditinstitutslagen, 7 kap. 14 § i lagen om investeringstjänster, 16 § i lagen om placeringsfonder, 7 kap. 9 § eller 14 kap. 9 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 11 § i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat, 21 a § i lagen om betalningsinstitut, 2 kap. 10 § i lagen om

Betänkande EkUB 7/2017 rd

handel med finansiella instrument, EU:s förordning om värdepapperscentraler eller 4 kap. 5 § i försäkringsbolagslagen,

38 §

Ordningsavgift

Finansinspektionen ska ålägga den att betala ordningsavgift som uppsåtligen eller av oaktsamhet

2) försummar eller bryter mot de bestämmelser som avses i 15 kap. 1 § i värdepappersmarknadslagen, 15 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster, 10 kap. 1 § i lagen om handel med finansiella instrument, 8 kap. 5 § i lagen om värdeandelssystem och om clearingverksamhet, 15 § 1 mom. i lagen om gräsrotsfinansiering, 22 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder eller mot 144 a § i lagen om placeringsfonder,

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot de bestämmelser eller beslut som avses i 15 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen, 15 kap. 2 § i lagen om investeringstjänster, 10 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument, 15 § i lagen om värdepapperskonton, 8 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, 48 a § i lagen om betalningsinstitut, 22 kap. 2 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 144 b § i lagen om placeringsfonder, 15 § 2 mom. i lagen om gräsrotsfinansiering, 20 kap. 1 § i kreditinstitutslagen eller 18 kap. 1 § i resolutionslagen.

41 a §

Påföljdsavgiftens maximibelopp i vissa fall

Om påföljdsavgiften påförs för överträdelse eller försummelse av en bestämmelse som avses i 20 kap. 1 § 2 eller 4 mom. i kreditinstitutslagen, 15 kap. 2 § 2 eller 5 mom. i lagen om investeringstjänster, 18 kap. 1 § i resolutionslagen eller 8 kap. 6 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, får påföljdsavgiften för en juridisk person uppgå till högst tio procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen och påföljdsavgiften för en fysisk person till högst fem miljoner euro.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

50 m §

Verksamhet som behörig myndighet enligt EU:s förordning om värdepapperscentraler

Finansinspektionen är en sådan behörig myndighet som avses i artikel 11.1 första stycket i EU:s förordning om värdepapperscentraler och en sådan myndighet enligt artikel 11.1 andra stycket i den förordningen som svarar för samarbetskoordineringen.

71 §

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Om det visar sig att en och samma gäldenär har betydande åtaganden eller förpliktelser gentemot flera tillsynsobjekt och utländska EES-filialer eller om det finns skäl att misstänka att en kunds verksamhet orsakar tillsynsobjekten och filialerna skada, har Finansinspektionen rätt att underrätta dem om detta. Dessutom har Finansinspektionen rätt att lämna ut information om tillsynsobjekt och utländska tillsynsobjekt till börser som avses i lagen om handel med finansiella instrument och i den lagen avsedda marknadsplatsoperatörer som ordnar multilateral handel i Finland och till värdepapperscentraler och centrala motparter som avses i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt rätt att lämna ut information om andra finansmarknadsaktörer och andra personer till börserna, om information

nen är nödvändig för att trygga deras tillsynsuppgift eller tillförlitligheten i deras clearingverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På gärningar och försummelser som skett innan denna lag trädde i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

6.

Lag

om ändring av lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklings-system

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklings-system (1084/1999) 2 § 1 mom. 1 punkten och 6 mom., 11 § 3 mom. samt 13 § 2 mom., av dem 2 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 829/2014 samt 2 § 6 mom. och 11 § 3 mom. sådana de lyder i lag 768/2012, samt

fogas till 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 887/2010, ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Definitioner

Med *avvecklingsystem* avses i denna lag ett på regler grundat system

1) som en centralbank, ett kreditinstitut som avses i 1 kap. 7 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (610/2014), en värdepapperscentral som avses i 1 kap. 3 § 5 punkten i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/) eller en central motpart som avses i 7 punkten i den paragrafen eller en motsvarande utländsk sammanslutning förvaltar på egen hand eller tillsammans med andra i denna punkt avsedda sammanslutningar, eller

Med *avvecklingskonto* avses ett kommissionskonto enligt 16 § i lagen om värdeandelsskonton (827/1991) och ett clearingkonto enligt 3 kap. 3 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet som en deltagare i ett avvecklingssystem öppnat för en sammanslutning som deltar i avvecklingssystemets verksamhet.

11 §

Användning av kreditfacilitet och avvecklingskonto efter att insolvensförfarande inletts

Bestämmelser om panträtt i värdeandelar som registreras på kommissionskonton som avses i 16 § i lagen om värdeandelsskonton finns i 3 kap. 5 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

13 §

Regler för avvecklingsystem

Den som förvaltar ett avvecklingsystem ska meddela finansministeriet avvecklingssystemets regler och ändringar i dem innan avvecklingssystemets verksamhet inleds eller en ändring av reglerna träder i kraft. Anmälningsskyldigheten gäller dock inte en centralbank.

Bestämmelser om sådana system för avveckling av värdepapper som förvaltas av värdepapperscentraler finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av lagen om investeringstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om investeringstjänster (747/2012) 1 kap. 2 § 2 mom. 2 punkten,
ändras 1 kap. 18 § 1 mom. 1 punkten underpunkt e, 2 kap. 2 § 3 mom. och 9 kap. 4 § 4 mom.
samt
fogas till 1 kap. 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 166/2014, ett nytt 3 mom. som följer:

Betänkande EkUB 7/2017 rd

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Bestämmelser om tillämpningen av denna lag på sådana värdepapperscentraler som avses i 1 kap. 3 § 5 punkten i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/) och sådana utländska värdepapperscentraler som avses 1 kap. 3 § 6 punkten i den lagen finns i artikel 73 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012.

18 §

Professionella och icke-professionella kunder

I denna lag avses med *professionella kunder*

- 1) aktörer som enligt ett verksamhetstillstånd bedriver verksamhet på finansmarknaden eller reglerade aktörer och med dem jämförbara under myndighetstillsyn stående utländska
 - e) värdepapperscentraler och centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet,

2 kap.

Rätt att tillhandahålla investeringstjänster

2 §

Tillhandahållande av investeringstjänster enligt annat tillstånd

I 3 kap. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet föreskrivs det om rätten att vara verksam som kontoförvaltare enligt den lagen.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

9 kap.

Förvaring och annan hantering av kundmedel

4 §

Pantsättning eller avyttring av kunders finansiella instrument

Trots vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. får ett värdepappersföretag pantsätta en kunds finansiella instrument hos en värdepapperscentral, central motpart eller clearingmedlem som avses i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet eller hos en motsvarande utländsk aktör som säkerhet för en kunds förpliktelser i samband med köp av finansiella instrument.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av lagen om placeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om placeringsfonder (48/1999) 57 b §, 63 § 1 mom., 64 § 2 mom., 65 § 1 mom. 3 punkten och 81 § 1 mom., sådana de lyder i lag 765/2012, som följer:

57 b §

Som fondandelsförvaltare kan sådana fondbolag, sådana kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen och sådana värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster som har rätt att tillhandahålla förvaring av finansiella instrument enligt 1 kap. 11 § 9 punkten i lagen om investeringstjänster samt företag som har fått motsvarande auktorisation i en annan EES-stat vara verksamma. Som fondandelsförvaltare kan också en sådan värdepapperscentral vara verksam som avses i 1 kap. 3 § 5 punkten i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/) samt en sådan utländsk värdepapperscentral som avses i 6 punkten i den paragrafen och som har fått sådan auktorisation att vara verksam som värdepapperscentral i en EES-stat eller ett tredjeland som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersav-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

veckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012.

63 §

Över de fondandelar som hör till värdeandelssystemet och dessas ägare ska med automatisk databehandling föras en fondandelsägarförteckning i enlighet med 4 kap. 3 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet. På notering av fondandelar på värdeandelsskonton och på fondandelsägarförteckningen tillämpas 53 § 2 mom. i denna lag.

64 §

Den som har förvärvat en fondandel som hör till värdeandelssystemet får inte utöva de rättigheter som tillkommer fondandelsägare i placeringsfonden förrän han har införts i fondandelsägarförteckningen, om inte något annat följer av 62 § 2 mom. i denna lag eller av 4 kap. 4 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet.

65 §

I en placeringsfonds stadgar skall tas in en bestämmelse enligt vilken rätt att efter anmälningsdagen få avkastning som placeringsfonden delar ut endast tillkommer den

3) på vars värdeandelsskonto fondandelen, om den är förvaltarregistrerad, på avstämningsdagen har noterats och för vilken med stöd av 4 kap. 4 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet fondandelsförvaltaren på avstämningsdagen har införts som fondandelsförvaltare i fondandelsägarförteckningen.

81 §

I syfte att främja en effektiv kapitalförvaltning får ett fondbolag ingå låne- och återköpsavtal avseende värdepapper och penningmarknadsinstrument som hör till en placeringsfonds tillgångar, om de clearas av en i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet avsedd värdepapperscentral eller utländsk värdepapperscentral eller, om clearingens sker någon annanstans, om motparten är ett värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster eller en annan tillhandahållare av investeringstjänster och villkoren är sedvanliga och allmänt kända på marknaden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om finansiella säkerheter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiella säkerheter (11/2004) 3 § 2 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag
828/2014, som följer:

3 §

Definitioner

Med *institut* avses i denna lag

4) värdepapperscentraler enligt 1 kap. 3 § 5 punkten i lagen om värdeandelssystemet och om
clearingverksamhet (/), centrala motparter enligt 1 kap. 3 § 7 punkten och clearingmedlemmar
enligt 1 kap. 3 § 8 punkten i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om andelslag (421/2013) 15 kap.,
ändras 4 kap. 2 § 1 mom., 14 §, 15 § 1 mom., 16 §, 5 kap. 7 § 2 och 3 mom., 8 § 2 mom., 19 § 3
mom. 1 punkten, 20 § 1 och 4 mom., det inledande stycket i 21 § 1 mom., rubriken för 20 kap. 10
§, 20 kap. 10 § 4 mom., 14 § 1 mom., rubriken för 21 kap. 10 §, 21 kap. 10 § 4 mom., 14 § 1 mom.,
23 kap. 3 § 2 mom. samt 27 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten, samt

Betänkande EkUB 7/2017 rd

fogas till 4 kap. 8 § ett nytt 4 mom., till kapitlet nya 13 a—13 c § och en ny mellanrubrik före dem, en ny mellanrubrik före 14 § samt till 5 kap. en ny 7 a § som följer:

4 kap.

Andelar, andelskapital, aktier och aktiekapital

2 §

Utövande av andels- och aktierättigheter

En förvärvare av en andel eller aktie får inte utöva de rättigheter som en andelsägare eller aktieägare har i andelslaget förrän förvärvaren har införts som medlem eller ny andelsägare eller aktieägare i medlems- och ägarförteckningen eller hos andelslaget har anmält och tillförlitligt redogjort för sitt förvärv. Detta gäller dock inte sådana på andelar eller aktier grundade rättigheter som utövas genom uppvisande eller avyttring av andelsbrev, aktiebrev, kuponger eller andra särskilda bevis som har utfärdats av andelslaget. Bestämmelser om utövande av andels- och aktierättigheter i ett andelslag som ingår i värdeandelssystemet finns i 13 c §.

8 §

Utfärdande av andelsbrev och aktiebrev

Om andelen eller aktien är föremål för panträtt, utmätning eller säkerhetsåtgärder, ska besittningsrätten till andels- eller aktiebrevet överföras på panthavaren eller utskönningsmyndigheten.

Andelar och aktier som hör till värdeandelssystemet

13 a §

Anslutning av andelar och aktier till värdeandelssystemet

I andelslagets stadgar finns bestämmelser om huruvida andelslagets andelar och aktier hör till det värdeandelssystem eller till ett utländskt värdeandelssystem som avses i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/). I andelsstämmans beslut om att ändra stadgarna ska den tid bestämmas inom vilken andelarna eller aktierna ska anslutas till värdeandelssystemet (*anmälnings tid*) eller avföras ur värdeandelssystemet, eller styrelsen bemyndigas att besluta om saken. Beslutet om anslutningen eller avförandet av andelarna eller aktierna och om tidpunkten för detta ska utan dröjsmål anmälas för registrering.

På registrering av andelsägares och aktieägares rättigheter i värdeandelssystemet ska 6 kap. 3—5 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet tillämpas och på avförande av andelar eller aktier från värdeandelssystemet ska 7 § i det kapitlet tillämpas.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Om registrering enligt 6 kap. 3 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet inte har krävts inom tio år från anmälningstidens utgång, kan andelsstämman besluta att rätten till en andel eller aktie som hör till värdeandelssystemet och de rättigheter som grundar sig på andelen eller aktien har förverkats. På en förverkad andel, tilläggsandel eller aktie tillämpas bestämmelserna om andelslagets innehav av egna andelar och aktier.

Det som i denna lag föreskrivs om ett andelslags andelar och aktier som hör till värdeandelssystemet ska också tillämpas när ett andelslags andelar och aktier har anslutits till ett utländskt värdeandelssystem. Om ett andelslags andelar och aktier har anslutits till ett utländskt värdeandelssystem, avses med det värdeandelskonto som nämns i denna lag ett sådant konto som tillhandahålls genom en tjänst enligt avsnitt A punkt 2 i bilagan till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012.

13 b §

Underrättelse om beslut

Andelslaget ska senast tre månader före utgången av anmälningstiden underrätta ägarna om ett beslut om att ansluta andelarna och aktierna till värdeandelssystemet. Det ska då också ges anvisningar om hur en andelsägare, aktieägare eller en innehavare av ett andels- eller aktiebrev ska gå till väga för att få sin andels- eller aktierätt registrerad på ett värdeandelskonto och om hur övriga rättigheter som hänför sig till andelarna eller aktierna kan registreras.

För underrättelsen gäller detsamma som för kallelse till andelsstämma. Underrättelsen ska, utöver vad som i stadgarna bestäms om kallelse till andelsstämman, sändas skriftligt till varje andelsägare och aktieägare vars namn och adress är kända för andelslaget och publiceras i den officiella tidningen. Underrättelsen och anvisningarna ska också sändas till värdepapperscentralen och till värdepapperscentralens parter.

I värdepapperscentralens regler kan det bestämmas närmare om det förfarande som avses i 1 och 2 mom.

Andelslaget ska senast tre månader innan andelarna och aktierna avförs från värdeandelssystemet underrätta andelsägarna eller aktieägarna om beslutet. På underrättelsen tillämpas 2 och 3 mom.

Andelslaget ska senast tre månader innan andelarna och aktierna överförs från ett värdeandelssystem till ett annat underrätta andelsägarna och aktieägarna om överföringen. Det ska då ges information om hur överföringen påverkar andelsägarens och aktieägarens ställning och anvisningar om hur förvaringen av aktierna eller andelarna ordnas i det nya värdeandelssystemet. På underrättelsen tillämpas 2 och 3 mom.

13 c §

Andels- och aktierättigheter i värdeandelssystemet

Den som har förvärvat en andel som hör till värdeandelssystemet får inte utöva de rättigheter som en andelsägare eller aktieägare har i andelslaget förrän förvärvaren har antecknats i den medlems- och ägarförteckning som avses i 14 § 2 mom. Bestämmelser om utövande av de rättigheter

Betänkande EkUB 7/2017 rd

som förvaltarregistrerade andelar medför finns i 4 kap. 4 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet.

Den som en andel eller aktie som hör till värdeandelssystemet tillhör på den avstämningsdag som anges i ett beslut om utbetalning av andelslagets medel, i ett beslut om emission av andelar eller aktier eller i ett annat beslut har på en andel eller aktie grundad rätt till en prestation vid utbetalning av andelslagets medel, rätt att få nya andelar eller aktier när sådana emitteras, eller annan motsvarande rätt. En avstämningsdag kan bestämmas också i ett beslut om inlösen av andelar eller aktier. Om inte annat bestäms i ett beslut om emission av andelar eller aktier ska rätten att teckna andelar eller aktier vid emission av andelar, tilläggsandelar eller aktier mot vederlag när rätten inträder registreras på respektive värdeandelskonto, medan andelar och aktier som emitteras vid en vederlagsfri emission ska registreras direkt på respektive värdeandelskonto.

Bestämmelser om den rätt att delta i en andelsstämma som grundar sig på en andel eller aktie som hör till värdeandelssystemet finns i 5 kap. 7 a §.

Medlems- och ägarförteckning

14 §

Medlems- och ägarförteckning

Om andelslagets andelar och aktier inte har anslutits till värdeandelssystemet, ska styrelsen föra en alfabetisk förteckning över andelslagets medlemmar (*medlemsförteckning*). Om också andra än medlemmar äger andelar och aktier, ska dessa ägare antecknas i en förteckning (*medlems- och ägarförteckning*). I förteckningen antecknas namn och adress på medlemmar och andra andelsägare och aktieägare, den dag då medlemskapet började samt antal andelar och aktier, specificerade enligt andelsslag och aktieslag. Eventuella andra skillnader i de rättigheter och skyldigheter som andelarna och aktierna medför ska också framgå av förteckningen. Om något andelsbrev eller aktiebrev inte har utfärdats över en andel eller aktie, ska till andelslaget anmäld panträtt eller annan rätt som belastar andelen eller aktien dessutom antecknas i förteckningen.

Med avvikelse från 1 mom. ska styrelsen över andelar och aktier som hör till värdeandelssystemet och över deras ägare föra en uppdaterad medlems- och ägarförteckning, grundad på registreringarna på värdeandelskontona, i vilken det ska antecknas namnet på ägaren eller den som sköter förvaltarregistreringen, personens personbeteckning eller annan identifikationskod, kontakt-, betalnings- och beskattningssuppgifter, antal andelar eller aktier specificerade enligt andelsslag och aktieslag samt den part till värdepapperscentralen som har hand om det värdeandelskonto som aktierna har registrerats på.

För de andelars och aktier som hör till värdeandelssystemet ska det för en sådan tillfällig anteckning som avses i 5 kap. 7 a § uppges andelsägarens eller aktieägarens namn och adress, det antal aktier specificerade enligt andelsslag och aktieslag som ska antecknas i aktieägarförteckningen samt personbeteckning eller annan identifikationskod i enlighet med värdepapperscentralens föreskrifter.

Det ska föras en förteckning över tidigare medlemmar i andelslaget tills andelslaget har återbetalat andelen så som föreskrivs i 17 kap. Om det i stadgarna föreskrivs om tillskottsplikt i enlighet med 14 kap., får en tidigare medlem strykas ur förteckningen när hans eller hennes tillskottsplikt har upphört. Förteckningen kan ingå i medlems- och ägarförteckningen eller föras på

Betänkande EkUB 7/2017 rd

något annat tillförlitligt sätt. I förteckningen antecknas utöver de uppgifter som anges i 1 mom. också den dag då medlemskapet har upphört.

I stadgarna kan det bestämmas att det i medlems- och ägarförteckningen i stället för namn och adress på medlemmar och andra andelsägare och aktieägare antecknas personernas hemkommun och födelsedatum.

Förteckningarna ska upprättas utan dröjsmål efter det att andelslaget har bildats. De ska föras på ett tillförlitligt sätt.

Bestämmelser om den förteckning som ska föras över andelar och aktier som har anslutits till värdeandelssystemet finns i 6 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet.

15 §

Införande av medlemskap och förvärv i medlems- och ägarförteckningen

Om ett andelslags andelar och aktier inte har anslutits till värdeandelssystemet ska av förvärvaren anmälda förvärv av andelar eller aktier och andra till andelslaget anmälda förändringar i förhållanden som framgår av medlems- och ägarförteckningen utan dröjsmål antecknas i förteckningen. Innan anteckningen görs ska en tillförlitlig utredning läggas fram om förvärvet och om att överlåtelseskatten är betald. Anteckningen ska dateras. Om andelslagets samtycke krävs för avyttring eller förvärv av en andel, om en medlem har lösningsrätt, om en aktie är föremål för lösningsrätt enligt 6 §, eller om samtycke enligt 7 § krävs för aktieförvärv, får någon anteckning dock inte göras förrän det har blivit klart att samtycke har getts eller att lösningsrätten inte har utövats.

16 §

Medlems- och ägarförteckningens offentlighet

Uppgifter i medlems- och ägarförteckningen och i förteckningen över tidigare medlemmar om medlemmars och andra andelsägares och aktieägares namn och dagen då medlemskapet börjat och upphört ska hållas tillgängliga för var och en på andelslagets huvudkontor. I ett andelslag som ingår i värdeandelssystemet får ovannämnda uppgifter i medlems- och ägarförteckningen dock hållas tillgängliga för var och en på värdepapperscentralens kontor i Finland. Medlemmar, andelsägare, aktieägare, borgenärer och andra som visar att deras fördel kräver det har rätt att se också andra uppgifter som antecknats i förteckningarna. Var och en har rätt att mot ersättande av kostnaderna få kopior av förteckningen eller delar av den, till den del han eller hon har rätt att se uppgifter i förteckningen. Det som föreskrivs i detta moment gäller också en medlems- och ägarförteckning som är avstämd enligt den tidpunkt som avses i 5 kap. 7 a §, till dess att andelsstämman avslutas.

På offentligheten av den vänteförteckning enligt 6 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet som ska föras över de andelar och aktier som anslutits till värdeandelssystemet tillämpas 1 mom. i denna paragraf.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller dock inte personbeteckningens slutled, betalnings- och beskattningsuppgifter eller uppgifter om på vilket kommissionskonto andelar eller aktier som en an-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

delsägare eller en aktieägare lämnat till försäljning har registrerats. När det gäller rätten att få uppgifter om vilken part till värdepapperscentralen som har hand om det värdeandelskonto som andelarna eller aktierna är registrerade på tillämpas vad som i 8 kap. 2 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet föreskrivs om rätten att få uppgifter om värdeandelskonton.

Om magistraten med stöd av 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) har förordnat en begränsning av utlämnande av uppgifter om en andelsägare eller aktieägare, och andelslaget har informerats om begränsningen, får andelsägarens eller aktieägarens hemkommun, adress och övriga kontaktuppgifter som införts i medlems- och ägarförteckningen lämnas ut endast till myndigheter. Den kontaktadress för andelsägaren eller aktieägaren som införts i medlems- och ägarförteckningen kan lämnas ut också till andra än myndigheter.

5 kap.

Andelsstämman och fullmäktige

7 §

Medlemmarnas deltagande

En förutsättning för deltagande är att medlemmen är införd i medlemsförteckningen eller i enlighet med 4 kap. 2 § 1 mom. har anmält sitt förvärv till andelslaget och lagt fram ett tillförlitligt bevis på förvärvet. En förutsättning för deltagande i andelsstämman i ett andelslag som hör till värdeandelsystemet är att andelsägaren är införd i medlemsförteckningen före andelsstämman i enlighet med 7 a §.

I fråga om andelar som förvaras på ett sätt som motsvarar förvaltarregistrering förutsätter deltagande i andelsstämman att medlemmen har anmälts för att bli tillfälligt införd i medlemsförteckningen på ett sätt som motsvarar det som föreskrivs i 7 a §.

7 a §

Deltaganderätten i värdeandelsystemet

Om ett andelslags andelar eller aktier har anslutits till värdeandelsystemet, har endast medlemmar som åtta vardagar före andelsstämman (*andelsstämmans avstämningsdag*) är införda som andelsägare i medlemsförteckningen rätt att delta i andelsstämman. Dessutom kan ägaren till en förvaltarregistrerad andel eller aktie anmälas för att tillfälligt bli införd i medlems- och ägarförteckningen för deltagande i andelsstämman, om medlemmen på grund av sitt andelsinnehav har rätt att vara införd i medlemsförteckningen på andelsstämmans avstämningsdag. Anmälan om att bli tillfälligt införd ska göras senast vid en tidpunkt som framgår av stämmokallelsen och som ska infalla efter andelsstämmans avstämningsdag. Sådana förändringar i andels- och aktieinnehavet som har skett efter andelsstämmans avstämningsdag påverkar inte rätten att delta i andelsstämman eller medlemmens röstetal.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

8 §

Anmälan

Om andelslagets andelar har anslutits till värdeandelssystemet, anses den medlem som äger en förvaltarregistrerad andel ha anmält sig för deltagande i andelsstämman om denne i enlighet med 7 a § har anmälts för att bli tillfälligt införd i medlemsförteckningen. Om en medlem utifrån andelsinnehavet kan ha flera röster och företräds av flera ombud på andelsstämman, ska det i samband med anmälan uppges med vilka andelar varje ombud företräder medlemmen.

19 §

Stämmokallelsens innehåll

I börsandelsbolags stämmokallelse ska dessutom nämnas

1) under vilka förutsättningar medlemmar har rätt att delta i andelsstämman enligt 7, 7 a och 8 §,

20 §

Kallelsetid

Stämmokallelse ska utfärdas tidigast två månader och senast en vecka före andelsstämman, den sista anmälningdagen enligt 8 § eller den dag som anges i 7 a § i fråga om andelslag som anslutits till värdeandelssystemet, i enlighet med vilken av dessa tidpunkter som infaller tidigast. I ett börsandelslag ska kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före den ovannämnda dagen.

Börsandelslag ska utfärda stämmokallelse senast tre veckor före andelsstämman. Stämmokallelsen ska dock utfärdas senast nio dagar före andelsstämmans avstämningsdag.

21 §

Särskild kallelsetid

Stämmokallelse ska utfärdas tidigast två månader och senast en månad före andelsstämman, den sista anmälningdagen enligt 8 § eller den dag som anges i 7 a § i fråga om andelslag som anslutits till värdeandelssystemet, om stämman behandlar:

Betänkande EkUB 7/2017 rd

20 kap.

Fusion

10 §

Stämmokallelse samt information till andra innehavare av andelar, aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter

I det övertagande andelslaget kan stämmokallelse utfärdas inom den tid som avses i 5 kap. 20 § 1 mom., om fusionsbeslutet fattas av andelsstämman på krav från en medlem och om tiden mellan dagen för andelslagets meddelande enligt 3 mom. i denna paragraf och dagen för andelsstämman, den sista anmälningdagen enligt 5 kap. 8 § eller den dag som anges i 5 kap. 7 a § i fråga om andelslag som anslutits till värdeandelssystemet uppgår till minst en månad eller en i stadgarna angiven längre kallelsetid.

14 §

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier

Innehavare av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier i det överlåtande andelslaget kan kräva inlösen av sina aktier eller rättigheter, om inte annat bestäms i stadgarna. Inlösen ska krävas på den andelsstämma som beslutar om fusionen eller genom att ett lösningsanspråk bevisligen framställs till det överlåtande andelslaget före andelsstämman. Endast de aktier kan lösas in som har anmälts för registrering i medlems- och ägarförteckningen före andelsstämman eller senast på den sista anmälningdagen eller, om aktierna hör till värdeandelssystemet, är registrerade på den aktieägares värdeandelskonto som kräver inlösen, senast den dag som avses i 5 kap. 7 a §. Ytterligare en förutsättning är att den som kräver inlösen motsätter sig fusionsbeslutet. Före fusionsbeslutet ska andelsstämman underrättas om hur många aktier och rättigheter som krävs bli inlösta.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

21 kap.

Delning

10 §

Stämmokallelse samt information till andra innehavare av andelar, aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter

I det övertagande andelslaget kan stämmokallelse utfärdas inom den tid som avses i 5 kap. 20 § 1 mom., om delningsbeslutet fattas av andelsstämman på krav från en medlem och om tiden mellan dagen för andelslagets meddelande enligt 3 mom. i denna paragraf och dagen för andelsstämman, den sista anmälningdagen enligt 5 kap. 8 § eller den dag som anges i 5 kap. 7 a § i fråga om andelslag som anslutits till värdeandelssystemet uppgår till minst en månad eller en i stadgarna angiven längre kallelsetid.

14 §

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier

Vid en delning genom överlåtelse till ett verksamt andelslag kan aktieägarna i det ursprungliga andelslaget kräva inlösen av sitt delningsvederlag och innehavare av optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier kan kräva inlösen av sina rättigheter, om inte annat bestäms i stadgarna. Inlösen ska krävas på den andelsstämma som beslutar om delningen eller genom att ett lösningsanspråk bevisligen framställs till det överlåtande andelslaget före andelsstämman. Endast de aktier berättigar till inlösen som har anmälts för registrering i medlems- och ägarförteckningen före andelsstämman eller senast på den sista anmälningdagen eller, om aktierna hör till värdeandelssystemet, är registrerade på den aktieägars värdeandelkonto som kräver inlösen, senast den dag som avses i 5 kap. 7 a §. Ytterligare en förutsättning är att den som kräver inlösen motsätter sig delningsbeslutet.

23 kap.

Upplösning av andelslag

3 §

Andelslagets beslut om likvidation och ansökan om avregistrering

I 5 kap. 19—24 § föreskrivs om stämmokallelse och stämmohandlingar samt om framläggande och sändande av dem. Kallelse till den andelsstämma som beslutar om likvidationen ska utfär-

Betänkande EkUB 7/2017 rd

das tidigast två månader och, om en längre tid inte bestämts i stadgarna, senast en månad före andelsstämman, den sista anmälningsdagen enligt 5 kap. 8 § eller den dag som anges i 5 kap. 7 a § i fråga om andelslag som anslutits till värdeandelssystemet. I ett börsandelslag ska kallelsen dock utfärdas tidigast tre månader före den ovannämnda dagen. Utöver vad som bestäms i stadgarna ska en skriftlig kallelse sändas till varje medlem vars adress är känd för andelslaget.

27 kap.

Straffbestämmelser

2 §

Andelslagsförseelse

Den som uppsåtligen

1) underlåter att föra medlems- eller ägarförteckningar på det sätt som förutsätts i 4 kap. 14 § eller att hålla dem tillgängliga på det sätt som förutsätts i 4 kap. 16 § 1 mom.,

— — — — —
ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för *andelslagsförseelse* dömas till böter.
— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av lagen om handel med finansiella instrument

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om handel med finansiella instrument (748/2012) 2 kap.16 § 2 mom. och 33 § 2 mom., rubriken för 2 kap. 34 §, 2 kap. 34 § 1 och 3 mom. samt 4 kap. 6 § 2 mom., av dem 2 kap. 33 § 2 mom. och 34 § 1 mom. samt 4 kap. 6 § 2 mom. sådana de lyder i lag 257/2013, som följer:

Betänkande EkUB 7/2017 rd

2 kap.

Börsverksamhet

16 §

Annan tillåten börsverksamhet

En börs får vara verksam som clearingmedlem och verka som kontoförande institut i enlighet med lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/).

33 §

Clearing och avveckling av transaktioner

Om en börs anlitar centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet för clearing och avvecklingen av transaktioner, ska börsen, en värdepapperscentral enligt den lagen och den centrala motparten ordna sitt samarbete så att handelns tillförlitlighet eller stabiliteten på finansmarknaden inte äventyras.

34 §

Handelsparters rätt att välja värdepapperscentral

En handelspart har rätt att för clearing av transaktioner anlita också andra värdepapperscentraler än de värdepapperscentraler som en börs anlitar för att fullgöra skyldigheter som följer av transaktioner på en reglerad marknad, om samarbetet mellan börsen och de nämnda värdepapperscentralerna är ordnat på ett sådant sätt att handelns tillförlitlighet eller stabiliteten på finansmarknaden inte äventyras.

Finansinspektionen kan förbjuda handelsparter att för clearing av transaktioner anlita andra värdepapperscentraler som avses i 1 mom., om detta sannolikt skulle äventyra handelns tillförlitlighet eller stabiliteten på finansmarknaden.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

4 kap.

Multilaterala handelsplattformar

6 §

Clearing och avveckling av transaktioner

Om en marknadsplatsoperatör som ordnar multilateral handel anlitar en central motpart enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet för clearing och avvecklingen av transaktionerna, ska marknadsplatsoperatören, en värdepapperscentral enligt den lagen och den centrala motparten ordna sitt samarbete så att handelns tillförlitlighet eller stabiliteten på finansmarknaden inte äventyras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008) 1 § 1 mom. 6 punkten, 4 § 1 mom., 5 § 2 mom. och 6 § 1 mom., sådana de lyder, 1 § 1 mom. 6 punkten och 5 § 2 mom. i lag 758/2012, 4 § 1 mom. i lag 313/2015 och 6 § 1 mom. i lag 644/2014, som följer:

1 §

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen är

6) clearingmedlemmar enligt 1 kap. 3 § 8 punkten i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/) och kontoförvaltare enligt 10 punkten i samma paragraf,

Betänkande EkUB 7/2017 rd

4 §

Proportionell tillsynsavgift

Avgiftsgrunden för en proportionell tillsynsavgift, avgiften i procent av avgiftsgrunden och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Avgiftsskyldiga	Avgiftsgrund	Avgiftsbelopp i procent av avgiftsgrunden
inlåningsbank enligt kreditinstitutslagen (610/2014)	balansomslutning	0,0027
kreditföretag enligt kreditinstitutslagen	balansomslutning	0,0027
andra betalningsinstitut enligt lagen om betalningsinstitut än institut för elektroniska pengar	omsättning	0,24
institut för elektroniska pengar enligt lagen om betalningsinstitut	balansomslutning	0,0027
skadeförsäkringsbolag enligt försäkringsbolagslagen (521/2008)	balansomslutning x 4	0,0027
livförsäkringsbolag enligt försäkringsbolagslagen	balansomslutning	0,0027
specialföretag enligt försäkringsbolagslagen	balansomslutning	0,0027
arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997)	balansomslutning	0,0027
försäkringsförening enligt lagen om försäkringsföreningar (1250/1987)	balansomslutning x 4	0,0027
pensionsstiftelser enligt lagen om pensionsstiftelser	balansomslutning	0,0027
pensionskassa enligt lagen om försäkringskassor	balansomslutning	0,0027
sjukkassa enligt lagen om försäkringskassor	balansomslutning x 4	0,0027
annan försäkringskassa enligt lagen om försäkringskassor än pensionskassa eller sjukkassa	balansomslutning	0,0027
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006)	balansomslutning	0,0027
Sjömanspensionskassan enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006)	balansomslutning x 0,4	0,0027
arbetslöshetsförsäkringsfonden enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) och Utbildningsfonden	balansomslutning	0,0027
Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen och Miljöförsäkringscentralen samt stödkassan för arbetslöshetskassorna enligt lagen om arbetslöshetskassor (603/1984)	balansomslutning x 4	0,0027

Betänkande EkUB 7/2017 rd

statens pensionsfond enligt lagen om statens pensionsfond (1297/2006), pensionsanstalten Keva enligt lagen om Keva (66/2016) och pensionsfonden vid Kyrkans centralfond enligt kyrkolagen (1054/1993)	balansomslutning x 0,4	0,0027
filialer till utländska EES-kreditinstitut, i kategori I	kalkylmässig balansomslutning för filialer till EES-kreditinstitut	0,0009
filialer till utländska EES-kreditinstitut, i kategori II	kalkylmässig balansomslutning för filialer till EES-kreditinstitut	0,0014
filialer till utländska EES-kreditinstitut, i kategori III	kalkylmässig balansomslutning för filialer till EES-kreditinstitut	0,0018
filial till tredjeländers kreditinstitut	kalkylmässig balansomslutning för filialer till tredjeländers kreditinstitut	0,0027
filialer till andra utländska betalningsinstitut än betalningsinstitut som motsvarar institut för elektroniska pengar vars hemstat hör till EES	omsättning	0,10
filialer till utländska betalningsinstitut som motsvarar institut för elektroniska pengar vars hemstat hör till EES	balansomslutning	0,0009
fondbolag enligt lagen om placeringsfonder	de av fondbolaget i Finland förvaldade placeringsfondernas sammanlagda tillgångar	0,0021
tilläggsavgift för fondbolag som tillhandahåller kapitalförvaltning eller investeringsrådgivning	kapitalförvaltningens och investeringsrådgivningens omsättning	0,32
auktoriserade AIF-förvaltare enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	de av AIF-förvaltaren i Finland förvaldade AIF-fondernas sammanlagda tillgångar	0,0021
tilläggsavgift för AIF-förvaltare som tillhandahåller tjänster enligt 3 kap. 2 § 2 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder eller anknyttande tjänster enligt lagens 3 kap. 3 §	omsättningen från dessa funktioner	0,32
företag som med auktorisation i Finland förvaltar både placeringsfonder och AIF-fonder	de av företaget i Finland förvaldade placeringsfondernas och AIF-fondernas sammanlagda tillgångar	0,0021
börser enligt lagen om handel med finansiella instrument	omsättning	1,24 %, avgiften är dock minst 50 000 euro

Betänkande EkUB 7/2017 rd

andra värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster (747/2012) än sådana som avses i lagens 6 kap. 1 § 3—5 mom. i den lagen	omsättning	0,32
värdepappersföretag enligt 6 kap. 1 § 3—5 mom. i lagen om investeringstjänster	omsättning	0,10
arbetslöshetskassor enligt lagen om arbetslöshetskassor	medlemsavgiftsintäkter	0,63
filialer till utländska EES-värdepappersföretag	omsättning	0,14
filialer till värdepappersföretag i tredjeländer	omsättning	0,32
filialer till utländska EES-fondbolag som inte förvaltar en placeringsfond i Finland	omsättning	0,14
filialer till utländska EES-fondbolag som förvaltar en placeringsfond i Finland	de av det utländska fondbolaget i Finland förvaltade placeringsfondernas sammanlagda tillgångar	0,0017
utländska EES-fondbolag som inte har filial i Finland och som förvaltar en placeringsfond i Finland	de av det utländska fondbolaget i Finland förvaltade placeringsfondernas sammanlagda tillgångar	0,0017
tilläggsavgift för AIF-förvaltare som förvaltar AIF-fonder etablerade i en EES-stat eller ett tredjeland	de av det utländska fondbolaget i Finland förvaltade placeringsfondernas sammanlagda tillgångar	0,0010
filialer till EES-baserade AIF-förvaltare som inte förvaltar AIF-fonder i Finland	omsättning	0,14
filialer till EES-baserade AIF-förvaltare som förvaltar AIF-fonder i Finland	de av den EES-baserade AIF-förvaltaren i Finland förvaltade AIF-fondernas sammanlagda tillgångar	0,0017
EES-baserade AIF-förvaltare som inte har filial i Finland och som förvaltar AIF-fonder i Finland	de av den EES-baserade AIF-förvaltaren i Finland förvaltade AIF-fondernas sammanlagda tillgångar	0,0017
filialer till AIF-förvaltare etablerade i tredjeland	omsättning	0,32
filialer till tredjeländers försäkringsbolag	premieintäkter	0,029

5 §

Grundavgiften för avgiftsskyldiga som betalar proportionell tillsynsavgift

Grundavgift tas inte ut av börser.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

6 §

Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga

Grundavgiften i euro för andra avgiftsskyldiga än de som avses i 4 § och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Avgiftsskyldiga	Grundavgift euro
värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	278 200
den gamla insättningsgarantifond som avses i lagen om ändring av kreditinstitutslagen (1199/2014)	12 840
säkerhetsfonden enligt kreditinstitutslagen	2 140
juridiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	1 070
fysiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	214
ersättningsfonden för investerarskydd enligt lagen om investerings-tjänster	3 210
enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder registrerings-skyldiga AIF-förvaltare som inte är auktoriserade som fondbolag	1 070
den som bedriver verksamhet med stöd av ett undantag enligt 10 kap. 2 § 3 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder	3 210
förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	3 210
företag som är förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	5 350
särskilda förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010)	6 420
kreditinstituts och försäkringsbolags holdingföretag samt konglome-rats holdingsammanslutning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004)	10 700
börsers och värdepapperscentralers holdingföretag	10 700
värdepappersföretags och försäkringsföreningars holdingföretag	1 070
försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsförmedling	1 070 Grundavgiften höjs med 193 euro för varje registrerad försäkrings-mäklare som är anställd hos ett försäkringsmäklar-företag eller hos en enskild näringsidkare vid utgån-gen av året före det då till-synsavgiften bestäms.

Betänkande EkUB 7/2017 rd

kontoförvaltare enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	6 420
centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	160 500
clearingmedlemmar enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	12 840
clearingfonder enligt 3 kap. 3 § 4 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt registreringsfonder enligt 6 kap. 9 § i den lagen	2 140
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	16 585 Grundavgiften höjs med 17 120 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.
finländska bolag vars emitterade aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	13 375
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument, när det är fråga om en avgiftsskyldig enligt 4 § i denna lag eller när emittenten inte har hemort i Finland	11 235 Grundavgiften höjs med 11 770 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.
emittenter av andra värdepapper än aktier, när värdepapperen i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	3 210
finländska bolag vars emitterade värdepapper av annat slag än aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	3 210
emittenter av aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	4 280
emittenter av värdepapper av annat slag än aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	1 070
finländska kreditförmedlare som är registrerade i enlighet med 6 § i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom och som inte är ombud för någon kreditgivare	1 200
Pensionsskyddscentralen	10 700
trafikförsäkringsnämnden och patientskadenämnden	1 070
verksamhetsenheter som avses i 5 § 26 punkten i lagen om Finansinspektionen	19 260

Betänkande EkUB 7/2017 rd

filialer till utländska EES-försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995)	1 070
sådana utländska EES-tilläggs pensionsanstalter enligt lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor som har filial i Finland	1 070
tredjeländers kreditinstituts representationer	1 070
sådana försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling som är registrerade i någon annan EES-stat än Finland och har filial i Finland	321
finansiella motparter enligt artikel 2.8 i EMIR-förordningen, icke-finansiella motparter enligt artikel 2.9 och pensionssystem enligt artikel 2.10 i den förordningen, vilkas hemstat är Finland	10 700
utländska kreditförmedlare enligt 2 § 1 mom. 6 punkten i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegen- dom, när förmedlarna har filial i Finland	400
förmedlare av gräsrotsfinansiering enligt lagen om gräsrotsfinansie- ring	2 140

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av lagen om förvaltningsavgift till Verket för finansiell stabilitet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsavgift till Verket för finansiell stabilitet (1197/2014) 1 § 1 mom., 4 § 1 mom. och 5 § 1 mom., som följer:

1 §

Avgiftsskyldighet

Skyldiga att betala förvaltningsavgift till Verket för finansiell stabilitet, nedan verket, och till stabilitetsfonden som avses i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014) är

Betänkande EkUB 7/2017 rd

- 1) kreditinstitut och filialer till tredjeländers kreditinstitut som avses i 1 kap. 7 § i kreditinstitutslagen (610/2014),
- 2) värdepappersföretag och tredjeländers värdepappersföretag som avses i 1 kap. 3 § 1 mom. i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (1194/2014),
- 3) sådana betydande filialer till EES-kreditinstitut som avses i 59 a § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och som har en marknadsandel i Finland på högst 10 procent mätt i inlåning från allmänheten (filial till ett utländskt EES-kreditinstitut, kategori A),
- 4) värdepapperscentraler som avses i 1 kap. 3 § 5 punkten i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (/).

4 §

Proportionell förvaltningsavgift

Avgiftsgrunden för en proportionell förvaltningsavgift och avgiftens belopp i procent av avgiftsgrunden samt vilka som är avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Avgiftsskyldiga	Avgiftsgrund	Avgiftsbelopp i procent av avgiftsgrunden
inlåningsbank enligt kreditinstitutslagen	balansomslutning	0,0008
kreditföretag enligt kreditinstitutslagen	balansomslutning	0,0008
filial till ett utländskt EES-kreditinstitut, kategori A	omslutning av den kalkylmässiga balansräkningen	0,0002
filial till ett utländskt EES-kreditinstitut, kategori B	omslutning av den kalkylmässiga balansräkningen	0,0006
filial till ett tredjelands kreditinstitut	omslutning av den kalkylmässiga balansräkningen	0,0006
värdepappersföretag som avses i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag	omsättning	0,03
tredjeländers värdepappersföretag som avses i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag	omsättning	0,03
värdepapperscentral	omsättning	0,0013

5 §

Grundavgift

Grundavgiftens belopp i euro för avgiftsskyldiga som betalar proportionell förvaltningsavgift samt vilka som är avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Avgiftsskyldiga	Avgift i euro
affärsbank enligt lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001), sparbanksaktiebolag enligt sparbankslagen (1502/2001) och andelsbanksaktiebolag enligt lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (423/2013)	1 000
sparbank enligt 1 § i sparbankslagen	1 000
andelsbank eller kreditinstitut i andelslagsform enligt 1 § i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform	1 000
annat kreditinstitut	1 000
centralinstitut för en sammanslutning av inlåningsbanker enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010)	1 000
holdingföretag för ett kreditinstitut	1 000
filial till ett utländskt EES-kreditinstitut, kategori A	1 000
filial till ett utländskt EES-kreditinstitut, kategori B	1 000
filial till ett tredjelands kreditinstitut	1 000
värdepappersföretag som avses i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag	1 000
tredjeländers värdepappersföretag som avses i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag	1 000
värdepapperscentral	300

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av lagen om myndigheten för finansiell stabilitet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014) 1 kap. 2 § 1 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Verket för finansiell stabilitet och dess verksamhetsområde

Verket för finansiell stabilitet, nedan *verket*, är den nationella resolutionsmyndighet som ska säkerställa stabiliteten på finansmarknaden och omorganisera verksamheten vid sådana kreditinstitut och värdepappersföretag som drabbats av finansiella svårigheter samt upprätta en resolutionsplan för värdepapperscentralen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

Lag

om ändring av lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 1 kap. 1 § i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (1194/2014) ett nytt 5 mom. som följer:

Betänkande EkUB 7/2017 rd

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas också på upprättande av resolutionsplaner enligt lagen om värdeandels-
systemet och om clearingverksamhet (/) med iakttagande av vad som föreskrivs om detta i den
lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att statsrådet börjar bereda lagstiftning som möjliggör att skatte-
myndigheterna får heltäckande uppgifter om de slutliga förmånstagarna i fråga om utdel-
ning på förvaltarregistrerade aktier och att den källskatt som tas ut av en oidentifierad för-
månstagare utgör ett tillräckligt incitament för att det ovan nämnda målet ska nås.*
2. *Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder möjligheterna att säkerställa offentligheten för
uppgifter om innehav som motsvarar direkt innehav och omedelbart bereder de ändringar
i vår nationella lagstiftning som saken kräver.*
3. *Riksdagen förutsätter att statsrådet gör en övergripande analys av de på nationell pröv-
ning baserade påföljdsbestämmelserna inom finanssektorn och lämnar ekonomiutskottet
en utredning i ärendet.*

Betänkande EkUB 7/2017 rd

Helsingfors 27.4.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kaj Turunen saf
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Eero Lehti saml
medlem Rami Lehto saf
medlem Martti Mölsä saf
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Joakim Strand sv
medlem Antero Vartia gröna
ersättare Jari Leppä cent
ersättare Sinuhe Wallinheimo saml.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.

Betänkande EkUB 7/2017 rd Reservation

RESERVATION

Motivering

Propositionen innehåller ändringar i den nationella lagstiftningen som till stor del är nödvändiga till följd av EU:s förordning om värdepapperscentraler. Till den delen är ändringarna motiverade. Propositionen saknar dock helt de lagstiftningsändringar som skulle behövas för att bevara offentligheten för och identifieringen av värdepappersinnehav på nuvarande nivå i ett läge där den internationella konkurrensen kan leda till att innehavet sprids till utländska värdeandelssystem.

I utskottets betänkande föreslås ett uttalande (utskottets förslag till uttalande 2) enligt vilket riksdagen förutsätter att statsrådet utreder möjligheterna att säkerställa offentligheten för uppgifter om innehav som motsvarar direkt innehav och omedelbart bereder de ändringar i vår nationella lagstiftning som saken kräver. Avsikten med uttalandet är i sig värt understöd, men vi anser att det är alltför allmänt hållet och inte ger tillräckligt tydliga ramar för den lagstiftning som i framtiden ska trygga offentligheten för ägandet. Dessutom kan bestämmelserna i EU:s förordning om värdepapperscentraler förhindra att ett förbud mot förvaltarregistrering senare utsträcks till utlandet, om det i första skedet godkänns ny lagstiftning som tillåter förvaltarregistrering i de här fallen.

Förbud mot förvaltarregistrering samt utländska värdeandelssystem

De i betänkandet föreslagna bestämmelserna om det nationella förvaringssystemet motsvarar den gällande lagstiftningen till den del att där inte föreslås att förvaltarregistrering av värdeandelar ska tillåtas för finländska investerare när de placerar i ett finländskt bolags värdeandelar. Det ska i de här fallen vara obligatoriskt med ett identifierbart s.k. direkt innehav, och förslaget tryggar att innehaven är lika transparenta och offentliga som i dag i det fall att värdeandelarna emitterats i ett finländskt värdeandelssystem.

Genom EU:s förordning om värdepapperscentraler har de finländska emittenterna likväl fått rätt att emittera värdeandelar i vilket värdeandelssystem och vid vilken värdepapperscentral som helst inom EU-området. I propositionen sägs det inget om de fall där ett finländskt aktiebolag eller andelslag emitterar värdeandelar eller överför värdeandelar till ett utländskt värdeandelssystem. Det innebär att det förbud mot förvaltarregistrering som ingår i den gällande lagstiftningen och föreslås i betänkandet inte längre gäller, eftersom det formulerats som en skyldighet för värdepapperscentralen, inte för investerarna. Finländsk lagstiftning kan inte ställa upp krav för en värdeandelscentral i ett annat land.

I artikel 38.5 i förordningen om värdepapperscentraler finns en uttrycklig undantagsbestämmelse som ska göra det möjligt för länder som tillämpar ett system med obligatoriskt direkt innehav eller motsvarande identifierbart innehav att bibehålla detta system och även i fortsättningen kräva direkt innehav. Det är motiverat att Finland fullt ut utnyttjar den rörelsefrihet som undantagsbestämmelsen tillåter. Det skulle betyda att Finland håller fast vid kraven på identifierbart innehav också när föremålet för innehavet är ett finländskt bolags värdeandelar som emitterats i ett annat land. Att utsträcka kravet på direkt innehav till värdeandelar som emitterats utomlands kräver att

Betänkande EkUB 7/2017 rd **Reservation**

bestämmelserna tillämpas på investerare och emittenter i stället för på värdepapperscentralen och förvararna.

Undantagsbestämmelsen i förordningen om värdepapperscentraler syftar uttryckligen till att göra det möjligt att bibehålla en modell med obligatoriskt identifierbart innehav när den gränsöverskridande konkurrensen öppnas för värdepapperscentraler. Ordalydelsen i undantagsbestämmelsen är dock oklar, och det har lagts fram varierande tolkningar av hur bestämmelsen kan tillämpas och hur stort handlingsutrymme den ger de nationella lagstiftarna.

Till den här delen anser vi det motiverat att tolka undantagsbestämmelsen i förordningen i enlighet med dess syfte också när det leder till faktiska begränsningar i emittenternas frihet att anlita vissa värdepapperscentralers tjänster. Exempelvis Norge, som i egenskap av EES-land omfattas av bestämmelserna i förordningen om värdepapperscentraler, har meddelat att landet tolkar förordningen på det här sättet och i sin lagstiftning kommer att hålla kvar kravet på direkt innehav för investerarna också när de placerar i värdepapper som norska bolag emitterar i andra länder.

Undantagsbestämmelsen i artikel 38.5 i förordningen om värdepapperscentraler kan enligt förordningen tillämpas utifrån den modell för obligatoriskt direkt innehav som föreskrivs i medlemsstaternas nationella lagstiftning så länge den nationella rätten inte ändras eller upphävs och dess mål förblir giltiga. Förordningen om värdepapperscentraler utgör en reglering som tillämpas på värdepapperscentraler och parter till dem. Därmed står den reviderade regleringen av investerare och emittentbolag, vilken inför nya förfaranden för regleringen utan att ändra dess syfte, inte i strid med förordningen. Om Finland nu godkänner ny lagstiftning som tillåter förvaltarregistrering av värdeandelar som emitteras utomlands, kan det likväl hända att om det senare föreskrivs om förbud för sådana värdeandelar kommer det att betraktas som en utvidgning av kravet på obligatoriskt direkt innehav och därmed som ett brott mot förordningen om värdepapperscentraler. Därför får vi nu inte nöja oss med att frågan avgörs senare genom beredning av ny lagstiftning.

Vi föreslår därför att propositionen återförs för brådskande fortsatt beredning. Vid den beredningen förutsätts regeringen komplettera propositionen med bestämmelser enligt vilka en finsk investerare vid hot om sanktioner åläggs att vid placering i ett finskt bolags värdeandelar i ett utländskt värdeandelssystem använda ett sådant direkt konto eller motsvarande arrangemang som gör det möjligt att vid värdeandelscentralen identifiera investeraren som ägare till värdeandelarna. De här uppgifterna om innehavet ska vara tillgängliga för såväl det emitterande bolaget som de finländska myndigheterna.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen.

Betänkande EkUB 7/2017 rd
Reservation

Helsingfors 27.4.2017

Lauri Ihalainen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Hanna Sarkkinen vänst
Joakim Strand sv
Antero Vartia gröna